

Møte onsdag den 31. januar kl. 10

President: L o d v e S o l h o l m

D a g s o r d e n (nr. 46):

1. Spørretime
 - muntlig spørretime
 - ordinær spørretime (nr. 10)
2. Referat

Presidenten: Den innkalla vararepresentanten for Nord-Trøndelag fylke, Astri *Wessel*, har teke sete.

Val av settepresident

Presidenten: Presidenten vil foreslå at det blir valt ein settepresident for Stortingets møte i dag – og ser det som vedteke.

Presidenten ber om forslag på settepresident.

Carl I. Hagen (Frp): Jeg tillater meg å foreslå Per Ove Width.

Presidenten: Per Ove Width er foreslått som settepresident. – Andre forslag ligg ikkje føre, og Per Ove Width er samrøystes vald som settepresident for Stortingets møte i dag.

Representanten Carl I. Hagen vil sette fram eit privat forslag.

Carl I. Hagen (Frp): Jeg vil fremme forslag om å be Regjeringen utrede og fremme forslag om lovhjemmel for å kunne reise tiltale og avsi straff overfor samtlige personer i en «gjeng», og straff for voldelig forfølgelse.

Presidenten: Forslaget vil bli handsama etter reglementet.

S a k n r . 1

Spørretime

- muntlig spørretime
- ordinær spørretime

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok måndag melding frå Statsministerens kontor om at følgjande statsrådar vil møte til munnleg spørjetime:

- statsråd Sylvia Brustad
- statsråd Siri Bjerke
- statsråd Olav Akselsen

Desse regjeringsmedlemene er til stades, og vi er klare til å starte den munnlege spørjetimen.

Dei representantane som i tillegg til dei førehandspåmelde ønskjer å stille hovudspørsmål, blir bedne om å reise seg. –

Vi startar då med første hovudspørsmål, frå representanten Kjell Magne Bondevik.

Kjell Magne Bondevik (KrF): Jeg har et spørsmål til kommunalministeren, som også står sentralt når det gjelder integrering og kampen mot rasisme.

Dessverre er det ting som tyder på at også rasisme er utbredt i vårt samfunn. UDI har gjennomført en undersøkelse i 29 kommuner som viser dette, og de siste grufulle voldsepisodene er et nytt eksempel.

Det er nødvendig å mobilisere på bred front med en rekke tiltak for å slå tilbake tendenser til rasisme. Sentrumsregjeringen utarbeidet en handlingsplan mot rasisme, etablerte et senter mot etnisk diskriminering og satte i gang arbeidet med en lov mot etnisk diskriminering, som jeg håper snart vil komme.

Men nå ser vi at dette på flere punkt ikke følges godt nok opp. Det gjelder på boligsektoren, hvor handlingsplanen mot rasisme ikke ser ut til å være fulgt opp godt nok, det gjelder arbeidsmarkedsetaten, som henger etter, det gjelder godkjenningsordningen for utenlandske utdanninger og innenfor rettsapparatet.

Hva vil kommunalministeren gjøre for å sikre en effektiv oppfølging av handlingsplanen?

Statsråd Sylvia Brustad: La meg først få si at det grufulle som skjedde i helgen, ikke bør og ikke skal skje i Norge. Regjeringa vil selvfølgelig gjøre det som står i vår makt for å bidra til at den slags ikke skjer, og for å slå tilbake mot alt som har med rasisme og nynazisme å gjøre. Vi tar sterk avstand fra det som har skjedd.

Det er riktig som representanten Bondevik sier – helt åpenbart, tror jeg – at det rundt omkring i Norge skjer mye som dreier seg om rasisme. Noe skjer ubevisst, men dessverre også bevisst – mer enn vi tror. Her mener jeg først og fremst at vi alle, ikke bare som politikere, men også som enkeltmennesker, har et ansvar for å slå tilbake hver eneste gang noen prøver å si noe eller gjøre noe som dreier seg om rasisme. I tillegg er det viktig at vi – tror jeg – går igjennom lovverket for å se om det fungerer. Der er det et utvalg i arbeid, som skal komme med en innstilling til høsten. Regjeringa vil gå igjennom hele lovverket, og det er riktig som representanten Bondevik sier, at det ikke fungerer godt nok i forhold til f.eks. arbeidsmarkedet og boligsituasjonen. Det er også slik at Regjeringa vil stille flere penger til disposisjon til alle som ønsker å bidra for å gjøre noe med dette fryktelige. Det gjelder både enkeltpersoner, grupper og organisasjoner som vil sette i gang med tiltak for å prøve å gjøre noe med det. Vi vil forene alle gode krefter for å prøve å gjøre noe med det, og mobilisere til en kraftinnsats for at slike ting ikke skal få lov til å skje.

Kjell Magne Bondevik (KrF): Jeg tror at i kampen mot rasisme er en mer vellykket integreringspolitikk avgjørende. Vi ser eksempel på arbeidsmarkedet, hvor f.eks. to godt utdannede sivilingeniører har søkt 850 jobber uten overhodet å bli innkalt til intervju. Dette tyder på at holdningene ikke har trent ned i systemet slik de skal.

Det er nødvendig med et tverrsektorielt ansvar, og jeg tror det er nødvendig at én statsråd har et spesielt pådri-

veransvar for å følge opp handlingsplanen, så mitt spørsmål til statsråden er: Vil kommunalministeren selv ta på seg det koordinerings- og pådriveransvaret for at handlingsplanen kan bli fulgt opp?

La meg også si at det å ha et effektivt utlendingsdirektorat, UDI, er viktig for en positiv flyktning-, asyl- og integreringspolitikk. Vi ser at UDI har hatt kjempestore problemer. Kristelig Folkepartis leder, Valgerd Svarstad Haugland, bad på fredag om at det blir foretatt en gjennomgang, en gransking av UDI. Jeg konstaterer med glede at statsråden i dag har varslet det, og vil gjerne kvitte det tilbake positivt.

Statsråd Sylvia Brustad: Det er helt uakseptabelt at folk ikke får jobb fordi de har et annet navn enn det som er vanlig i Norge, og det er helt uakseptabelt at folk ikke får jobb i Norge fordi de har en annen hudfarge, en annen religion eller en annen bakgrunn enn de fleste i Norge. Det vil vi ikke sitte stille og se på. Det er også noe av bakgrunnen for at Regjeringa rett før jul la fram ei stortingsmelding, som nå er til behandling her, om en bedre integreringspolitikk. Jeg må si at jeg tror mange bør ta selvkritikk for at den integreringspolitikken som har vært ført i dette landet i mange år, på mange områder dessverre ikke har lyktes. Derfor er det nå behov for å jobbe på en litt annen måte, og en må være mer aktiv enn det som har vært tilfellet fram til i dag.

Så til spørsmålet om jeg tar på meg koordineringsansvaret i forhold til det å følge opp også handlingsplanen. Svaret på det er selvfølgelig ja. Når det gjelder spørsmålet omkring UDI, er det slik som det også står i noen aviser i dag, at jeg mener det er et behov for å ta en gjennomgang av hvordan utlendingsforvaltningen fungerer, UDI spesielt. Det vil jeg be om at vi får før sommeren.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Odd Einar Dørum.

Odd Einar Dørum (V): Jeg ser det som svært positivt at statsråden påtar seg et koordineringsansvar.

Vi er alle kjent med at det pågår et arbeid for å lage et lovverk mot etnisk diskriminering. Jeg håper statsråden påskynder arbeidet, men på veien kan man gjøre noe. Man kan f.eks. gjøre så praktiske tiltak som å sørge for at politiet systematisk slår ned på alle situasjoner der ungdommer opplever at en ungdomsgruppe splittes på grunn av hudfarge når de skal inn på et utested. Dette er ikke en sak som er veldig stor, men det er en sak som handler enormt mye om det å skape tillit, slik at alle føler tillit til det norske samfunnet, spesielt de som har en annen hudfarge enn statsråden og meg. Det er et konkret spørsmål som jeg vil be henne om å ta opp med justisministeren.

Likewise kan man, slik som stortingsrepresentant Bondevik tok opp her, sikre seg at når innvandrere med kompetanse søker, blir de på bakgrunn av papirene innkalt til et intervju, slik at ikke navn og hudfarge avgjør. Staten kan gå foran for å forsikre seg om at dette skjer, og setter det som en norm.

Det er to konkrete bidrag som gjør at vi kan snakke om *vi*, og ikke om *de* og *vi*.

Statsråd Sylvia Brustad: Når det gjelder det siste spørsmålet, er jeg selvfølgelig helt enig. Det med å få gjort noe i forhold til den kompetansen som er, er også viktig. I en situasjon der vi har stor mangel på arbeidskraft f.eks. i store deler av vårt land, er det helt hårreisende at arbeidsledigheten blant våre nye landsmenn er mye, mye høyere enn i befolkningen for øvrig. Jeg har selv møtt mange som er utdannet som leger, advokater, hjelpepleiere osv., som ikke får jobb i det norske samfunnet. Uansett hvilken utdanning og hvilken kompetanse de har, så har vi behov for de ressursene i det norske samfunnet. Vi skal gjøre alt som står i vår makt for å bidra til at det skal skje, men vi må også gjøre det i nært samarbeid med partene i arbeidslivet hvis vi skal greie å få dette til i praksis.

Når det så gjelder spørsmålet omkring f.eks. dette med utesteder, som er ett konkret eksempel på hvordan diskrimineringen faktisk foregår, er det noe helt grunnleggende galt at hvis det kommer fire hvite nordmenn til et sted, så er det greit, mens vi ser at hvis det kommer fire med mørk hud til samme sted, er det plutselig en gjeng, og dermed er det et problem. Slik skal det ikke være. Jeg vil selvfølgelig ta med de synspunktene Dørum har, videre til justisministeren, og vi skal se på det.

Presidenten: Carl I. Hagen – til oppfølgingsspørsmål.

Carl I. Hagen (Frp): Jeg er glad for at statsråden nå så klart og åpent innrømmet at den integreringspolitikken som tidligere arbeiderpartiregjeringer og andre regjeringer har ført, ikke har gitt det ønskede resultat. Jeg skulle ønske at man da kanskje hadde gått litt mer i seg selv og sett på grunnleggende elementer i dette, men det er nå til behandling i Stortinget. I den forbindelse er selvsagt kampen mot all forskjellsbehandling av mennesker på grunn av deres etniske opprinnelse, rase eller religion, fullstendig uakseptabelt og må bekjempes. Vil Regjeringen innføre det prinsipp at den vil motarbeide alle tendenser og alle forslag som går på forskjellsbehandling av mennesker basert på rase, religion og etnisk opprinnelse, altså i alle retninger?

Statsråd Sylvia Brustad: For Arbeiderpartiet og for Regjeringa er det helt grunnleggende at alle mennesker er like mye verdt uansett hvor de kommer fra, uansett hvilken bakgrunn de har, uansett hvilken hudfarge de har og uansett hvilken religion, kjønn eller alder folk har. Det må være helt klart. Det mener jeg er noe av det viktigste også i den debatten vi nå står midt oppe i, når vi har sett så grufulle hendelser som vi har. Men da er det viktig at alle politiske partier tar sterk avstand fra slike ting som her har skjedd, og tar sterk avstand når det kommer utsagn som kritiserer en bestemt gruppe fordi de kommer fra et bestemt land eller har en bestemt hudfarge. Den type ting er ikke med på å minske rasismen eller fremmedfrykten i dette landet.

Jeg vil appellere tilbake til Carl I. Hagen, som representerer et stort parti i Norge, om også å ta det ansvaret innover seg i forhold til det ansvaret som jeg mener alle politiske partier i dette landet har for å slå tilbake mot fremmedfrykt og rasisme. Og jeg føler vel ikke akkurat at det er Fremskrittspartiet som har stått i spissen for å bidra til å minske fremmedfrykt og rasisme i Norge.

Presidenten: Hilde Frafjord Johnson – til oppfølgingsspørsmål.

Hilde Frafjord Johnson (KrF): Jeg har som tidligere menneskerettighetsminister hatt et koordineringsansvar sammen med kommunalministeren på nettopp dette feltet, og den erfaringen man gjør seg, er at det er en del propper i systemet. Vi kan dele den appellen som statsråden kommer med, og være helt grunnleggende enig, men spørsmålet er hvordan vi kan sikre en skikkelig oppfølging. Jeg skal nevne to propper, og den ene går på Arbeidsmarkedsetaten. Så vidt jeg er kjent med, gikk Arbeidsmarkedsetaten mot forslaget til endring i § 55 A i arbeidsmiljøloven, som statsråden kom med mot diskriminering ved ansettelse. Hvis Aetat skal følge dette skikkelig opp, må de også være en etat som er overbevist om betydningen av denne endringen.

Den andre er godkjenningssystemet for utenlandske utdanninger, som kirke- og undervisningsministeren har ansvar for. Jeg vil faktisk si at her er det en skandaløs håndtering, ikke av statsråden, men med hensyn til hvordan godkjenningssystemet fungerer. Det er slik at utdanninger blir godkjent på Harvard, men ikke ved Universitetet i Oslo. Dette må vi gjøre noe med, og dette har statsråden et viktig pådriveransvar for å følge opp.

Statsråd Sylvia Brustad: Ja, i forhold til det siste er jeg helt enig med representanten i at det er håpløst at vi har et system som gjør at det tar så lang tid å få godkjent eller omgjort den kompetansen en har med seg fra andre land. Derfor har vi også fremmet noen forslag i integreringsmeldinga, som nå ligger til behandling her i Stortinget. Jeg mener vi må få vekk den proppen i systemet slik at dette går langt forttere, og der ønsker vi også å bidra, det må være helt klart.

Når det gjelder det første spørsmålet om forslaget til endring i § 55 A i forhold til diskriminering, har vi nå, som representanten er godt kjent med, også det liggende til behandling her i Stortinget, og det er ingen tvil om at Arbeidsmarkedsetaten er veldig sentral i forhold til dette hvis vi også skal greie å få flere av våre nye landsmenn inn i jobb. Vi trenger faktisk mer arbeidskraft, og det er mange ressurser som i dag går tapt ved at vi ikke lykkes med det, og vi vil selvfølgelig ha en nær dialog med Arbeidsmarkedsetaten i oppfølging av det vedtak som Stortinget måtte fatte i den konkrete saken, § 55 A.

Presidenten: Erna Solberg – til oppfølgingsspørsmål.

Erna Solberg (H): Jeg håper statsråden er enig med meg i at en av de viktige tingene for å bekjempe rasisme

er å fokusere litt mer på de positive sidene både ved innvandring og det å ha et multikulturelt samfunn, istedenfor å være opptatt av de utfordringer og problemer som vi til enhver tid har, og at arbeidsinnvandring kanskje vil bidra til å bekjempe rasisme ved at man får flere innvandrere i en ressursgruppe som vil være selvhjulpne og ha andre typer arbeid enn det mange av de flyktninger og asylsøkere vi har, har hatt til nå.

Så er det ett konkret område som går på rasisme i arbeidsmarkedet, som jeg nok synes statsråden kunne ta tak i, også i forhold til arbeids- og administrasjonsministeren. En del innvandringsorganisasjoner har ønsket å etablere tiltak for aktivt å markedsføre sin etniske gruppe overfor aktuelle arbeidsgivere. I dag finnes det ikke rom for å gi bevilgninger innenfor noen poster til den typen tiltak. Vi har fra Høyres side foreslått et tiltak, nemlig en prøveordning for et bredt spekter av slike tiltak, men har fått nei fra departementet så langt. Vil statsråden forsøke å finne midler til den typen tiltak innenfor bevilgninger til bekjempelse mot rasisme.

Statsråd Sylvia Brustad: Jeg kan ikke svare rett over bordet her i dag, men jeg tar med meg de signalene tilbake og skal love å snakke med arbeids- og administrasjonsministeren om det. Det må i hvert fall ikke herske noen tvil om at Regjeringa ønsker å gjøre det vi kan når det gjelder å ta i bruk de mange ressurser som i dag er ubrukt blant våre nye landsmenn, bl.a. i arbeidslivet. Så jeg tar med meg det forslaget tilbake.

Når det så gjelder spørsmålet i forhold til arbeidsinnvandring, kommer Regjeringa tilbake til en del konkrete forslag i løpet av veldig kort tid om hva vi mener bør gjøres for lettere å kunne få flere i landet vårt, noe vi også trenger.

Presidenten: Karin Andersen – til oppfølgingsspørsmål.

Karin Andersen (SV): Statsråden tok sjølkritikk på vegne av sin egen og andres regjering for at vi ikke har lyktes ordentlig med integreringspolitikken og hindret rasisme. Da har jeg behov for å spørre om hvorfor Regjeringa har lagt fram en stortingsmelding som, bortsett fra ett tiltak, så vidt jeg kan skjønne, ikke inneholder noe nytt. Alt sammen er ellers tiltak som Stortinget stort sett har gitt sin tilslutning til. Det eneste nye tiltaket i meldingen er at kommuner skal tvinges til å bosette flyktninger og asylsøkere. Mener statsråden at en slik tvang er med på å minske en eventuell diskriminering og rasisme i befolkningen?

Statsråd Sylvia Brustad: For det første tar jeg avstand fra påstanden om at det bare skulle foreligge ett eneste nytt tiltak i den meldinga. Da må vi i hvert fall snakke om to forskjellige meldinger, for det ligger en lang rekke forslag til tiltak om hva som bør gjøres i forhold til integreringspolitikken, det være seg det temaet som representanten Karin Andersen her tok opp i forhold til bosetting – jeg skal kommentere det etterpå – i forhold

til utdanning, i forhold til arbeidsliv, i forhold til asylmottak, i forhold til enslige mindreårige osv. Men dette regner jeg med at vi får tilstrekkelig anledning til å diskutere når saken skal behandles her i Stortinget.

Når det gjelder bosetting av flyktninger, er i hvert fall jeg helt sikker på at den ordninga vi har pr. i dag, ikke fungerer. Det er så mange som blir sittende i mottak i måneder og år fordi kommunene av ulike grunner ikke vil ta imot dem. Det har vi tatt på alvor ved at vi har økt integreringstilskuddet fra 300 000 kr til 365 000 kr. Jeg er glad for at Stortinget har vedtatt det; det er så å si det kommunene har bedt om. Men da forventer jeg at flere kommuner i dette landet tar et større ansvar for å bosette flere, og da mener jeg at vi også må vurdere nye ordninger for å få gjort det fortere.

Presidenten: Magnhild Meltveit Kleppa – til oppfølgingsspørsmål.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Kampen mot framandfrykt og rasisme må først på mange plan, både gjennom lovverket og gjennom holdningsskapende arbeid. Eit trygt, inkluderende oppvekstmiljø er svært viktig om vi skal koma vidare. Det vekte oppsikt at det var så lite samsvar mellom det Arbeidarpartiet seier når det gjeld alt frivillig arbeid, og det som skjedde konkret i det siste statsbudsjettet då det vart gått med osthøvel over dei fleste laga og organisasjonane, og der ein altså fekk kutt i forhold til aktivitetar som i svært mange tilfelle er avgjerande viktige for nettopp å sikra eit betre miljø i kvart enkelt lokalsamfunn. Kan ein venta at Arbeidarpartiet kan prøva å syta for større samsvar mellom alle dei fine orda som vert framførte når det gjeld frivillig arbeid, og dei midlane som vert stilte til disposisjon?

Statsråd Sylvia Brustad: Ja, jeg mener faktisk at det er samsvar mellom ord og handling, og jeg er ikke enig i representanten Meltveit Kleppas beskrivelse av at det var osthøvelkutt over alle frivillige organisasjoner. Det er jo slik at frivillige organisasjoner i dette landet – som vi f.eks. har sett etter det fryktelige som skjedde i helga, at de har samlet seg, i denne sammenhengen i regi bl.a. av Røde Kors og andre frivillige organisasjoner, kirke, idrett osv., – gjør en veldig viktig jobb. Og det er ingen tvil om at de er vi helt avhengige av for å lykkes i kampen mot fremmedfrykt og rasisme. Vi bruker penger på det, og vi kommer til å bruke penger på det også i framtida.

Men la meg også si: Hvis vi skal lykkes med dette, tror jeg det er særdeles viktig at vi greier å opprettholde tiltak som f.eks. barnehager, at vi greier å opprettholde tiltak som gjør at foreldrene har råd til å ha barna sine i barnehagen, og at vi ikke opplever det som jeg har sett i denne byen, at skolefritidsordninga blir så dyr at halvparten av foreldrene er nødt til å ta barna sine ut fordi foreldrebetalinga blir altfor høy, og de fleste av disse er innvandrerbarn. Hvis vi skal greie å lykkes, må vi starte allerede mens barna er små, og det er særdeles viktig at en da lærer at alle er like mye verdt uansett hvordan man ser ut og hvordan man prater.

Presidenten: Vi går då vidare med hovudspørsmål.

Erna Solberg (H): Jeg vil få lov til å stille et spørsmål til kommunalministeren.

Det er slik at vi har hatt flere oppslag i den senere tiden om UDI og problemer knyttet til ulike måter å forvalte økonomireglement på og til behandling av byggesaker. Jeg er glad for at statsråden nå har vist handlekraft i denne saken, og nå vil ha en full gjennomgang av UDI. Men jeg har et problem, og det er knyttet til at statsråden også i høst skulle vise handlekraft i forhold til flaskehalsene i saksbehandlingen og gav UDI en ganske kort frist for å legge konkrete tiltak på bordet for statsråden, slik at man skulle få saksbehandlingstiden på alle typer saker ned.

Nå er det gått to måneder siden UDI la frem for statsråden det dokumentet som inneholder en rekke forslag til enklere saksbehandling i utlendingsforvaltningen, og statsråden har ennå ikke gitt noe styringssignal for behandlingen av disse og forandringene av regelverket. Når kommer statsråden til å begynne å vise handlekraft – mer enn å be om utredninger?

Statsråd Sylvia Brustad: Jeg mener at Regjeringa viser handlekraft hele tida. Vi jobber nær sagt dag og natt med å prøve å gjøre noe med dette, som jeg er helt enig i, nemlig at saksbehandlingstida i svært mange saker er blitt altfor lang.

Så er det riktig at på bakgrunn av at jeg bad om å få en rapport eller et forslag fra UDI, fikk jeg det i desember. Det har vi gått nøye igjennom. Jeg vil komme med konkrete forslag i løpet av et par uker til hva jeg mener bør gjøres for å forenkle saksbehandlingsrutinene og saksbehandlingstida for at det skal gå raskere enn det som er tilfellet pr. i dag. La meg også si at jeg synes det ligger veldig mange gode forslag i det UDI har lagt fram. Men jeg tror det er veldig viktig at vi går nøye igjennom og ser på hvilke konsekvenser det har om vi gjør det ene kontra det andre, osv. Men som sagt, jeg kommer tilbake med konkrete forslag i løpet av et par uker om hva jeg mener bør gjøres i den sammenhengen.

Når det så gjelder det eksterne firmaet jeg vil sette på UDI nå og fram til sommeren, så skal det gå igjennom og se på hvordan UDI fungerer i forhold til f.eks. saksbehandlingsrutiner, og hvordan UDI fungerer i forhold til økonomi. På bakgrunn av bl.a. noen oppslag vi har sett i én avis, hvor også lederen i UDI har tatt selvkritikk, føler jeg et ansvar for å være sikker på at de penger som skattebetalerne betaler inn, blir forvaltet på en skikkelig måte, og jeg har bedt om å få den gjennomgangen før sommeren.

Men la meg også si at UDI er i en veldig presset situasjon. Det kommer nå veldig mange flere asylsøkere til vårt land. Vi har fra mange hold sagt at UDI nesten skal prioritere alt, og det er ikke så enkelt. Og det er også slik at det er vanskelige saker, som har stor oppmerksomhet, og vi har ikke minst med mennesker å gjøre. La det også være med i bildet. Men vi skal bidra fra vår side til å prøve å gjøre situasjonen bedre, og jeg er ikke tilfreds slik det er pr. i dag når det gjelder saksbehandlingstid.

Erna Solberg (H): Jeg har lyst til å ta opp uttrykket «prioritere alt». Fra Stortinget har vi faktisk gitt ganske klare signaler ved flere budsjettbehandlinger om hva som skal prioriteres, at behandlingen av arbeidstillatelser skal prioriteres og behandlingstida for asylsøknader skal prioriteres. Nå rapporteres det altså at behandlingen av arbeidstillatelser er gått opp til et år, og fremdeles er det mellom 12 og 13 instanser som skal uttale seg om hver enkelt søknad om arbeidstillatelse.

Vil statsråden garantere at det nå blir en enklere behandling av arbeidstillatelser, og at man eventuelt vil kunne lette UDIs totale kapasitet ved i hvert fall å ta kurrante arbeidstillatelser ut av UDIs behandling og enten la arbeidsmarkedsetaten eller politiet behandle disse sakene? I dag opplever vi altså at akutt mangel på arbeidskraft i enkelte sektorer ikke lar seg løse på grunn av byråkratiske problemer.

Statsråd Sylvia Brustad: Først når det gjelder prioritering. Det er riktig som representanten Erna Solberg sier at det er sagt fra politisk hold også her i Stortinget at bl.a. asylsaker skal prioriteres, og der ser vi en viss positiv utvikling. Men så er det også slik at i hvert fall jeg får henvendelser både fra stortingsrepresentanter og mange andre om at saksbehandlingstida når det gjelder arbeidstillatelser, familieforening, visum osv., bør være mye kortere, og det er jeg enig i.

Når det gjelder spørsmål om saksbehandlingstida konkret, kommer jeg tilbake til det om 14 dager. Men bare la meg si det på den måten at jeg vurderer seriøst mange forslag for å se på om det er noe vi kan løfte ut av UDI, om andre kan gjøre det, og mitt klare mål er at det skal skje på en enklere og raskere måte i forhold til det som er tilfellet i dag – og det kommer jeg tilbake til i løpet av veldig kort tid.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Sverre J. Hoddevik.

Sverre J. Hoddevik (H): Aftenposten hadde sist lørdag en betraktning om Norges attraktivitet overfor asylsøkere. Overskriften var «Færre søker asyl i Norge». Etter å ha drøftet en viss fallende tendens i tallmaterialet, blir det kommentert av en representant fra NOAS at Norge har en streng asylpolitikk. Dette blir imøtegått av statssekretær Gelius, som hevder det motsatte, og i tillegg bebudes en oppmyking av norsk asylpolitikk.

Spørsmålet til statsråden blir: Hvor hentet statssekretæren dette mandatet? Er det en ny politikk som Regjeringen vil komme til Stortinget med, eller var det hentet fra stortingsdokument tidligere, noe som andre av oss vanskelig kan huske å ha sett?

Statsråd Sylvia Brustad: La meg først kommentere spørsmålet omkring opphold i forhold til asyl kontra humanitært grunnlag. Det er riktig at vi tar imot veldig mange på humanitært grunnlag, og at det er litt færre som søker om asyl i forhold til en del andre land. Men det er jo fordi det har noe å gjøre med hvem som søker til vårt

land, og det er det som er avgjørende for på hvilket grunnlag man får opphold i Norge, om man trenger beskyttelse, og hvordan det bildet ser ut. Vi har ikke tenkt å legge opp til en ny politikk på dette feltet, men det er klart at noen av de forslagene som nå vurderes, bl.a. i forhold til det representanten Erna Solberg tok opp, vil, hvis en går inn for alle de forslag som er lagt fram, kunne medføre at det på noen områder blir litt annerledes enn det er i dag. Det mener jeg vi da får ta konkret stilling til, men vi har ikke tenkt å legge oss til en ny politikk generelt sett.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Øyvind Vaksdal (Frp): Mitt spørsmål går til olje- og energiministeren.

I St.prp. nr. 36 sier Regjeringen at 15 pst. av SDØE-andelene skal overføres til Statoil, og at ytterligere 5 pst. av andelene skal selges til Norsk Hydro og de andre selskapene. Nå ser jeg gjennom diverse presseoppslag de siste dager at forhandlinger allerede er i gang mellom Olje- og energidepartementet og Statoil om disse andelene.

I Dagens Næringsliv mandag forsvarte statsråden denne fremgangsmåten med at «det haster mer for Statoil enn for de andre». Jeg vil derfor spørre statsråden: Vil det ikke være naturlig og ikke minst mer rettferdig å innlede forhandlinger med Hydro og de andre selskapene samtidig med Statoil dersom han mener at forhandlinger er den rette fremgangsmåten? Og hvilke eventuelle andre fremgangsmåter vurderer statsråden å bruke overfor Hydro og de andre selskapene på sokkelen?

Statsråd Olav Akselsen: Den saka me her snakkar om, er ei av dei største og viktigaste sakene – i alle fall i denne perioden. Det er derfor viktig at me diskuterer usemje der usemja er, og ikkje på andre punkt.

Mottakinga denne saka fekk då den blei presentert for Stortinget, føler eg var særns god frå dei politiske partia si side. Det har kanskje ført til at denne saka i mediasamanheng verkar keisam, og eg føler faktisk at den motsetnaden som har blitt prøvt framstilt på dette punktet i den seinare tida, først og fremst er skapt av media, for det blir ikkje gjort noko frå Regjeringa si side i denne saka som ikkje er beskrive i det som er lagt fram for Stortinget. Og det er sjølvsagt heller ikkje slik at Regjeringa gjer noko som helst konkret i denne saka før dei endelege avgjerderne er tatt av Stortinget. Men som det er beskrive i den saka som er lagd fram, blir det gjort eit arbeid i forhold til Statoil, slik at ein har eit grunnlag for å gå vidare med denne saka når Stortinget har tatt si endelege avgjerd.

Så er det altså slik at Statoil er i ein annan situasjon enn dei andre oljeselskapa. Når det gjeld Statoil, skal ein gjennomføra to ting samtidig. Ein skal selja SDØE-delar til dei, og ein ønskjer å innføra privat kapital i selskapet, og for oss har det vore viktig at ein tar det i den rekkjefølgja. Derfor meiner vi det er naturleg å ha samtalar med Statoil for å sikra framdrifta i saka. Men det er ikkje slik som det har blitt framstilt i media, at Statoil får moglegheit til å velja på øvste hylle. Det er slik at delar av dei

SDØE-delane staten har, er til sals, og det er altså staten sjølv som bestemmer kva delar han vil selja, ikkje dei ulike oljeselskapa.

Øyvind Vaksdal (Frp): Jeg takker statsråden for svaret.

Slik jeg ser det, vil departementets fremgangsmåte med forfordeling av Statoil ikke akkurat styrke norsk sokkels konkurransekraft, og heller ikke bidra særlig positivt når norske selskaper skal ut og hevde seg internasjonalt.

Jeg vil derfor spørre statsråden: Hvor mye av de resterende 5 pst. bør en etter hans mening selge til Hydro og de andre selskapene? Og vil statsråden vurdere å ta i bruk auksjonsprinsippet ved salg av SDØE-andeler, for det er vel bare dette som kan få synliggjort de reelle verdiene av disse andelene?

Statsråd Olav Akselsen: No er det slik at representanten Vaksdal går inn i sjølve saka, som ligg til behandling i komiteen, og komiteen og Stortinget skal seinare avgjera mange av dei spørsmåla som han no stiller til meg. Det er vanskeleg for meg å vera konkret på kva som blir sluttresultatet, og det er vanskeleg å vera konkret på kva del Hydro skal få kontra dei andre internasjonale selskapa; det vil t.d. vera avhengig av den avhendingsprosessen ein vel.

Og for å svara på det siste spørsmålet: Eg vil vurdere ulike typar avhending, men det er òg sjølvsagt eit spørsmål Stortinget vil ha eit syn på.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Øyvind Korsberg.

Øyvind Korsberg (Frp): Som tidligere hevdet har altså Regjeringen til hensikt å selge 15 pst. av SDØE-andelene til Statoil. Vi ser at det foregår forhandlinger om dette allerede, og det er mye som tyder på at Statoil på denne måten vil sikre seg «indrefiletene», altså de beste arealene.

Synes statsråden virkelig det er en riktig fremgangsmåte? Skal disse andelene gis bort til Statoil, eller på hvilken måte skal Statoil eventuelt betale for dem?

Statsråd Olav Akselsen: Eg må berre presisera at dette er ei sak som ligg til behandling i Stortinget, og det er Stortinget som skal svara på mange av desse spørsmåla og på den måten gje rammer for kva avgjerder Regjeringa etterpå kan ta.

Men eg vil på ein måte avvisa at Statoil får moglegheit til å velja mellom alle SDØE-delane som staten har. I det forslaget eg har, vil staten altså behalda 80 pst. av SDØE-delane, og me vil sjølvsagt behalda dei delane som me synest er viktigast for staten å ha. Men for å førebu den vidare saksgangen er det altså innleidd samtalar med Statoil for å fastleggja verdiar og ein del andre ting. Og då er det altså slik at ein del av grunngevinga for desse endringane som Regjeringa gjer framlegg om, er m.a. at me skal få meir verdi ut av felte. Det er såleis

ikkje nødvendigvis samanheng mellom dei felte som Statoil ønskjer, og dei felte som andre selskap ønskjer. Men ingen avgjerder blir tatt på dette området før Stortinget har tatt sine avgjerder.

Presidenten: Hilde Frafjord Johnson – til oppfølgingsspørsmål.

Hilde Frafjord Johnson (KrF): I denne saken er jeg opptatt av rollen til Stortinget, fordi kjernepunktet i diskusjonen dreier seg om hvor langt Regjeringen skal kunne gå i sine samtaler mens behandlingen pågår i komiteen.

I stortingsproposisjonen står det: «Drøftelser med Statoil om salg av SDØE-andeler vil pågå i tiden fremover». Formuleringen er «drøftelser». I media er det blitt fremstilt slik at det pågår forhandlinger. En ting er tentative drøftelser om prosess og ulike alternativer for håndtering av SDØE. Selv om jeg selvfølgelig primært hadde ønsket at det ikke foregikk, er det mulig å få til uten at det går ut over Stortingets håndtering. Men det er noe helt annet hvis man går inn i konkrete forhandlinger om tildeling eller salg av konkrete andeler. Da er det ikke semantikk, da er det substansielle forskjeller det dreier seg om, og mandatet er drøftelser og ikke forhandlinger.

Jeg ønsker derfor statsrådets forsikringer – siden han sier dette primært er medieskapt – om to ting: Det ene er at det ikke inngås forhandlinger om salg av konkrete andeler av SDØE mens behandlingen pågår, og det andre er at det raskest mulig settes i gang en prosess i forhold til de andre selskapene.

Statsråd Olav Akselsen: Det som Regjeringa no held på med, er beskrive i dei dokumenta som er overlevte til Stortinget, og me går sjølvsagt fram i høve til dei. Det er slik at alle drøftingar med andre involverte partar skjer med atterhald om dei avgjerdene som Stortinget til sjuan- de og sist må ta.

Når det gjeld dei andre selskapa, er det ikkje noko ønske for oss at dei skal stå på gangen og venta. Men det er likevel slik at det finst ei grense for kapasiteten i departementet, og me har derfor valt å begynna med Statoil litt før dei andre. Det betyr ikkje nødvendigvis at ein slutfører dei forhandlingane før ein har begynt å diskutera med dei andre selskapa.

Eg føler, i alle fall på bakgrunn av det oppslaget som har vore med meg, at det har vore eit mål for media å laga *ei sak* av dette, som det etter mitt syn ikkje er grunnlag for.

Presidenten: Øystein Djupedal – til oppfølgingsspørsmål.

Øystein Djupedal (SV): Det er selvfølgelig klokt av statsråden å forsikre om at det er Stortinget som skal bestemme, og at det ikke skal foretas endelige beslutninger før Stortinget har sagt sitt. Men samtidig er det slik at når man inngår drøftelser av denne karakter, er det veldig nærliggende å tro at man her har forskuttert beslutninger

og gitt ett selskap muligheten til å posisjonere seg på en helt annen måte enn andre selskaper.

Den særbehandling det her legges opp til, har selvfølgelig en historisk årsak ved at Statoil har en helt spesiell plass i vår oljehistorie, men samtidig, ut fra alle de premisser som ellers gis i det som nå er Regjeringens nye oljepolitikk, skal det jo ikke fortsette sånn.

Det som da er mitt spørsmål til statsråden, som en forlengelse av de ulike spørsmål som her har vært stilt, er: Ville det ikke vært klokt av statsråden nå å legge disse drøftelsene på is i påvente av at Stortinget faktisk tar de beslutninger man har tenkt å ta? Man beskriver at man skal ha drøftelser, men Stortinget har ikke kvittert ut og gitt tilslutning til disse drøftelsene som står omtalt i proposisjonen.

Statsråd Olav Akselsen: Det er altså slik med dei drøftingane som går føre seg med Statoil i dag, at alle er med atterhald om dei endringane som Stortinget måtte koma til å gjera. Dette er ei kjempestor reform. Det er viktig med mest mogleg informasjon, og det arbeidet som no blir gjort, vil leggja eit grunnlag for å kunna gjennomføra det vedtaket som Stortinget til slutt kjem fram til.

Så vil eg igjen presisera at ein del av føremålet med å gjennomføra dei endringane som Regjeringa no foreslår, er at ein skal få meir effektiv drift, samdriftsfordelar og slikt, på ein del felt. Då er det slik at Statoil står sterkare på ein del felt enn dei andre oljeselskapa gjer, mens Statoil på andre område ikkje har interesser. Så det er ikkje automatisk slik at desse oljeselskapa som ønskjer å kjøpa SDØE-delar, er opptatt av å kjøpa dei same SDØE-delane. Og som sagt er det altså staten og ikkje Statoil som til sjuande og sist skal bestemma kva for delar som er til sals.

Presidenten: Vi går vidare til neste hovudspørsmål.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Eg skal få stilla eit spørsmål til olje- og energiministeren.

Spørsmålet om privatisering av Statoil har utløyst spekulasjonar i høve til framtidig plassering av Statoils hovudkontor. Hovudkontoret i Stavanger har vore av uvurderleg verdi for Rogaland og for Vestlandet elles – direkte i form av arbeidsplassar og kompetanse, indirekte i form av alle dei ringverknadene som det har medført. På kva måte vil statsråden sikra at Statoil sitt hovudkontor ikkje blir flytta?

Statsråd Olav Akselsen: For å vera heilt ærleg trur eg dette er ei heilt uaktuell problemstilling.

Stavanger er det viktigaste oljesenteret i Noreg, og det vil det halda fram med å vera – rett og slett fordi der er dei viktigaste institusjonane på dette området, og fordi det er den naturlege geografiske plasseringa på grunn av ressursane i Nordsjøen og den umiddelbare nærleiken til Stavanger. Me ønskjer å vidareutvikla og verna om Stavanger som den oljebyen den er. Og det er sjølvsagt slik at med den eigardelen staten vil ha i Statoil etter det for-

slaget som Regjeringa no har lagt fram, vil spørsmålet om lokalisering etter mitt syn ikkje bli eit aktuelt problem.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Det er godt å høyra at statsråden og Regjeringa her har eit ynske. Det er reist som tema, eg forstår òg i komiteen – på høyringa – av BI-professor Arne Jon Isachsen, som åtvarar mot å tru at hovudkontoret vil liggja i Stavanger. Han seier at det er eit spørsmål om tid når det kjem inn andre eigarar. Det er òg følgt opp av tidlegare redaktør i Arbeiderbladet, Wiktor Martinsen.

Om ein har opna for andre interesser og òg har ei aukande fokusering på utlandet, vil det ikkje då vera slik at auka krav til lønnsemd vil vera naturleg og i seg sjølv vera eit tema som kan tilseia at òg plasseringa av hovudkontoret kjem i fokus?

Statsråd Olav Akselsen: Eg trur tvert imot. Dei endringane som Regjeringa no foreslår, vil føra til at Statoil vil bli eit meir slagkraftig selskap, og at det dermed vil greia seg betre, og det vil vera med og forsterka deira stilling som eit stort selskap med base og utgangspunkt i Noreg.

Og så er altså reglane slik at det finst minoritetsmoglegheiter til å avgrensa slike viktige ting. Dersom eg ikkje tar heilt feil, er det slik at så lenge staten eig meir enn ein tredjedel av selskapet, så kan ein t.d. ikkje flytta hovudkontoret ut av Noreg. Og eg kan ikkje sjå nokon andre plassar i Noreg som kan konkurrera med Stavanger når det gjeld hovudkontoret til Statoil; Stavanger har vore ein utmerkt vertskapsby. Og eg har aldri høyrte noko ønske uttrykt frå nokon av dei som jobbar eller har funksjonar innanfor oljebransjen i Stavanger, at byen ikkje er ein eigna plass for denne typen aktivitet. Eg kan heller ikkje sjå at den saken me no har lagt fram, vil endra på det.

Presidenten: Då går vi til neste hovudspørsmål.

Karin Andersen (SV): Jeg har et spørsmål til kommunal- og regionalministeren.

Det viktigste vi kan gjøre nå for å hindre mer mobbing og rasisme, og for at det skal gå bedre med barn og unge, er f.eks. at foreldre skal ha råd til barnehager og skolefritidsordninger. Det var omtrent ordrett det statsråden sa nettopp i stad. Det er SV helt enig i. Men det er ikke slik nå, fordi kommunene har store underskudd, og det har stort sett gått ut over barn og unge. Barnevernet har for lite penger, barne- og ungdomspsykiatrien har for lite penger og kulturtilbudene legges ned. Jeg sitter her med en avis fra Oslo som viser at barneidretten blir skviset ut av idrettshallene til fordel for bedriftsidretten, som kan betale for seg.

Unger mister de positive og gode tilbudene som kunne hjulpet dem til å finne seg bedre til rette i samfunnet. Ser statsråden at Regjeringen gjennom å gi kommunene altfor lite penger har et medansvar for at barn og unge kommer i vanskeligheter?

Statsråd Sylvia Brustad: Som jeg sa i stad, mener både jeg og Regjeringa at barnehager og f.eks. skolefritidsordninger er helt sentrale tilbud som bør være, og som er, i de fleste kommuner. Det bør også være slik at foreldrebetalinga er slik at en ikke ekskluderer unger fra å være i barnehagen på grunn av det. Og det er selvfølgelig ting som vi jobber med.

Når det så gjelder det spesielle spørsmålet om kommuneøkonomien, som selvfølgelig også henger sammen med dette, så har kommunesektoren for i år, ved hjelp av det forliket som ble inngått her i Stortinget, fått et av de største løftene kommunesektoren har fått på veldig mange år. Og i tillegg til de reelle overføringene til kommunesektoren var det også slik – som representanten Andersen er godt kjent med – at Regjeringa og også Stortinget for første gang på ti år gikk inn og kompenserte noe i lønnsoppgjøret til bl.a. lærere.

Så er jeg klar over at det fortsatt er slik at det finnes kommuner hvor situasjonen er vanskelig. Vi driver nå og jobber med kommuneopplegget for neste år. Jeg har selvfølgelig med meg den situasjonen og de beskrivelser som kommer inn om hvordan situasjonen er, men jeg mener altså at det løftet som kommunesektoren har fått for inneværende år, er et kjempeløft. Jeg mener også at det er noen kommuner som kanskje også bør se på hvordan man prioriterer internt. Vi har kommunalt selvstyre, det mener jeg det er veldig viktig å slå ring om, men det går ikke an bare å skylde på at kommuneopplegget totalt sett er slik eller slik, for det går også an å se på de prioriteringer som skjer internt i kommunen. Og når jeg ser enkelte kommuner som f.eks. unnlater å ta eiendomsskatt fra de aller rikeste i landet og samtidig skjærer ned kraftig f.eks. til barnehager eller skolefritidsordninger, da må jeg si at det er ei prioritering som i hvert fall jeg er sterkt uenig i.

Karin Andersen (SV): Jeg registrerer at statsråden nå ikke følger opp de positive signalene som hun gav i forrige spørsmålsrunde, nemlig at Regjeringa nå skal gjøre mer for å sikre at tilbudene til barn og unge blir bedre – for det er de tiltakene vi vet vil virke. Blant annet kan man sammenligne tallene for hvor mye politiets budsjetter har økt de siste årene i forhold til tiltak for barn og unge. Dette har gått veldig mye i barn og unges disfavør.

Men vil statsråden nå i hvert fall ta initiativet til en undersøkelse, slik at vi kan få se på tilstanden for tiltak til barn og unge når det gjelder barnevern og fritidstilbud f.eks., og få en statusrapport over hvordan dette er i kommunesektoren, slik at vi kan få fram reelle tall for hva som er behovet, og hva som må til for at situasjonen for barn og unge skal bli bedre? For det er ingen tvil om at innretningen på budsjettene hittil har vært slik at når man må kutte, så har det gått ut over tiltak for barn og unge.

Statsråd Sylvia Brustad: Denne Regjeringa gjør mye, også overfor barn og unge, og vi akter å gjøre mer også i framtida. Så det er positive signaler som denne Regjeringa har gitt og fortsatt vil gi, og det vil vi selvfølgelig også gjøre nå. Jeg sa også i mitt hovedsvar at vi nå

jobber med kommuneopplegget for neste år. I den sammenhengen har vi selvfølgelig også med oss tilbudene til barn og unge, som er svært viktige ikke minst i en forebyggende sammenheng, det må det ikke herske noen tvil om.

Så vi innhenter selvfølgelig informasjon om hvordan situasjonen er ute i kommunene. Det gjelder også i forhold til tilbudet til barn og unge. Her vet vi at det er store variasjoner kommunene imellom, og vi er nødt til å prøve å sørge for at det tilbudet blir bedre. Men det er altså slik at vi har kommunal sjølråderett, det er ulike politiske partier som styrer i ulike kommuner med ulike prioriteringer. Så har vi et felles ansvar for å sørge for at de samlede overføringene til kommunesektoren er slik at Kommune-Norge er satt i stand til å utføre de oppgaver vi har sagt at de skal gjøre. Og nå jobber jeg altså med kommuneopplegget for neste år.

Presidenten: Då går vi til nytt hovudspørsmål.

Gunnar Kvasheim (V): Jeg vil gjerne stille et spørsmål til olje- og energiministeren.

Statkraft har bedt om milliardbeløp fra staten for å kunne ekspandere videre. Om kort tid er det ventet en innstilling fra Regjeringa, og det ligger an til en spennende og viktig runde om denne saken i Stortinget. Venstre ønsker norsk eierskap av det arvesølvet som kraftressursene representerer, men det er ulike måter dette kan sikres på.

Hvilke ambisjoner har statsråden for Statkrafts videre utvikling? Og hvor dominerende rolle er det ønskelig at en kraftprodusent og tilbyder bør ha i det norske kraftmarkedet?

Statsråd Olav Akselsen: Regjeringa ønskjer å koma tilbake til heile dette problemkomplekset og diskutera det i fellesskap med Stortinget. Men det er slik at Stortinget ved fleire høve har gjeve tilslutning til det som er styret i Statkraft sin strategi, som går på at Statkraft skal vera aktiv og kjøpa ein del av dei norske vasskraftverka som er til sals.

Elles trur eg det er litt viktig når ein diskuterer dette spørsmålet, at ein mentalt førebur seg på at Noreg i energisamanheng ikkje lenger finst, slik at Statkraft ikkje lenger opererer i ein norsk marknad, men i ein nordisk og nordeuropeisk marknad, og der er det sjølvsagt slik at Statkraft – sjølv om dei får gjennomført alle dei ambisjonane dei har – vil vera eit lite selskap. Samtidig som eg støttar den strategien som styret i Statkraft har, og ønskjer at dei skal få moglegheit til å utvikla seg vidare, meiner eg òg at det er viktig å ta vare på andre norske energiselskap, regionale selskap. Det bør altså ikkje vera nokon motsetnad mellom det å satsa på dei regionale selskapa som har bygt seg opp, og det å gje Statkraft høve til å få tilført meir kapital og dermed kunna ta del i den utviklinga som skjer i den norske marknaden. Det vi veit, er at veldig mange av dei som i dag eig kraftselskapa, er kommunar som no ønskjer å selja seg ut, og då meiner eg

det er viktig at det òg finst ein norsk aktør som har moglegheiter til å ta del på oppkjøpsida.

Det vi veit, er at svært mange av dei store kraftselskapa i Noreg har store pengesekker som dei ønskjer å bruka òg i Noreg, og som ei motkraft til det meiner eg altså at Statkraft òg må ha eit høve til å vera med i den omstruktureringa som skjer av bransjen.

Gunnar Kvasheim (V): Statkraft har når selskapets eierandel i andre selskap hvor de har avgjørende innflytelse, inkluderes, en andel på nær 40 pst. av norsk kraftproduksjon. Normalt er det den grensen som settes når konkurransemyndighetene griper inn i forhold til en dominerende aktør. I EU har en både i forhold til Spania og i forhold til Tyskland satt en grense for hvor stor en aktør kan bli, og påbudt utsalg.

Nå vil altså Statkraft bruke milliardbeløp på å ekspandere videre. Er ikke statsråden bekymret over at en så dominerende aktør ekspanderer på denne måten når konsekvensen kan bli at en står igjen uten andre norske aktører som har kraft og styrke til å være med i konkurransen om å overta de andre selskapene som måtte komme for salg? For det er jo akkurat det statsråden sier han ønsker, nemlig flere norske aktører, men det som skjer nå, er altså at Statkraft er i ferd med å bli så dominerende at andre mister muligheten til å delta i konkurransen.

Statsråd Olav Akselsen: Her er eg nok litt ueinig i realitetsskildringa til Kvasheim, men dette får me likevel høve til å koma tilbake til igjen i den saka som blir lagd fram av Regjeringa med det første.

Men det er altså slik at om ein samanliknar Noreg med andre land i Nord-Europa, har me veldig mange energiselskap, og dei er små. I Sverige t.d. har det største energiselskapet over 50 pst. av marknaden, mens i Noreg, slik som me reknar det i dag, har Statkraft ein plass mellom 20 pst. og 25 pst.

Men i alle høve er det sjølvsagt slik at konkurransemyndighetene vil ta stilling til alle dei aktuelle oppkjøpa, slik me har gjort fram til no. Det finst altså myndigheter i Noreg som skal styra den situasjonen. Men eg trur vi igjen må gjera den intellektuelle øvinga at Noreg ikkje lenger eksisterer, slik at det me diskuterer, er om Noreg skal ha eit stort selskap i den nordeuropeiske marknaden eller me ikkje skal det

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Lars Sponheim.

Lars Sponheim (V): Jeg vil nok fortsette den intellektuelle øvelsen, jeg da, med å si at Norge eksisterer også i kraftsammenheng, og at det er viktig å se de enorme strukturelle endringene vi nå står overfor. Det er enormt mange titalls milliarder kraftandeler i Norge som kommer for salg de neste årene, og det er viktig for statsråden og for hele Stortinget og ha en tankegang og en politikk for hvordan vi skal sikre at mest mulig av dette blir i norsk eie, samtidig som vi sikrer at det ikke blir én helt dominerende eier, for med den dynamikken – og det er

bra – som vi nå ser i norsk kraftproduksjon, er det viktig at her er konkurrerende tilbydere.

Spørsmålet mitt er: Når statsråden nå skal invitere Stortinget til samtale om dette, som han uttrykte seg, tenker han da i retning av å være konkret med hensyn til hvordan han kan bidra med virkemidler for å sikre at noen av de norske regionale enhetene kan bli reelle konkurrenter til Statkraft, der hvor Statkraft nå med ganske stor fart vokser? Og jeg må si at 20-25 pst. må nok være det direkte eierskapet til Statkraft, for de eier ganske mye i mange andre selskaper også, noe som gjør at de nærmer seg 40 pst., som er en viktig størrelse i konkurransesammenheng.

Statsråd Olav Akselsen: Det er sjølvsagt slik at me må ha ei haldning til alle desse spørsmåla, men det er litt viktig likevel å presisera at det er dei som eig desse selskapa i dag, som avgjer om dei vil selja dei, og som òg avgjer kven dei vil selja til. Og det finst altså ulike måtar å gjera dette på. Det er ikkje nødvendigvis slik at ein treng å selja for å få større einingar. Kommunane kan bidra til samanslåingar og dermed vera med og byggja opp regionale selskap. Det har me sett eksempel på.

Det er sjølvsagt slik at me kan sjå på rammevilkåra. Men om det er kapital spørsmålet gjeld, er eg litt usikker på om det vil bli rett for staten å bidra til at dei regionale selskapa skal få råd til å kjøpa seg opp, om det t.d. er det ein meiner.

I alle høve ønskjer me at Stortinget skal få moglegheit til å drøfta alle desse spørsmåla, fordi det skjer enorme endringar no framover, og det er viktig at Stortinget har ei haldning til desse spørsmåla.

Presidenten: Jan Tore Sanner – til oppfølgingsspørsmål.

Jan Tore Sanner (H): Det er en svært viktig sak Venstre reiser i dag knyttet til Statkraft. Vi opplever en statlig monopolisering innenfor kraftsektoren. Det er svært uheldig, og det vil også bidra til at prisen og verdiene vil falle når det kun er én kjøper, slik vi har opplevd det i altfor mange tilfeller.

Statsråden ønsker å foreta «en intellektuell øvelse». La meg utfordre ham på én til, nemlig den klare parallellen som er mellom Statoils utvikling og Statkrafts utvikling. Begge selskaper startet som politiske redskaper, har senere utviklet seg til mer kommersielle selskaper og opererer nå begge i et internasjonalt marked. Nå foretar vi en delprivatisering av Statoil. Ser ikke statsråden at den samme utviklingen vil tvinge seg fram for Statkraft, både for at Statkraft skal kunne gå ut i markedet og hente penger og ikke bare putte sugerøret ned i statskassen, men også for at selskapet skal få nødvendig handlefrihet i et internasjonalt marked?

Statsråd Olav Akselsen: Eg ser parallellar, men eg ser òg forskjellar. For Arbeidarpartiet er det veldig viktig at det er det offentlege som tar hand om den naturressursen som vasskrafta er. Me ønskjer å medverka til det på

ulikt vis. No ser me altså at dei som i dag tar vare på den offentlege eigarskapen, nemleg kommunane, ønskjer å selja seg ut. Då synest me det er naturleg at ein annan offentlig aktør får moglegheit til å kjøpa nokre av dei delane som er til sals. Det ønskjer me altså å medverka til.

Elles har Statkraft blitt diskutert i ulike samanhengar her i salen. For eksempel i samband med budsjettet for i fjor vedtok Stortinget å gjera om lån til eigenkapital, slik at Statkraft kunne få vera med i den omstruktureringa som skjer. Det er det arbeidet me no ønskjer å vidareføra, og me vil leggja den saka fram for Stortinget med det første.

Presidenten: Då går vi til det siste hovudspørsmålet.

Øyvind Korsberg (Frp): Jeg vil stille spørsmål til miljøvernministeren.

La meg få lov til å gratulere miljøvernministeren som en av de mest kreative statsrådene i Regjeringen når det gjelder å pønse ut avgifter og ufornuftige forslag. Det jeg her tenker på, er statsrådets tidligere planer om å innføre støyavgift på bildekk. Før jul var det snakk om å innføre avgift på private parkeringsplasser, som er et overgrep mot privat eiendomsrett. Og det siste var altså å forby bygging av hytter over 100 m². Dette forslaget har medført at en rekke kommuner som har hyttebygging og turisme som inntektskilde, har protestert kraftig. Hvorfor kan ikke statsråden la kommunene selv få lov til å bestemme over sine arealer?

Statsråd Siri Bjerke: Debatten omkring areal på hytter og mitt angivelige forslag om å være med på å begrense kommunenes mulighet til å bestemme dette beror på en misforståelse og en avsporing av den debatten jeg har ønsket å reise. utfordringen for oss er at vi bygger stadig større hytter i dette landet. De legger beslag på store arealer, og det er viktig for alle med ansvar for planlegging å ta tak i utfordringen om hvordan vi får til en god utvikling på dette området.

Jeg har ønsket å delta i en debatt om hva lokale myndigheter kan gjøre, og hva sentrale myndigheter kan gjøre. Senere i dag får jeg bl.a. innstillingen fra det offentlige oppnevnte Planlovutvalget, som har arbeidet med hvordan miljøhensyn i sterkere grad kan tas inn i planleggingen.

Jeg ser det absolutt som en oppgave for kommunene fortsatt å styre utviklingen når det gjelder hyttebygging. Dette skal i stor grad være et lokalt ansvar. Men det må være en riktig prioritering for en miljøvernminister å reise en debatt om hva vi kan gjøre på nasjonalt plan, ikke minst i forhold til å oppfordre til en fornuftig energibruk ved hyttebygging.

Øyvind Korsberg (Frp): Jeg takker statsråden for svaret. Jeg skjønner at statsråden etter hvert har moderert seg en del i forhold til det som var utgangspunktet, og det er for så vidt gledelig.

Dersom miljøvernministeren gjør alvor av det såkalte hytteforslaget, vitner det etter mitt syn mer om misforstå-

else og misunnelse enn sunn fornuft. Når det gjelder hyttepalassene som statsråden hadde som utgangspunkt, er det i mange tilfeller ikke bare snakk om hytter, men investeringer som er gjort i lokalmiljøet for å få økt turisme og dermed også inntekter til de kommunene som har lagt til rette for det. Hvorfor kan ikke folk få lov til å investere og bruke pengene sine på tiltak som er med på å styrke sysselsettingen og også økonomien i distriktene, noe som også kommunene selv ønsker?

Statsråd Siri Bjerke: Miljøvernministeren har ikke foreslått noen arealbegrensning på hytter. Tvert imot er det mange kommuner som har foreslått et slikt virkemiddel – og hvorfor gjør kommunene det? Det gjør de fordi de ser det som et viktig virkemiddel nettopp for å få en ønsket utvikling når det gjelder hyttebygging, slik at vi kan ta vare på den gode hyttekulturen som vi har i Norge. Kanskje tenker en del av fjellkommunene at de ikke vil komme i den situasjonen Oslofjordområdet og store deler av Sørlandet er i, der vi har bygd for mange hytter i områder som det senere viser seg vanskelig å komme til for allmennheten. Hyttebygging vil fortsatt i stor grad være et lokalt ansvar, og det vil være store muligheter for distriktskommuner til å bruke dette som et virkemiddel for økonomisk utvikling i egne områder. Slik bør det være. Men vi har store miljøutfordringer på dette området som også må ivaretas, noe mange kommuner har sett, og som jeg fortsatt tror vi vil ha en debatt omkring.

Presidenten: Tida for den munnlege spørjetimen er no omme, og vi går over til den ordinære spørjetimen.

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir ei lang rekkje endringar i den oppsette spørsmålslista, og presidenten viser i den samanhengen til den oversikta som er omdelt på representantane sine plassar i salen. Presidenten gjer framlegg om at dei føreslåtte endringane i dagens spørjetime blir godkjende. – Presidenten ser det som vedteke.

Endringane var desse:

Spørsmål 1, frå representanten Inger Stolt-Nielsen til statsministeren, vil bli svara på av miljøvernministeren.

Spørsmål 6, frå representanten Arne Lyngstad til arbeids- og administrasjonsministeren, vil bli teke opp av representanten Astri Wessel.

Spørsmål 7, frå representanten Øystein Hedstrøm til finansministeren, vil bli svara på av arbeids- og administrasjonsministeren på vegner av finansministeren, som er bortreist.

Spørsmål 9, frå representanten Einar Olav Skogholt til helseministeren, fell bort då spørjaren ikkje er til stades.

Spørsmål 13, frå representanten Magnhild Meltveit Kleppa til fiskeriministerens, vil bli svara på av miljøvernministeren på vegner av fiskeriministerens, som er bortreist.

Spørsmål 14, frå representanten Morten Lund til fiskeriministerens, vil bli svara på av miljøvernministerens på

vegner av fiskeriministeren, som er bortreist. Spørsmålet vil bli teke opp av representanten Tor Nymo.

Spørsmål 17, frå representanten Hallgeir H. Lange-land til miljøvernministeren, vil bli svara på av utviklingsministeren som rette vedkomande.

Spørsmål 18, frå representanten Karin Andersen til miljøvernministeren, vil bli svara på av utanriksministeren som rette vedkomande. Etter oppmoding frå utanriksministeren blir dette spørsmålet flytta til etter spørsmål 2, som utanriksministeren også skal svare på.

Spørsmål 19, frå representanten Ågot Valle til landbruksministeren, vil bli svara på av justisministeren på vegner av landbruksministeren, som er bortreist.

Spørsmål 22, frå representanten Bjørn Hernæs til justisministeren, fell bort då spørjaren ikkje er til stades.

Spørsmål 26, frå representanten Randi Karlstrøm til olje- og energiministeren, vil bli svara på av miljøvernministeren som rette vedkomande. Etter oppmoding frå miljøvernministeren blir dette spørsmålet flytta til etter spørsmål 16, som den same statsråden skal svare på. Spørsmålet vil bli teke opp av representanten Kari Økland.

S p ø r s m å l 1

Presidenten: Dette spørsmålet, frå Inger Stolt-Nielsen til statsministeren, vil bli svara på av miljøvernministeren.

Inger Stolt-Nielsen (H): «Jeg antar at statsministeren, i likhet med resten av landets befolkning, er bekymret over den senere tids opplysninger om at radioaktivt avfall skal transporteres på skip langs vår langstrakte og utsatte kyst. Dette kan føre til at miljøtrusler, som vi før bare har fryktet fra Kola, ved skipshavari nær norskekysten skaper nasjonale krisetilstander.

Bekymrer det statsministeren at initiativ for å sikre en bedre kystberedskap har kommet noe sent?»

Statsråd Siri Bjerke: Det er klart at de russiske planene, slik de er blitt framstilt, om å transportere radioaktivt avfall langs kysten vår gir grunn til bekymring. Sett på bakgrunn av de store problemene Russland har med behandling av sitt eget atomavfall, framstår ikke en import av slikt avfall som noen bærekraftig løsning. Frakt av atomavfall langs kysten vår representerer en risiko for radioaktiv forurensning som ikke kan aksepteres.

Vi er nå i ferd med å kartlegge de faktiske forholdene omkring disse planene. Saken ble senest tatt opp på politisk nivå med russiske miljøvernmyndigheter på et møte i Moskva i går.

Regjeringen vil uansett forsøke å forhindre import av atomavfall til Russland som kan berøre norske områder og interesser. Samtidig vil vi se på om de eksisterende varslingsavtalene med Russland bør utvides til også å omfatte transport av bl.a. atomavfall. Etter ulykken med «Kursk» i fjor høst hadde statsministeren et møte med den russiske statsminister Kasianov. De ble enige om

gjensidige forpliktelser om varsling og bistand ved alvorlige hendelser. Dette ble nedfelt i de politiske dokumentene fra møtet, og det arbeides nå med en videre oppfølging av den avtalen. Fra før er det også en avtale om varsling av slep og andre spesielle transportert fra Murmansk langs vår kyst.

Skipshavariene vi har hatt den siste tiden, har ført til at Regjeringen nå vurderer en rekke aktuelle tiltak for å bedre sikkerheten og beredskapen langs kysten. Dette vil særlig omfatte forebyggende tiltak som

- bedre overvåking og varsling
- økt bruk av såkalte farledstiltak, som merking og påbudte seilingsleder
- bedre sjøkart
- utvidelse av territorialfarvannet fra 4 til 12 nautiske mil, som utenriksministeren kommer tilbake til i et spørsmål senere i denne spørretimen

Når det gjelder beredskapen mot akutt forurensning, vil vi se på hvordan statens samlede ressursbruk kan gjøres bedre, slik at vi får en mest mulig operativ og effektiv beredskap. Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget med forslag innenfor disse områdene.

Det er etter min vurdering ikke grunnlag for å si at disse initiativene kommer for sent i forhold til en mulig transport av atomavfall langs kysten. Vi følger opp saken overfor russiske myndigheter, samtidig som vi gjennomfører en rekke tiltak for å bedre beredskapen langs kysten vår.

Inger Stolt-Nielsen (H): Som statsråden vet, har det i løpet av de siste ukene blitt stilt en rekke spørsmål som er knyttet til beredskapen langs kysten og evnen til å overvåke trafikk utenfor kysten samt tidligvarsling av berørte myndigheter. Stortinget er jo kjent med at Regjeringen har til hensikt å legge frem et regjeringsnotat med forslag om tiltak. Jeg håper at Regjeringen forstår at opposisjonen er bekymret for de manglene som er avdekket i den senere tid, og at forslag som kun beskriver behov for ytterligere utredninger og opprettelse av utvalg og fremleggelse i fremtidige budsjetter er lite tilfredsstillende i forhold til nå-situasjonen. For det er *nå* det kreves handling.

De to siste budsjettproposisjonene og uttalelser fra Forsvaret indikerer at noe må ha vært planlagt eller utredet for å ivareta behovet for en bedre kystberedskap på et tidligere tidspunkt. Kan ministeren gi en nærmere beskrivelse av det som skal bidra til en bedre koordinering av overvåkningsressursene i henhold til proposisjonene?

Statsråd Siri Bjerke: Regjeringen har også besvart en rekke spørsmål i de siste spørretimene knyttet til vårt arbeid med å bedre beredskapen. Vi ønsker å styrke det forebyggende arbeidet, overvåkingen og selve beredskapen langs kysten. Jeg går ut fra at representanten Inger Stolt-Nielsen er enig i at dette vil kreve budsjettoppfølging. Det krever selvfølgelig også forslag, som vi vil komme fram med.

Ett helt konkret forslag jeg vil ta opp, er hvordan vi skal bruke Forsvarets radardata i sterkere grad i den sivi-

le beredskapen som et viktig ledd i det forebyggende arbeidet. Et annet er bedre merking av seilingsleder. Og et tredje er selve beredskapen, der vi nettopp har fått konkrete forslag fra Statens forurensningstilsyn om hvordan vi kan få en bedre utnyttelse av det utstyret vi har, behovet for bedre opplæring av mannskaper som skal drive beredskap, og også flere øvelser.

Inger Stolt-Nielsen (H): Jeg må få lov å spørre statsråden om når hun kan forvente at disse forslagene blir realisert. Vi har hørt om forslag, vi har hørt om at det foreligger planer. Men det materialiseres ikke i konkrete tiltak. Det er hele tiden nye utredninger, nye planer, en skal komme med forslag. Men forslagene kommer ikke. Og imens har vi sett denne krisesituasjonen som vi har fått på kysten, og vi frykter hva som kan skje når vi får denne livsfarlige atomtransporten langs kysten vår.

Så *når* kan vi forvente en helhetlig satsing som kommer konkret og skal iverksettes innenfor et visst tidspunkt?

Statsråd Siri Bjerke: Først vil jeg gjerne si at de to siste ulykkene vi har sett langs kysten vår, både ulykken med «Green Ålesund» utenfor Haugesund og senere havariet av «John R» i Nord-Norge, har vist at vi har en god beredskap. Den fungerte da vi trengte den. Likevel vil det være behov for en styrking, og forslagene vi har tatt tak i, skal gjennomføres umiddelbart, mange av dem, knyttet til overvåking og knyttet til forebyggende arbeid. Men vi har også behov for å gå gjennom konkret hvordan beredskapen skal styrkes, og dette er forslag som vil komme til uttrykk utover i dette året og vil få en budsjettoppfølging i det neste budsjettet.

S p ø r s m å l 2

Odd Roger Enoksen (Sp): Jeg vil gjerne stille følgende spørsmål til utenriksministeren:

«Lofotterminalen i Leknes har blitt påkostet 11 mill. kroner og stod ferdig for 4 år siden. I henhold til Aftenposten 22. januar 2001 er anlegget nå stengt for landing av fisk fra tredjeland fordi EUs inspektører ikke er tilfreds med sine arbeidsforhold på anlegget. Ifølge ESAs planer skal anlegget inspiseres hvert femte år. På grunn av stengningen lander nå russiske trålere sine fangster i EU-land.

Forstår utenriksministeren at denne avgjørelsen er urimelig, og vil han ta initiativ for å få saken løst?»

Utenriksminister Thorbjørn Jagland: Jeg er enig med representanten Enoksen i at slik saken er framstilt i artikkelen i Aftenposten, virker den urimelig.

Norge har akseptert å innføre EUs strenge kontroll med fisk og fiskeprodukter fra land utenfor EØS-området for å sikre trygg sjømat. Vi har derved oppnådd at det ikke foretas veterinær grensekontroll ved eksport av norsk sjømat til EU. Norsk sjømatnæring unngår på denne måten forsinkende prosedyrer og omveier.

Fiskeridirektoratets kontrollører skal utføre veterinær grensekontroll på alle partier med fisk som innføres fra tredjeland. EFTAs overvåkingsorgan – ESA – har akseptert at slik fisk fortsatt skal kunne leveres direkte til norske fiskerivirksomheter, dersom virksomheten selv innreder et såkalt kontrollsenner som tilfredsstillende EØS-kravene. For å få godkjent et slikt kontrollsenner skal det finnes visse rom og fasiliteter for Fiskeridirektoratets kontrollører.

EØS-reglene for slike kontrollsenner har til nå vært uavklarte. Dette førte til at ESA innledningsvis praktiserte kravene mindre strengt i Norge enn EUs kontrollorgan gjorde i EU. Dersom regelverket ikke praktiseres på samme måte i EFTA/EØS-landene som i EU, vil vi kunne risikere at EU gjeninnfører veterinær grensekontroll mot Norge.

Det virker som om ESA har skjerpet kravene noe for å unngå forskjellsbehandling mellom ulike land i EØS-området. Det er ikke aktuelt for Norge å kreve mindre streng veterinær kontroll enn i øvrige EØS-land. Dette ville kunne reise tvil om mattryggheten og derved skade norsk sjømatindustri.

Etter en ESA-inspeksjon i februar i fjor konkluderte ESA med at åtte kontrollsenner ved norske sjømatvirksomheter måtte stenges. Norske myndigheter motsatte seg at tre av disse ble stengt, fordi man mente at ESA ikke hadde angitt gode nok faglige grunner for stenging. For Lofotterminalens kontrollsenner ble det imidlertid i ESA-rapporten listet en rekke konkrete mangler, slik at norske myndigheter vanskelig kunne argumentere mot stenging av dette senteret.

Fra årsskiftet fikk Fiskeridirektoratet for øvrig myndighet til på egen hånd å godkjenne en del kontrollsenner. Dette vil kunne redusere godkjenningstiden bl.a. for Lofotterminalens vedkommende, når forholdene ved dette kontrollsenneret igjen er brakt i orden.

Odd Roger Enoksen (Sp): Jeg registrerer at utenriksministeren stiller seg tvilende til framstillingen i Aftenposten. Jeg er enig med utenriksministeren i at det selvsagt ikke skal stilles krav om en mindre streng veterinær grensekontroll i Norge enn i andre EØS/EFTA-land. Det skulle bare mangle – det ville reise tvil om norske produkter holder mål. Men det er ikke bare fra Lofoten denne type meldinger har kommet inn. Etter at jeg fremmet dette spørsmålet, er det kommet henvendelser fra flere kanter av landet hvor man har hatt samme problem, bl.a. fra Averøy, hvor det hevdes at kontrollørene var mest opptatt av størrelsen på garderobeskap og av kontordører, og ikke av de fysiske lokalitetene. På samme måte hevdes det i forhold til Lofotterminalen at man var misfornøyd med kontor- og dusjfasiliteter for EU-kontrollørene, som altså skal på besøk hvert femte år. Dersom dette er tilfellet, og dersom også de meldinger som er kommet fra f.eks. Averøy, holder stikk, må jeg si at det er helt urimelig at man skal stille den type krav til terminaler.

Utenriksminister Thorbjørn Jagland: Jeg kjenner ikke til alle de tilfellene som Enoksen nå nevnte. Det jeg

kan si, er at det ikke bare var dusj for kvinner det var snakk om, men det var listet opp seks punkter etter inspeksjonen ved Lofotterminalen. Jeg må si at det må være bedre nå å få gjort noe med de seks punktene enn å lage en stor prosedyre av det med fare for at vi får andre problemer i forhold til ESA. Denne listen på seks punkter skulle ikke være så veldig vanskelig å få rettet opp.

Odd Roger Enoksen (Sp): Fra min side vil jeg gjerne fastholde at det som her er kommet fram, er flisespikkeri. Det som må være viktig, er å få et regelverk som ivaretar produktkvalitet på en tilfredsstillende måte, og at ikke norske myndigheter aksepterer at man skal legge seg på et detaljingsnivå som nærmest gjør det umulig å få godkjent norske produksjonslokaler og norske anlegg, slik det kan synes som om man her har problemer med. Mitt avslutningsspørsmål blir derfor: Vil utenriksministeren følge opp dette spørsmålet tett for å sørge for at vi har et regelverk som det er mulig å overholde for norske aktører innenfor bransjen?

Utenriksminister Thorbjørn Jagland: Det har vi for så vidt også gjort, i og med at vi ikke har akseptert tre av de klagene som kom. Men når man tar opp Lofotterminalen konkret, bør man gå inn på disse punktene. Og det er ikke bare flisespikkeri – et av punktene var f.eks. at det kun var lagerrom for frosne varer og ikke andre varer. Det er jo ganske viktig at man har ordentlig lagerrom for varene som en skal kontrollere. Siden Enoksen har vært veldig opptatt av matsikkerhet, går jeg ut fra at det også gjelder fisk, og ikke bare landbruksvarer. Så vi har ikke funnet at man kunne gå så konkret inn i akkurat denne saken som Enoksen har gjort, men når det gjelder andre forhold, har vi ment at det har vært flisespikkeri.

Presidenten: Vi går til spørsmål 18.

S p ø r s m å l 1 8

Presidenten: Dette spørsmålet, frå Karin Andersen til miljøvernministeren, vil bli svara på av utanriksministeren som rette vedkomande.

Karin Andersen (SV): «Miljøvernministeren uttalte i ordinær spørretime 24. januar 2001 at Regjeringen har bestemt seg for å vurdere spørsmålet om en utvidelse av territorialgrensen for å bedre sikkerheten langs kysten.

Kan statsråden gi en beskrivelse av de nye mulighetene dette gir til inngripen i forhold til i dag overfor skip som benytter sin rett til fri gjennomfart i territorialfarvannet i henhold til gjeldende folkerett?»

Utenriksminister Thorbjørn Jagland: I de utredninger av dette spørsmålet som hittil er foretatt, har man kommet til at en utvidelse av det norske territorialfarvannet fra fire til tolv nautiske mil særlig vil kunne ha betydning i miljøsammenheng og for sikkerheten til sjøs.

De miljøverntiltak man i dag har hjemmel for å iverksette i territorialfarvannet – innenfor rammen av retten til

«uskyldig gjennomfart» – vil da kunne håndheves i et større område, lenger ute fra kysten. En utvidelse vil også gi bedre muligheter for kontroll av utenlandske skip og for å anvende norsk lovgivning i bestrebelsene på å bevare det marine miljø og å hindre forurensning.

Åpning for norsk suverenitetshevdelse i et geografisk større område bedrer også muligheten for å gripe inn tidligere ved overtredelse av norsk lovgivning. Mulighet for håndhevelse overfor utenlandske skip – også i området mellom fire og tolv nautiske mil – vil bl.a. kunne være en fordel der det foreligger skjellig grunn til mistanke om at et skip i territorialfarvannet har foretatt ulovlige utslipp, f.eks. av olje. I slike tilfeller vil et territorialfarvann på bare fire nautiske mil medføre at skipet raskt vil kunne finne seg utenfor norsk jurisdiksjonsområde, noe som i praksis ofte innebærer at norske myndigheter er avskåret fra å gripe inn.

Retten til uskyldig gjennomfart er for øvrig ikke til hinder for at det etableres påbudte seilingsleder og trafikkseparasjonssystemer i territorialfarvannet, uansett om dette er på fire eller tolv nautiske mil. En utvidelse åpner for å innføre påbudte seilingsleder ut til tolv nautiske mil fra kysten for skip som utgjør en potensiell forurensingsfare. Det vil etter folkeretten kunne kreves at tankskip, atomdrevne skip og skip lastet med kjernefysiske eller andre stoffer som i seg selv er farlige eller skadelige, pålegges å begrense sin gjennomfart til slike skipsleder.

La meg imidlertid få understreke at en utvidelse av sjøterritoriet fra fire til tolv nautiske mil i seg selv ikke vil løse alle problemer. Det vesentlige vil fortsatt være innholdet i den lovgivningen som eventuelt kan gjøres gjeldende overfor skipsfarten. En ny vurdering av utvidelsesspørsmålet forutsetter derfor en gjennomgang og sannsynligvis oppdatering av lovgivningen i samsvar med internasjonale standarder.

Karin Andersen (SV): Jeg takker for svaret.

Utenriksministeren legger vekt på at man skal kunne gripe tidlig inn, og at man skal ha mulighet til å håndheve bestemmelser. Det forutsetter jo at man har et oppegående apparat å gripe inn med. Det hjelper lite å utvide grensen hvis man ikke er oppegående på det området. Da er det behov for mer effektiv kystovervåking enn det vi har i dag. Jeg vil derfor, i og med at det har vært uklarhet rundt dette, spørre statsråden om hvem som har oversikt over og ansvaret for at overvåkingskapasiteten på kysten er på plass, og hvordan dette skal koordineres.

Utenriksminister Thorbjørn Jagland: Nå gikk jo dette spørsmålet over til å dreie seg om noe helt annet enn det spørsmålet opprinnelig gjorde. Spørsmålet til meg dreier seg om territorialfarvannet. Det er det jeg håndterer, og jeg har svart på hvilke positive sider en utvidelse av det kan ha. Men når det gjelder den totale beredskapen, har selvfølgelig Regjeringen en samlet oversikt over det. For øvrig svarte miljøvernministeren på det i et tidligere spørsmål.

Regjeringen ser nå på hvordan statens samlede ressurser kan utnyttes enda bedre, slik at vi får en mest mulig operativ og effektiv beredskap. Jeg viser også til hva miljøvernministeren sa, at vi for øvrig har en rimelig operativ og effektiv beredskap, men den kan selvfølgelig gjøres bedre, også innenfor en utvidelse av territorialfarvannet og eventuelt med ny norsk lovgivning tilpasset internasjonale standarder.

Karin Andersen (SV): Jeg mener det må gå rimelig klart fram av de spørsmålene som er stilt i dag, at dette dreier seg om sikkerheten i våre kystnære områder, og at det er det som er hovedhensikten med spørsmålet. At Regjeringa har valgt å sende utenriksministeren til å svare på spørsmålet, må jeg ta til etterretning, men det er Stortingets behov for å få klarhet i hvem det er som har ansvaret, og at kapasiteten er på plass, som har vært det viktige her.

Da får jeg stille utenriksministeren et annet spørsmål. I sitt svar viser han til at vi skal ha påbudte seilingsleder og f.eks. trafikkseparasjon. Da må jeg få spørre utenriksministeren: Hva er grunnen til at man ikke har sett nødvendigheten av dette før? For man har jo sett for seg bildet av at skipstrafikken øker, og at transporten har blitt stadig mer risikabel. Hva er grunnen til at man har ventet så lenge med å ta opp dette viktige spørsmålet?

Utenriksminister Thorbjørn Jagland: Stortinget er sikkert klar over at det er utenriksministeren som håndterer spørsmålet om utvidelse av norsk territorialfarvann. Derfor er jeg her for å svare på det.

Når det gjelder det spørsmålet som nå kom, skal jeg ikke gå for mye inn på det, men man kan jo spørre foregående regjering om hvorfor det ikke er tatt opp tidligere. Jeg konstaterer at det nå er behov for å ta det opp, og det er akkurat det vi gjør.

Presidenten: Då går vi tilbake til spørsmål 3.

S p ø r s m å l 3

Steinar Bastesen (TF): Jeg har følgende spørsmål til forsvarsministeren:

«Forsvarsministeren har informert Stortinget om at kystradarkjeden bidrar til den generelle sjøovervåkingen slik at forsvarskommandoene skal kunne danne seg et bilde av aktiviteten, og på den måte prioritere tilstedeværelsen av fartøy etter behov. Vi er nå blitt informert om at Forsvaret nå, på grunn av omstillingen, må konsentrere investeringene sine om dets kjerneområder.

Er det slik å forstå at overvåking av våre sjøområder ikke er å anse som en kjerneoppgave for Forsvaret?»

Statsråd Bjørn Tore Godal: Kystovervåking er og vil forbli en sentral oppgave for Forsvaret.

Overvåkingen av våre meget store maritime interesseområder er meget krevende. Til dette bruker Forsvaret betydelige ressurser. Tilstedeværelse med fartøyer fra hele Sjøforsvaret spiller en viktig rolle i denne sammen-

hengen. Luftforsvarets maritime patruljefly, helikoptre om bord i kystvaktfartøyer og innleide fly for Kystvakten bidrar også i betydelig grad til å gi en oversikt over aktiviteten i våre havområder og langs kysten. Videre får forsvarskommandoene viktig informasjon fra radaranlegg og satellittbilder.

I tillegg til de nevnte virkemidlene har vi en mer passiv overvåking gjennom Forsvarets kystovervåkingssystem, COSS, som bl.a. baserer seg på meldinger fra fartøyer og annen egenrapportering. Kystradaren er med andre ord bare ett element i overvåkingen. Til sammen bidrar disse kildene til at forsvarskommandoene kan etablere et oversiktsbilde av aktiviteten i sjøterritoriet og utover, og på dette grunnlaget utføre sine overordnede oppgaver innenfor suverenitetshevdelse og krisehåndtering.

Som jeg sa i svaret mitt i spørretimen 17. januar, nærmer kystradarkjeden i Sør-Norge seg slutten av sin levealder, mens kjeden i nord er i langt bedre stand. Det vil derfor være nødvendig å vurdere en fornyelse av radar-systemene. Kystradarene ble etablert i en tid med helt andre sikkerhetspolitiske rammebetingelser. NATO har også bidratt betydelig til finansiering av radarene. I dagens sikkerhetspolitiske situasjon er det militære operative behovet for denne typen overvåking redusert. Investeringer i ny kystradarkjede må naturligvis vurderes opp mot andre operative behov og mot de andre elementene som også bidrar til overvåking av havområdene, samt hvordan disse eventuelt kan utnyttes bedre.

Forsvarets evne til å håndtere suverenitet og drive krisehåndtering vil i framtiden være minst like viktig som i dag. En god maritim overvåking og ikke minst hensiktsmessige varslingsystemer i forbindelse med ulykker står nå i fokus for det samordningsarbeidet som miljøvernministeren nylig har tatt initiativet til, og der flere departementer nå er engasjert, noe hun for øvrig også berørte i sitt svar på et spørsmål i spørretimen tidligere i dag.

Steinar Bastesen (TF): Jeg takker statsråden for svaret. Jeg forstår av ministerens svar at vi kan enes om at maritim overvåking er et vesentlig grunnlag for Forsvarets utførelse av pålagte oppdrag.

For to uker siden ble forsvarsministeren forespurt om hva som var årsaken til de avvikende forklaringer fra Forsvarsdepartementet og Forsvarskommando Nord-Norge. Ministeren viste da til at det ikke kan settes lit til uttalelser gitt av en lokal orlogskaptein. Jeg vil minne om at denne lokale orlogskapteinen gav disse uttalelsene i en offisiell sjøforklaring. Samme dag framgår det også i VG at Forsvarskommandoens system inneholder samme tekniske kapasiteter som Kystverkets trafikkovervåkingssystem. Er det slik å forstå at ministeren fortsatt er uenig med Forsvarskommandoen om hvilke ressurser Forsvarskommandoen har tilgjengelig?

Statsråd Bjørn Tore Godal: Nei, det tror jeg ikke. Jeg har iallfall ikke noe grunnlag for å si ja til det. Det jeg svarte på, var at det faktum at en lokal offiser i Forsvaret sier hva han kan bruke sin kapasitet til, ikke nød-

vendigvis betyr at han skal bruke sin kapasitet til det. Han er underlagt en kommandokjede i Forsvaret som består i at det ikke er han selv som beskriver sine arbeidsoppgaver. Det er andre som bestemmer det. Jeg tar et visst forbehold i retning av å si at fordi Sjøforsvaret har mye befal og fordi Kystvakten har mye befal, kan de settes inn akkurat der hvor vedkommende kaptein ønsker å sette dem inn. De må være del i et system, og i denne sammenhengen må også kystovervåkingen finne sin plass blant Sjøforsvarets øvrige oppgaver. Ikke noe av det han har sagt, er galt, men beskrivelsen av offiserenes oppgaver totalt sett i Forsvaret er ikke overlatt til den enkelte kaptein.

Steinar Bastesen (TF): Jeg takker igjen for svaret.

Til slutt har jeg et par korte spørsmål. Hva er årsaken til at det fram til i dag har kommet sprikende svar på de spørsmål som er stilt vedrørende Forsvarets evne til å overvåke trafikken utover kysten og varsle de berørte myndigheter som er nødvendig? Kan det skyldes misforståelse av begrepene trafikkovervåking som faller inn under Kystverkets ansvarsområde, og maritim overvåking eller kystovervåking som ministeren selv har uttalt er Forsvarets oppgave? Eller skyldes det kun bekymringen for at Forsvaret vil tilføres nye oppgaver i en allerede trent økonomisk situasjon?

I forbindelse med situasjonen i Kosovo har vi gjennom media blitt informert om mangelfull beredskap knyttet til Forsvarets engasjement i Kosovo. Er det i flere enn disse to sakene at Stortinget ikke er blitt informert gjennom annet enn media?

Statsråd Bjørn Tore Godal: Jeg skjønner ikke helt hva representanten mener med tillegsspørsmålet. Men det er selvsagt slik at det er et veldig bredt behov når det gjelder kystovervåking, hvor mange departementer og mange etater må bidra. Gjennom de møtene jeg har hatt med statsråder som håndterer beslektede områder, har vi ikke funnet noe grunnlag for noen misforståelser eller sprikende forklaringer. Det er snakk om å samordne eksisterende ressurser bedre for å få mer ut av det. Noe mer konflikt og krise enn det er det ikke. Det er ikke noen sprikende oppfatninger på dette området, men det er spørsmål om å samordne ressursene bedre ut fra de ressurser som vi har. Så enkelt er det. Det er ingen mystikk, det er ikke noe som skal oppklares. Det er snakk om et spatak for å få en bedre utnyttelse av ressursene.

S p ø r s m å l 4

Øyvind Korsberg (Frp): Mitt spørsmål går til forsvarsministeren:

«Forsvaret har startet arbeidet med å kartlegge årsaken til at mange ansatte ved Rødbergodden fort og andre fort har blitt rammet av kreft. Det er naturlig at etterlatte etter de som har dødd av kreft, og andre som har hatt tilknytning til fortene, føler uro og engstelse og dermed har behov for informasjon.

Hvor raskt og på hvilken måte vil Forsvaret gi tilbakemelding til de etterlatte og til dem som har hatt sitt virke ved fortene?»

Statsråd Bjørn Tore Godal: Opplysningene som er framkommet den seineste tid, er alarmerende, og Forsvaret vil gjøre sitt ytterste for å bringe de faktiske forhold på det rene. Jeg kan forsikre at Forsvaret ønsker å komme til bunns i denne saken og gjøre alt som er nødvendig for å sikre et godt og trygt arbeidsmiljø i framtiden.

Sjøforsvaret er nå i full gang med å granske de konkrete sakene ved Rødbergodden og Meløyvær fort. Arbeidet med å skaffe alle nødvendige data og kvalitets sikre disse vil imidlertid ta noe tid. Det er i en sak som denne viktig å forsikre seg om at man får fram alle opplysninger av betydning for det trekkes konklusjoner. Det vil også være nødvendig å trekke på ekstern og habil kompetanse. De etterlatte vil få melding om det arbeidet som nå er igangsatt.

Sjøforsvaret vil også igangsette et større pilotprosjekt som består av en arbeidsmiljøkartlegging, for å framskaffe tilstrekkelige datamengder til å belyse en eventuell sammenheng mellom arbeidsmiljø og sykdom. Denne undersøkelsen vil ikke bare dreie seg om kreft, men skal også fange opp andre helseproblemer som ansatte i Sjøforsvaret kan ha pådratt seg som følge av tjenesten. Både Kreftregisteret og Seksjon for arbeidsmedisin ved Universitetet i Bergen har sagt seg villig til å delta i dette arbeidet.

Hvilke tiltak som deretter vil bli igangsatt, er avhengig av hva undersøkelsene vil avdekke. Forslag til hvorledes saken skal håndteres når de faktiske forhold er brakt på det rene, er til løpende vurdering. Jeg kan derfor ikke nå gi et mer konkret svar med hensyn til hva slags oppfølging som kan bli aktuelt. Men det bør ikke herske noen tvil om at Forsvaret ønsker full åpenhet i saken, og at berørt personell vil få nødvendig informasjon når fakta foreligger.

P e r O v e W i d t h hadde her overtatt presidentplassen.

Øyvind Korsberg (Frp): Jeg takker forsvarsministeren for et svært positivt svar. Det har vært stor interesse i lokalmedia og etter hvert også i riksmidia for denne saken, og jeg synes den måten Sjøforsvaret har håndtert den på, er svært positiv.

Jeg er enig med forsvarsministeren i at det er viktig å få nødvendig informasjon før man trekker noen konklusjoner i denne saken. De etterlatte vil få melding om det arbeidet som nå er igangsatt, og forsvarsministeren sier også at det berørte personell vil få nødvendig informasjon når fakta foreligger. Mitt spørsmål da er: Vil de etterlatte få den samme informasjonen som det berørte personell?

Statsråd Bjørn Tore Godal: Ja, det finner jeg naturlig. Jeg er glad for at representanten er fornøyd med svaret så langt. Det er klart at veldig mye nå ligger i den vi-

dere oppfølging. Jeg har god grunn til å tro at Sjøforsvaret, som også representanten med rette gav komplimenter for håndteringen så langt, sammen med berørte faginstanser, medisinsk og ellers, har et seriøst arbeid på gang som vil fungere etter hensikten, slik at vi får kartlagt denne situasjonen best mulig.

Øyvind Korsberg (Frp): Med et så positivt svar har jeg ikke behov for å stille flere oppfølgingsspørsmål.

S p ø r s m å l 5

Per Roar Bredvold (Frp): Jeg ønsker å stille arbeids- og administrasjonsministeren følgende spørsmål:

«I forbindelse med bygging av nytt Rikshospital ble det brukt 15 mill. kroner til kunstnerisk utsmykning. Dessverre ble flere av utsmykningene stående tilbake i det gamle sykehuset.

Hvorfor ble det ikke brukt anslagsvis 200 000 kroner av denne summen for å få flyttet med disse og derved få en bedre utnyttelse av pengene?»

Statsråd Jørgen Kosmo: Før jeg svarer konkret på representanten Bredvolds spørsmål, vil jeg bare kort få minne om at både omfang og innhold av kunsten i det nye Rikshospitalet ble planlagt og besluttet i et eget utsmykkingsutvalg.

Totalt sett er det også et stort mangfold i kunsten på det nye Rikshospitalet – noe som samsvarer godt med byggets karakter. Det er preget av arealer av høyst ulik størrelse, utforming og funksjon.

Hva så med den betydelige kunstsamlingen fra det gamle Rikshospitalet? Ved flyttingen fra det gamle sykehuset ble det meste av den eldre kunsten tatt med til det nye Rikshospitalet, men ikke alt.

Representanten Bredvold viser til at det nå foreligger et anslag på ca. 200 000 kr for demontering av et stort gjenværende kunstverk, og mener at dette er et relativt beskjedent beløp, sett i forhold til de 15 mill. kr som totalt er brukt til kunstnerisk utsmykning av det nye Rikshospitalet.

Jeg ble først kjent med saken medio januar og bad umiddelbart om en nærmere redegjørelse fra Statsbygg.

I sitt svar peker Statsbygg på bl.a. at de i forbindelse med prosjektet Pilestredet Park har vært behjelpelig med å få registrert og vurdert gjenværende kunstverk. Noe er allerede tatt vare på, mens noe er vurdert som vanskelig og meget kostbart å ta ned for lagring. Slik jeg forstår redegjørelsen fra Statsbygg, har dette bl.a. vært tilfellet med den aktuelle glassutsmykkingen av billedkunstneren Finn Christensen.

Skulle det nå bli aktuelt å endre tidligere beslutning, kan Statsbygg selvfølgelig være behjelpelig med å gjennomføre en akseptabel håndtering av den aktuelle utsmykkingen. Dette vil imidlertid etter Statsbyggs oppfatning kreve at nødvendige midler blir stilt til disposisjon for formålet.

Jeg finner svaret fra Statsbygg oppløftende og mener som representanten Bredvold at det ville være beklagelig

om dette kunstverket skulle gå tapt på grunn av mangel på penger. I utgangspunktet er jeg derfor innstilt på at staten skal gi et positivt økonomisk bidrag for å få løst denne saken på en fornuftig måte.

Jeg vil likevel få minne om at alle forslag til løsning som innebærer eventuell flytting og gjenoppføring på det nye Rikshospitalet, må forelegges og drøftes med Rikshospitalets ledelse, før det kan tas en endelig beslutning i den retning.

Jeg vil selvsagt heller ikke motsette meg en eventuell løsning basert på private initiativer, såfremt disse bidrar til at kunstverket blir bevart på en måte som kan komme allmennheten til gode også i framtiden.

Per Roar Bredvold (Frp): Jeg takker statsråden for svaret, som jeg tolker positivt i sakens anledning, ved at statsråden, da han ble kjent med saken, bad om en nærmere redegjørelse. Jeg takker også for det positive i dette svaret.

Jeg vet ikke hva dette kunstverket er verdt i kroner og øre, men jeg er helt sikker på at det har vært en betydelig verdiøkning, og at verdien er stor i forhold til det det koster å flytte det. I tillegg er dette et kunstverk som er veldig tidstypisk, både i uttrykk og når det gjelder teknikk, og absolutt bevaringsverdig av den grunn.

Jeg ser også i svaret til statsråden at han heller ikke ser bort fra at det kan være private som kommer på banen og overtar dette. Det synes jeg også er greit. Det viktigste er jo at disse kunstverkene blir tatt vare på for ettertiden.

Men tilbake til selve spørsmålet – det handler jo om statens bruk av offentlige midler. Her kunne man altså fått mye utsmykning for en relativt rimelig pris.

Statsråd Jørgen Kosmo: De 15 mill. kr som ble satt av til kunstnerisk utsmykning av det nye Rikshospitalet, er blitt brukt og fordelt av utsmykkingsutvalget. Der har ikke dette kunstverket vært prioritert. Jeg tror vi skal ha slik respekt for utsmykkingsutvalgets arbeid at vi lar det stå. Så får vi prøve å løse den gjenstående utfordringen på best mulig måte, både av hensyn til den verdi kunstverket har i seg selv som kunstverk, og kanskje også for å bidra til ytterligere utsmykning, enten av det nye Rikshospitalet, en annen statlig institusjon eller private institusjoner. Vi skal iallfall være positive til å forsøke å bidra til en fornuftig løsning.

Per Roar Bredvold (Frp): Jeg takker statsråden for et positivt svar.

S p ø r s m å l 6

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Arne Lyngstad til arbeids- og administrasjonsministeren, vil bli tatt opp av Astri Wessel.

Astri Wessel (KrF): Jeg vil stille følgende spørsmål til arbeids- og administrasjonsministeren:

«Regjeringen har satt i gang arbeidet med å modernisere offentlig sektor. Flere statlige etater gjennomgår

sine oppgaver og sin struktur. Av den offentlige debatt går det fram at etatene tenker svært ulikt om den regionale struktur. Dette kan skape vansker for samarbeidet mellom statlige etater og mellom disse etatene og kommunene.

Hvordan vil Regjeringen samordne den regionale organisering av de statlige etater?»

Statsråd Jørgen Kosmo: Regjeringen arbeider for tiden med spørsmålet om valg av løsninger på oppgavefordelingen mellom forvaltningsnivåene. Målet for dette arbeidet er å bidra til en god og effektiv forvaltning, der vi gradvis kan overføre ressurser fra administrasjon til tjenesteyting. Et annet viktig mål er å styrke kommunene som politisk institusjon og tjenesteproducent ved å gi kommunene større handlingsrom og flere oppgaver. Dette arbeidet er et viktig ledd i Regjeringens fornyelsesprogram. Regjeringen vil legge fram en stortingsmelding om saken i vår og dermed invitere Stortinget til en bred debatt om så vel oppgavefordeling som samarbeidsformer mellom forvaltningsnivåene.

Et av spørsmålene som melder seg i denne sammenhengen, vil være hvordan staten organiserer sin virksomhet på det regionale nivået. Staten har en betydelig virksomhet på dette nivået. Uansett framtidig oppgavefordeling mellom kommuner, fylkeskommuner og staten, må vi sørge for at denne organiseringen skjer på en fornuftig måte. Det er viktig med en god intern statlig samordning. Samtidig må statens forhold til kommunesektoren gi grunnlag for god dialog og samhandling.

Det er riktig at statlige etater tenker noe ulikt om sin regionale struktur. Samtidig må vi erkjenne at etatenes arbeidsoppgaver er forskjellige, og at de har ulike behov for tilstedeværelse på regionalt nivå. Mens enkelte etater vil være tjent med større regionale enheter enn dagens fylkesinndeling, vil andre ha motsatt behov. Det finnes ingen enkle og generelle løsninger her.

Det er nødvendig å bygge organiseringen på noen prinsipper. Jeg er av den oppfatningen at et viktig prinsipp må være at de regionale statlige etatene skal følge den til enhver tid gjeldende fylkesinndeling. Hensynet til f.eks. samordning av statlig politikk vis-à-vis kommunesektoren tilsier dette.

Jeg tror likevel det vil være uklokt å presse flest mulig av de regionale statsetater inn i én felles løsning. Men samtidig er jeg sikker på at statsetater som har betydelig innbyrdes kontakt og likeartede oppgaver som i stor grad er rettet mot kommunene, må samkjøre sin virksomhet mye bedre enn i dag. Jeg tror det vil være mye å tjene på dette, ikke minst for kommunene. Arbeidet med denne saken er en prioritert oppgave og vil i første omgang bli fulgt opp ved en grundig gjennomgang av den regionale statsforvaltning. Staten må her gå foran i fornyelsesarbeidet og vise vilje til å rydde opp i eget hus.

Astri Wessel (KrF): Jeg takker for svaret.

Jeg er enig i en del av de prinsipper og de mål som ministeren skisserer. Likevel vil jeg si at jeg er urolig i forhold til de prosesser som foregår, fordi jeg er redd for at det blir tatt beslutninger uten en helhetsvurdering. Jeg

kjenner til at Planlovutvalget i dag legger fram sin delutredning, der de bl.a. sannsynligvis påpeker sterkt behovet for forpliktende regional planlegging. Jeg vet også, som ministeren påpekte, at det arbeides med en stortingsmelding angående oppgavefordeling mellom stat, kommune og fylkeskommune.

Jeg vil gjerne understreke at det direkte folkevalgte nivået, fylkeskommunen i dag, bør ha ansvar for oppgaver som krever skjønn. I dag er flere av slike oppgaver lagt til fylkesmannen og statlige etater. Jeg har lyst til å spørre ministeren om det ikke ville være riktig og klokt å avvente Stortingets behandling av nevnte stortingsmelding før man gjennomfører grundige prosesser og foretar endringer også i de statlige etatene. Eller skal ikke Stortinget gis mulighet til å foreta en helhetsvurdering?

Statsråd Jørgen Kosmo: Jeg kan forsikre representanten om at Regjeringen vil fatte beslutning på bakgrunn av en helhetlig vurdering der samfunnet og brukernes beste blir lagt til grunn for de beslutninger som tas. Mye av det som skal bli den fremtidige utvikling på det regionale nivået, forholdet mellom de ulike forvaltningsnivåene, vil nettopp bli bestemt gjennom den stortingsmelding som vil legges fram for Stortinget om oppgavefordeling. Så vil man som et resultat av den prosessen komme til den endelige organisering av de statlige etater.

Man må akseptere at det pågår prosesser, utredninger og diskusjoner om fremtiden også i de statlige etatene, men jeg kan forsikre representanten om at her skal det ikke bli fattet noen endelige beslutninger før Stortinget har hatt anledning til å si sitt om den endelige oppgavefordeling mellom forvaltningsnivåene i Norge.

Astri Wessel (KrF): Jeg takker for det svaret, det virket jo veldig klokt og riktig.

Jeg vil likevel gjenta at jeg er urolig i forhold til de prosessene som foregår. Jeg ser at organisering av offentlig sektor og også av lokaldemokratiet rundt i landet er en side av det som er viktig for å få en utvikling over hele landet, og for å få til en god verdiskaping. I denne sammenhengen er det snakk om flytting av arbeidsplasser som krever kunnskap og kompetanse, og en nedlegging og samordning av offentlig sektor vil medføre at kanskje tiltrengt kompetanse blir flyttet fra distriktene.

Jeg vil gjerne spørre om ikke en løsning kan være å legge ned en del direktorater og fordele de oppgavene som i dag er i direktoratene, til dagens fylkesledd.

Statsråd Jørgen Kosmo: Grunnlaget for den fremtidige oppgavefordeling må være brukernes behov. Det må være retningsgivende for kommune, for fylke og for stat når man skal planlegge den fremtidige forvaltningen. Hvordan skal vi gjennom forvaltningen få til best mulig tjenesteproduksjon for brukerne? Så må svaret på det være avgjørende for hvilken organisering vi i fremtiden treffer avgjørelse om.

Jeg er klar over at noen av de disposisjoner som kommer til å bli nødvendig å foreslå, vil bety at staten på den andre siden også må være villig til å flytte ut virksom-

heter. Det er et problem som Regjeringen er meget opp-tatt av, og som alle departementer vil søke å gjennomføre i samarbeid med hverandre.

S p ø r s m å l 7

Presidenten: Dette spørsmålet, fra Øystein Hedstrøm til finansministeren, vil bli besvart av arbeids- og administrasjonsministeren på vegne av finansministeren.

Øystein Hedstrøm (Frp): Jeg har et spørsmål til arbeids- og administrasjonsministeren som svarer på vegne av finansministeren:

«Årsstatistikken fra Østfold tolldistrikt viser en sterk økning i beslagene av kjøttvarer. På grunn av redusert kjøttforbruk i europeiske land med kugalskap, fristes kriminelle av store fortjenester ved å smugle ukontrollert risikokjøtt. Det anslås at 600 tonn ulovlig importert kjøtt konsumeres på norske spisesteder. Smuglerkjøttet kan være det som får kugalskapen til landet.

Hvilket tiltak vil Regjeringen iverksette for å redusere kjøttsmuglingen?»

Statsråd Jørgen Kosmo: Det er riktig at Tollvesenets kontrollstatistikk over beslaglagte kjøttvarer er stigende. I 1998 beslagla Tollvesenet over 31 tonn kjøttvarer på grensen, i 1999 over 55 tonn og i 2000 over 67 tonn. Tollvesenets virksomhetskontroller har i tillegg til dette også avdekket et ikke ubetydelig omfang av kjøttsmugling.

Tollvesenet er oppmerksomme på den negative utviklingen og bruker derfor stadig mer ressurser på å avdekke kjøttsmugling.

Risikoen for utvikling av Creutzfeldt-Jakobs syndrom etter å ha spist kjøtt infisert av kugalskap, er noe Regjeringen ser meget alvorlig på. Også risikoen for andre sykdommer, som f.eks. salmonella, og ikke minst den betydelige avgiftsunndragelsen tilsier at avdekking av kjøttsmugling blir en viktig og prioritert oppgave for Tollvesenet i tiden fremover. I denne forbindelse vil jeg nevne at Finansdepartementet for tiden vurderer et forslag om generelt å heve strafferammene for smugling. Jeg vil også understreke at Tollvesenet vil fortsette sitt samarbeid med bransjen og andre etater som politi, Skatte-direktoratet og Statens næringsmiddeltilsyn som ledd i bekjempelse av smuglingen.

Jeg kan i tillegg til det få føye til at jeg forstår ikke hvilken etisk standard de restaurantene har, som videre-selger til forbrukerne kjøtt som de beviselig vet er smuglet inn og ikke kontrollert. De burde ikke ha anledning til å fortsette i sin virksomhet.

Øystein Hedstrøm (Frp): Jeg takker statsråden for svaret. Dette med kugalskap gir nye utfordringer til alle vesteuropeiske land. Vi står overfor en helt ny situasjon, selv om Norge har et godt utgangspunkt. Jeg vil nok si at kontrollen av levende dyr er bra i Norge, men den kan sikkert forbedres den også. Vi har veterinæravtalen innenfor EØS, som gir en brukbar kontroll både på opp-

rinnelsesstedet og på mottaksstedet, og vi har tredje-landsimport med grensekontroll osv. Men det er jo nå nettopp mulighet for økt smugling av kjøttvarer på grunn av at konsumsjonen i enkelte land i Europa har blitt redusert med inntil 50 pst., og de som er kjeltringer, kan jo se et betydelig fortjenestepotensial i å dumpe slikt kjøtt, f.eks. i Norge. Dette er nye problemstillinger. Og de som er ute på restaurant, f.eks. her i Oslo, tror jo at de spiser rent kjøtt. Så hva vil man nå i tillegg gjøre for å bedre og øke den kontrollen?

Statsråd Jørgen Kosmo: Selvsagt er det slik at all kontroll kan gjøres bedre, og alle myndigheter som har tilsynsmyndighet overfor disse bransjer, i tillegg til Toll- og avgiftsdirektoratet, er svært opptatt av å bedre sine tiltak. Men la meg få understreke at ingen statlige kontroll- og tilsynsvirksomheter kan overta det ansvaret den enkelte som innfører og videreselger dette produktet, har når de begår en slik kriminell handling. Så det er helt åpenbart at både strafferammer for slik smugling og opp-følgning av dem som blir tatt for slik smugling, også må være et ledd i denne bekjempelsen. Det er de kriminelle som i utgangspunktet har skylden, ikke statens kontroll-myndighet.

Øystein Hedstrøm (Frp): Det er nok mye resturan-tenene selv kan gjøre, f.eks. å informere om hvor råvarene kommer fra. Kundene kan jo også bli litt mer kritiske og spørre om opphavet til det kjøttet de spiser. Men det mange sier, er at kontrollen i dag er for svak, og at de som ønsker å lure seg unna, veldig lett kan takle det på en måte som gjør det lett å slippe konsekvenser. Mener ikke statsråden at vi må jobbe videre med dette for å kunne oppnå en bedre avskrekkingseffekt for dem som ønsker å være kjeltringer – det kan være både smuglere og restauratører?

Statsråd Jørgen Kosmo: Det var jo det jeg sa – vi skal jobbe videre med alle de kontroll- og tilsynsorganer vi har, for å bli bedre, slik at vi kan ivareta forbrukernes interesser best mulig. Forbrukerbevissthet er også noe som er nødvendig, men forbrukeren vil alltid være avhengig av de svarene som blir gitt. Og en kriminell som tar seg den frihet ikke bare å produsere, men også å servere muligens infisert mat, vil neppe gi det korrekte svaret på et spørsmål fra en forbruker.

S p ø r s m å l 8

Elsa Skarbøvik (KrF): Jeg vil stille følgende spørsmål til kommunal- og regionalministeren:

«Utlendingsnemnda ble etablert 1. januar 2001. Mange saker er oversendt fra Justisdepartementet og venter på en avgjørelse, blant annet saken til en kvinne i Valle. Hennes sak er grundig belyst gjennom lang tid og var lovet ferdig før nyttår.

Når kan saken ventes ferdigbehandlet til beste for et lidende menneske?»

Statsråd Sylvia Brustad: Utlendingsforvaltninga er nå som kjent omorganisert. I henhold til utlendingsloven er det Utlendingsnemnda som nå avgjør alle klager i utlendingssaker. Nemnda er et frittstående domstollignende klageorgan, administrativt underlagt Kommunal- og regionaldepartementet. Jeg kan verken instruere nemnda om lovtolkning, skjønnsutøvelse eller avgjørelser i enkeltsaker, herunder heller ikke om at konkrete enkeltsaker skal prioriteres framfor andre saker. Dette gjelder også i forhold til Utlendingsdirektoratet. Den politiske styringa av enkeltsaker på utlendingsfeltet må nå skje gjennom lov og forskrift og generelle prioriteringer.

Alle henvendelser som gjelder søknader eller klager på vedtak etter utlendingsloven – eller spørsmål om når et svar på en søknad eller klage vil foreligge – må nå rettes enten til Utlendingsdirektoratet direkte eller til Utlendingsnemnda.

Elsa Skarbøvik (KrF): Dette er ikke en hvilken som helst sak. Den har versert lenge. Det dreier seg om et lidende menneske i vårt land som ber om å få den hjelp hun vet nytter. Hun har tidligere fått behandling av en person fra Sri Lanka, men det må behandling til over lengre tid enn de tre månedene som man kan få, for å få varig nytte av det. Derfor er det søkt om oppholdstillatelse begrenset til to år. Det er ikke snakk om noe mer, for hvis ikke behandlingen da nytter, så kan man ikke gjøre noe mer. Det er bl.a. et enstemmig kommunestyre i Valle som vil finne en løsning for denne kvinnens situasjon. Kommunen har utlyst stillingen uten å få noen søknader, og den garanterer for arbeidskontrakt i to år til en person som da tilfeldigvis bor på Sri Lanka, og som er villig til å gjøre jobben. Hans familie vil være igjen i hjemlandet. Det må da være plass for dette? Hvorfor kan ikke statsråden skjære igjennom når denne saken har versert lenge før Utlendingsnemnda kom i gang og den visst fremdeles ikke er på beina?

Statsråd Sylvia Brustad: Jeg kan ikke ta stilling til den konkrete saken, og jeg vil heller ikke kommentere den. Ifølge Stortingets eget vedtak er det fra 1. januar, slik jeg redegjorde for i mitt første svar, slik at saken må avgjøres – hvis dette er en klagesak – i Utlendingsnemnda. Og jeg har ingen myndighet til å instruere i enkeltsaker og derved heller ikke i denne saken.

Elsa Skarbøvik (KrF): Det er ti måneder siden denne søknaden ble sendt, og hver dag er en lidelse for vedkommende. Samme sak ble tatt opp den 18. oktober i høst, og da svarte statsråden at hun ville se på regelverket for arbeidsinnvandring, ja hun sa at arbeidet «er i gang». Det er lenge siden 18. oktober. Jeg må da spørre: Hva må til, slik statsråden ser det, for at en slik sak kan bli løst?

Statsråd Sylvia Brustad: Som sagt, den enkeltsaken kan jeg ikke si noe om. Henvendelsen må rettes til Utlendingsnemnda. Når det gjelder det generelle omkring regelverket for arbeidsinnvandring, som jeg kan gjøre noe med, så er det slik, som jeg også orienterte om tidlig-

ere i dag, at Regjeringa meget snart vil komme tilbake med et forslag til forenklinger i forhold til arbeidstillatelse og arbeidsinnvandring. Vi jobber veldig mye med det, og vi kommer også tilbake til Stortinget med forslag om nødvendig, og det skal ikke ta lang tid.

S p ø r s m å l 9

Fra representanten Einar Olav Skogholt til helseministeren:

«Kommunene må i dag betale legenes honorar ved legemiddelassistert rehabilitering og analysen av urinprøvene til narkomane.

Vil statsråden ta initiativ til at trygdevesenet skal betale disse utgiftene?»

Presidenten: Dette spørsmålet bortfaller.

S p ø r s m å l 10

Harald T. Nesvik (Frp): Jeg vil få lov å stille den ærede helseminister følgende spørsmål:

«25. oktober 2000 stilte jeg helseministeren i ordinær spørretime et spørsmål om legemiddelet Celebra. Det er søkt om pliktmessig refusjon 30. mars 2000, men svar er ennå ikke mottatt. I oktober 2000 svarte helseministeren at fristen var i ferd med å gå ut, og at saken ikke var ferdigbehandlet. Det er den tydeligvis ennå ikke, og fristen på 90 dager er for lengst gått ut.

Vil statsråden nå ta et initiativ overfor Statens legemiddelverk i denne saken, slik at legemiddelfirmaet får et svar på sin søknad?»

Statsråd Tore Tønne: Da representanten Nesvik stilte spørsmål om denne saken den 25. oktober i fjor, gav jeg uttrykk for det utilfredsstillende i at behandlingen av søknaden til da hadde tatt så lang tid. Jeg forklarte at forsinkelsen i stor grad skyldtes den måten saksbehandlingen har vært organisert på, men at dette senere er endret slik at forutsetningene for å kunne overholde 90-dagersfristen nå er bedret.

Jeg gav samtidig uttrykk for at saken skulle prioriteres slik at en eventuell konklusjon om å åpne for såkalt pliktmessig refusjon kunne fremmes i revidert nasjonalbudsjett 2001.

Meningen var at denne saken skulle avklares i begynnelsen av desember i fjor. I slutten av november mottok imidlertid Statens legemiddelverk nye opplysninger om Celebra som kunne endre ved den helseøkonomiske vurderingen som var lagt til grunn. Det ble derfor nødvendig å innhente ytterligere opplysninger fra produsenten.

Det dreier seg om informasjon og påstander som berører konkurransemessige forhold mellom ulike legemidler og legemiddelprodusenter, og som utløser innsynsrett og rett til kommentarer fra de berørte parter før endelig vedtak fattes. Slike tilbakemeldinger ble mottatt i begynnelsen av januar, og Statens legemiddelverk vil på dette grunnlag fatte vedtak i nærmeste fremtid.

De aktuelle legemiddelfirmaer har vært holdt løpende informert om saksbehandlingen, herunder om årsaken til den forsinkelse som er oppstått. Forsinkelsen er beklagelig, spesielt på bakgrunn av den lange tiden som er gått siden søknad ble fremmet. Jeg har imidlertid grunn til å tro at Statens legemiddelverk nå vil ferdigbehandle saken i aller nærmeste fremtid. Dermed står konklusjonen fra mitt svar i oktober fortsatt ved lag. Hvis man etter en helhetlig vurdering kan tilrå pliktmessig refusjon, betyr dette at saken vil bli forelagt Stortinget i revidert nasjonalbudsjett 2001.

Harald T. Nesvik (Frp): Jeg takker statsråden for svaret. Det er gledelig at helseministeren da har gjort det påtrykket som skal til. Men jeg må få lov å kommentere litt av det, for årsaken til at Statens legemiddelverk utsatte saken, var et innspill i saken fra en konkurrent den 30. november. Videre kom det den 5. januar en faks fra SLV hvor disse innspillene fra konkurrenten ble kommentert. Hvis man stopper klokken de dagene som har gått helt fram til 5. januar, har man oversittet fristen med 207 dager. Dersom man stopper klokken bare fram til 30. november, så er fristen oversittet med 179 dager.

Det som er hensikten med spørsmålet, er å få på plass en ordning i Legemiddelverket som gjør at vi ikke kommer opp i slike situasjoner. Føler statsråden seg trygg på at så ikke vil skje i framtiden?

Statsråd Tore Tønne: De forsinkelser som det her vises til, er sterkt beklagelige, det har jeg tidligere gitt uttrykk for i Stortinget og gjør det fortsatt. De har i hovedsak hatt sin årsak i en organisering av saksbehandlingen som ikke har vært hensiktsmessig. Den organiseringen er, som jeg har redegjort for, nå omlagt, og jeg føler meg trygg på at forutsetningen nå er til stede for at vi skal klare å håndtere slike saker innenfor de frister og regler som er fastlagt for det. Sånn sett håper jeg også å kunne si at dette er et ledd i en opprydding i forhold til slik det har vært, og at vi skal slippe å ha denne type saker til behandling på denne måten i Stortinget.

Harald T. Nesvik (Frp): Jeg takker statsråden nok en gang for svaret. Årsaken til spørsmålet er ikke at jeg er bekymret for de forskjellige legemiddelfirmaene. Årsaken til spørsmålet er hensynet til norske pasienter som ikke bør utsettes for å måtte vente i lang tid før de får svar og får tilgang til legemidler andre personer kanskje får tilgang til, for det er en rivende utvikling innenfor dette området til beste for pasienter også i Norge. Derfor er det viktig at f.eks. denne gruppen gikt pasienter skal kunne få – hvis man kommer til den konklusjon i departementet – tilgang til disse legemidlene så raskt som mulig.

Jeg vil avslutte med følgende spørsmål til helseministeren: Vil han ta initiativ til å be Legemiddelverket undersøke om det ligger andre saker til behandling der man også har oversittet fristen? For vi må være oppmerksom på at norske pasienter så raskt som mulig må få tilgang til de beste legemidlene også i Norge.

Statsråd Tore Tønne: Jeg vil først understreke at det dreier seg om et legemiddel som allerede er godkjent, og som norske pasienter har tilgang til også i dag. Forholdet er at det må skje etter forskrivning fra lege i hvert enkelt tilfelle og etter søknad fra lege. Men det er ikke slik at disse legemidlene ikke er tilgjengelige for norske pasienter. Vi snakker om en annen måte å gjøre dem tilgjengelige på, en annen paragraf etter forskriftene som vil gjøre dem lettere tilgjengelige. Jeg mener å kunne hevde at vi nå har en organisering når det gjelder denne saksbehandlingen som gjør at vi ikke skal ha slike forsinkelser som i dette tilfellet.

Jeg må samtidig legge til at vi har et opplegg for godkjenning av legemidler i Norge som tar sikte på å garantere pasientene trygghet for at alle sider ved bruken av dem er grundig vurdert før de gjøres tilgjengelige på den måten det her er snakk om.

S p ø r s m å l 1 1

Trond Helleland (H): Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til kulturministeren:

«Stortinget vedtok 26. mai 2000 endringer i åndsverkloven hvor retten til å kreve vederlag og avgift for offentlig framføring av fonogrammer ble utvidet. Så langt har inngenting skjedd.

Vil statsråden sette forgang i arbeidet med å godkjenne Gramo som oppkrevings- og fordelingsorganisasjon (jf. åndsverkloven § 45 b) også for offentlig framføring av fonogrammer, slik et klart flertall i Stortinget gav uttrykk for?»

Statsråd Ellen Horn: Jeg deler ønsket fra representanten Helleland om en snarlig avgjørelse i denne saken. Men jeg vil samtidig understreke at saken har tatt tid, i hovedsak på grunn av forhold internt i Gramo.

Da lovendringene i åndsverkloven og fondsloven ble vedtatt, forutsatte Stortinget at det må etableres et samarbeid mellom Gramo og Fond for utøvende kunstnere om innkreving av vederlag og avgift. Det er hensynet til brukerne, som skal betale vederlaget, som tilsier dette. Det har vært viktig for departementet at partene selv finner gode, praktisk gjennomførbare løsninger. Derfor har det blitt avholdt tre møter i departementet hvor både Gramo, Fond for utøvende kunstnere og departementet har vært representert for å initiere og drive fram et slikt samarbeid. Nå ser det endelig ut til at partene nærmer seg en løsning.

Loven er ikke iverksatt, og det er ikke gitt forskrifter fordi dette forutsetter et system for innkreving og fordeling som Gramo og Fond for utøvende kunstnere må komme til enighet om.

Allerede før lovendringene ble vedtatt, hadde departementet iverksatt en gjennomgang av Gramos retningslinjer og praksis for fordeling av såkalte kollektive midler. Dette er i hovedsak midler som stammer fra foreldede vederlagskrav. På 1990-tallet fordelte Gramo mellom 5 mill. kr og 14 mill. kr pr. år fra kollektive midler. Gramo har også hatt en praksis med forskuddsvis fordeling til

medlemsorganisasjoner av ikke-foreldede kollektive midler. Gramo søkte om godkjenning 18. juli 2000, men departementet har ikke ønsket å utvide Gramos virksomhetsområde så lenge det er uavklart om fordelingen av kollektive midler er i tråd med lov og forskrift. Dette har vi informert Gramo om, både i brev og i møter.

Et moment som har komplisert prosessen, er uten tvil de interne forholdene i Gramo, noe som også har fått bred dekning i mediene. Det har vært naturlig å avvente en konklusjon når det gjelder godkjenningssaken til Gramo selv har vist vilje og evne til å løse sine problemer og rydde opp i sitt regelverk før organisasjonens virksomhetsområde utvides.

Som jeg allerede har nevnt, har det skjedd en positiv utvikling i saken, og jeg regner med at den vil få en snarlig løsning.

Trond Helleland (H): Jeg takker kulturministeren for svaret.

Jeg la merke til at hun sterkt vektlegger de interne forhold i Gramo. Vi er alle kjent med at det har vært turbulens både i GramArt og i Gramo, men dette er nå brakt i orden – det skjedde i høst.

Dette stortingsvedtaket ble fattet den 26. mai, og jeg vil minne kulturministeren på at alle unntatt Arbeiderpartiet da var med på merknaden om at Gramo skal ha avgjørende innflytelse på hvem som skal kreve inn Gramos vederlag. Selv sa kulturministeren i debatten at hun selv sagt skulle følge opp Stortingets vedtak, og at det var naturlig at Gramo har en avgjørende rolle i dette.

Når det gjelder den videre oppfølging, lurer jeg på når kulturministeren ser for seg en avklaring. Og er det slik at Fond For Utøvende Kunstnere er styrt direkte av departementet – slik det ble hevdet overfor meg – når det gjelder de forhandlingene som nå pågår?

Statsråd Ellen Horn: Jeg vil først gjenta at det, slik vi ser det, er Gramo som har gjort at saken har tatt tid. La meg også understreke at det hele tiden har vært min og departementets forutsetning at Gramo skal ha avgjørende innflytelse når det gjelder innkreving av vederlaget. Dette følger av departementets lovforslag.

Da ordningen med vederlagsplikt for bruk av lydopptak i kringkastingen ble innført i 1989, ble organisasjonen Gramo godkjent til å innkreve og fordele vederlaget. Det er i forskrift fastsatt nærmere regler for innkreving og fordeling av vederlag, og at departementet skal godkjenne organisasjonens vedtekter.

Som et resultat av dialogen mellom departementet og Gramo har Gramos styre bestemt at forskriftsvis bruk av ikke-foreldede midler skal opphøre. Dette ble meddelt departementet i brev den 21. desember. Endringen vil få betydning for behandlingen av søknaden om godkjenning, noe vi umiddelbart gav uttrykk for overfor Gramo den 10. januar.

Trond Helleland (H): Jeg tror ikke vi kommer så veldig mye lenger i dag. Men jeg synes det er interessant at statsråden så sterkt betoner at det er interne forhold i

Gramo som har vært hindringen. Gramo sier det stikk motsatte, at det er motvilje fra departementets side, mot å respektere stortingsflertallets klare ønske om at det er Gramo som skal være oppkrevsorganisasjon for egne midler.

Jeg vil oppfordre statsråden til å gå sterkere personlig inn i denne saken og se til at de reglene og den praksisen som det nå er strid om, blir brakt i orden. For det som skjer, er at millioner av kroner som norske plateartister og kunstnere kunne ha fått tilgang på, ikke kommer inn på bok fordi det nye regelverket ikke er på plass. Bakgrunnen for dette er at vi ventet i fire-fem år med å vedta et EU-direktiv. Så norske artister og kunstnere har tapt millioner av kroner på sendretighet i denne saken.

Statsråd Ellen Horn: La meg få understreke at jeg er helt enig med representanten Helleland i at det er om å gjøre å få en så hurtig løsning som overhodet mulig i denne saken. Jeg har engasjert meg i spørsmålet, og vi har hatt en rekke møter.

Det uroer meg noe at Gramo fortsatt hevder at departementet skulle ha noen direkte styring til fordel for fondet i denne saken. Vi har lagt betydelig vekt på at her skal de to partene komme til enighet, og slik jeg oppfatter forhandlingsklimaet, vil en slik enighet være nær forestående.

S p ø r s m å l 1 2

Ola T. Lånke (KrF): Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til kulturministeren:

«Barne- og familieminister Karita Bekkemellem Orheim har oppfordret TV 2 til å flytte «Hotel Cæsar» til en sendetid senere på kvelden. Tidligere er det kommet omfattende reaksjoner fra bl.a. rektorer og lærerorganisasjoner mot såkalt «drittsekk-tv» i ulike kanaler.

Er statsråden enig med barne- og familieministeren, og vil det være aktuelt å ta spørsmålet om «drittsekk-tv» opp i forbindelse med den forestående konsesjonsbehandling?»

Statsråd Ellen Horn: La meg først si at jeg ikke tror TV 2 har hatt små barn som målgruppe da de lanserte «Hotel Cæsar». Vi vet imidlertid at blant de mange seere som følger med i serien, er det mange mindreårige – visstnok har det vært godt over 100 000. I likhet med barne- og familieminister Bekkemellem Orheim mener jeg derfor det er uheldig at «Hotel Cæsar» synes å ha fått et mer aggressivt og voldelig innhold. Jeg er enig med min kollega, med politikere og med en rekke fagfolk bl.a. innenfor skolesektoren som mener at serien med hell kunne fått et senere sendetidspunkt. Det skal ikke mye fantasi til for å innse at deler av historien i «Hotel Cæsar» ikke er særlig godt egnet for barn.

Når det er sagt, vil jeg understreke at det ikke er kulturministerens oppgave å være redaktør for TV 2, noe heller ikke min kollega, barne- og familieministeren, har ment å være. Men det må være tillatt for oss begge å ha

generelle oppfatninger om innholdet i det som sendes i våre fjernsynskanaler.

Hva angår siste del av spørsmålet fra representanten Lånke, om såkalt drittsekk-TV, vil jeg understreke at «drittsekk-TV» neppe er noe entydig begrep. Med «drittsekk-TV» forbinder jeg serier som «Big Brother», «Robinson» og «Baren» – en ganske kynisk type fjernsynsunderholdning. Programkonseptet spekulerer i publikums primitive instinkter ved å skape en manipulert virkelighet, hvor individer spilles ut mot hverandre og man vinner ved å stemme ut folk. Av forståelige grunner er «drittsekk-TV» heller ikke et begrep som inngår i kringkastingsregelverket, men det har etter mitt syn ikke noe med såpeserier som «Hotel Cæsar» å gjøre.

Jeg er sterkt i tvil om den etiske siden ved disse programmene, og jeg frykter at de kan stimulere til holdninger som vi godt kunne vært foruten i vårt samfunn i dag. Heldigvis sender verken NRK eller TV 2 programmer i denne kategorien.

Til spørsmålet om hvorvidt denne typen programmer vil bli tatt opp i forbindelse med den forestående konsesjonsbehandling, vil jeg si følgende: De virkemidler vi har for å påvirke programtilbudet i våre allmennkringkastere, er konsesjonsvilkår og kringkastingslov. Jeg er negativ til å drøfte dette i forbindelse med konsesjonsbehandlingen, fordi det i så fall ville bety at det blir gitt særregler for bare én fjernsynskanal. Jeg foretrekker heller generell regulering som gjelder alle kanaler. En slik regulering vil være på plass om kort tid gjennom et forbud mot å sende programmer som i alvorlig grad kan skade mindreårige seere, før kl. 21 om kvelden.

Den debatten som har pågått i mediene i den senere tid, og de initiativ som mange seergrupper har tatt i forhold til fjernsynsselskapene, hilser jeg velkommen.

Så vidt jeg forstår, har nå TV 2-ledelsen tatt reaksjonene på alvor og bestemt seg for å luke bort det i «Hotel Cæsar» som kan virke mest skremmende på de minste. For å holde de minste borte fra serien har de dessuten justert sendetiden på reprisen fra kl. 17.30 til kl. 18, som er barne-TV-tid på NRK. Dette viser i hvert fall at folks reaksjoner har båret frukter.

Ola T. Lånke (KrF): Jeg vil takke statsråden for svaret.

Jeg er enig i at TV 2 sannsynligvis ikke har hatt små barn som målgruppe for «Hotel Cæsar». Det er dog et faktum at barn i stor grad ser – det viser jo undersøkelser – nettopp programmer som «Hotel Cæsar», og jeg antar at de påvirkes av det. Men jeg er glad for å konstatere at kulturministeren deler vår og barne- og familieministerens oppfatning, at dette er et uheldig program med tanke på barn.

Når det gjelder såkalt drittsekk-TV, som da TV 2 ikke er – jeg er enig i at man skal nyansere her – frykter vi vel at det den typen programmer kan bli aktuelt for alle som vil konkurrere på det kommersielle marked. Mitt oppfølgingsspørsmål er da: Føler ikke statsråden at det er vanskelig å være kulturminister når hun ikke har noen innflytelse over disse kanalene, men må la dem være over-

latt til markedets krefter og dermed utnytte svake, f.eks. barn?

Statsråd Ellen Horn: La meg si det slik at jeg har gitt uttrykk for en uro omkring en del tendenser i disse programmene. Men vi har nå, slik jeg ser det, en bedre mulighet når reguleringen, som jeg har nevnt, kommer på plass – et EØS-direktiv som har et forbud mot å sende programmer som i alvorlig grad kan skade mindreårige seere, før kl. 21 om kvelden.

Statens medieforvaltning og Filmtilsynet vil ha som oppgave å sørge for at dette blir fulgt opp. Jeg håper og tror at disse virkemidlene vil kunne gi oss mulighet til å påvirke den typen programmer.

Ola T. Lånke (KrF): Jeg takker igjen statsråden for svaret.

Jeg tror vi skal være glad for at opinionen har våknet, for at lærere reagerer og ikke minst for at annonsører reagerer og står opp på barnas vegne og forsvarer deres rettigheter. Spørsmålet er om det er tilstrekkelig i lengden, om vi som politikere så å si skal holde oss unna alle disse tingene. Nå får vi altså et EØS-direktiv som klart understreker at man ønsker å flytte programmer som kan skade mindreåriges fysiske, psykiske og moralske utvikling, til et senere tidspunkt på kvelden når barn ikke vanligvis ser TV.

Jeg oppfattet ikke hva kulturministeren mente om dette punktet – om det er slik å forstå at hun mener at dette nå også vil bli innarbeidet i de forskriftene, slik at vi får det samme regelverket i Norge som det som ligger i dette direktivet. Det vil jo bety at det ikke bare er opp til medieforvaltningen, som er underlagt statsråden, men det vil bli en del av det norske lovverket, der man klart kan forsøke å dirigere slike programmer til andre tidspunkter på dagen.

Statsråd Ellen Horn: Det er en selvfølge at dette regelverket skal implementeres og gjelde for våre sendinger i Norge. Det vil snart være på plass, og vi skal følge det med den største oppmerksomhet gjennom de organer vi har som skal forvalte og passe på at dette ivaretas.

I likhet med representanten Lånke vil jeg si at den betydelige oppmerksomhet som disse sakene nå får i offentligheten, tror jeg vi skal ta vel imot og ta vare på og bruke som et incitament for å være ekstra påpasselige.

S p ø r s m å l 1 3

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Magnhild Meltveit Kleppa til fiskeriministeren, vil bli besvart av miljøvernministeren på vegne av fiskeriministeren.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Eg skal få stilla følgjande spørsmål til fiskeriministeren:

«I eit høyringsutkast som har overskrifta «Kontroll med eiermessige endringar i selskap m.v. som innehar tillatelse til oppdrett av matfisk av laks og ørret», foreslår

Fiskeridepartementet at Rogaland og Skagerrakkysten skal reknast som eitt konsesjonsområde.

Kva er grunngevinga for at Rogaland ikkje er eige konsesjonsområde, slik inndelinga er tenkt for dei andre vestlandsfylka?»

Statsråd Siri Bjerke: Rogaland og Skagerrak er foreslått som ein region i forslag til kontroll med eigarmessige endringar i selskap mv. som har løyve til oppdrett av matfisk av laks og aure. Grunnen til dette er at Skagerrak og Rogaland åleine har for få løyve til at det blir vurdert som føremålstenleg å danne separate regionar. I forslaget vil regionen til saman ha 68 løyve. Til samanlikning har Hordaland 139 løyve og Møre og Romsdal 95 løyve. For at den foreslåtte regionengrensa på 50 pst. av talet på løyve ikkje skal hindre ei naturleg omstilling, er regionane samla til ein.

Under høyringa har det kome inn merknader til fleire punkt i forslaget, under dette merknader om regioninndelinga. Det vil bli vurdert om denne inndelinga har utilsikta konsekvensar før endelege føresegner blir fastsette.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Det er semje om at havbruk er ei næring med store moglegheiter, og i Rogaland, noko fiskeriministeren sjølv har understreka ved å uttala at det er rom for nye konsesjonar i Rogaland. Rogaland og Skagerrakkysten har ulike føresetnader for oppdrett. Det gjeld både naturgitte forhold, som f.eks. temperatur, og det at Skagerrakkysten høyrer inn under Nordsjøavtalen.

Fiskeristyresmaktene stiller seg elles til fylket som eit regionområde. Det gjer òg dei ulike organisasjonane sjølve. Eg finn det merkeleg at det at skilnaden er så stor, altså 139 konsesjonar til Hordaland og 51 til Rogaland, blir brukt mot Rogaland. Det skulle kunne gå an å retta på det ved å gi nye konsesjonar. Er dette byrjinga på ei anna inndeling òg på fleire andre område innafor fiskerisektoren?

Statsråd Siri Bjerke: Jeg kan bekrefte at det også er Regjeringens syn at havbruk er en næring med et stort vekstpotensial, og spesielt i den delen av landet vi snakker om i denne sammenheng.

Jeg har ikke på noen måte ønsket å bruke mot Rogaland som fylke det antall løyver det nå er snakk om for dette fylket, snarere er det en begrunnelse for at det er en hensiktsmessig inndeling i regioner, der en nå har en kobling opp mot andre. Men jeg har samtidig vist til at det i den høringen som knytter seg til dette forslaget, er reist innvendinger mot dette, og at disse vil bli vurdert i den videre prosessen.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Eg takkar for sva-
ret, både det fyrste og det som kom no.

Eg er glad for at Regjeringa understrekar moglegheitene. Eg bur sjølv i eit område der eg har følgd utviklinga over tid, og der eg har sett kva dette betyr, både av nye arbeidsplassar direkte, av ringverknader i forhold til lo-

kal foredling og servicetilbod og mykje anna som følgjer med.

Eg skal ikkje utfordra statsråden på det som ligg i uttrykket «naturleg omstilling», men berre seia at slik Senterpartiet ser det, er det fyrst og fremst snakk om nye moglegheiter og ny utvikling. I forhold til å sjå desse to fylka under eitt, er det eit spørsmål som er nærliggjande, og det er: Når ein ser på dette som eitt område, ligg det då i det at ein kan flytta konsesjonar på tvers av fylkesgrensene?

Statsråd Siri Bjerke: Det å se flere områder som en del av samme region, er først og fremst begrunnet i hensiktsmessighet, og knytter seg også til det antall løyver som finnes i hver enkelt av disse regionene. Men det er hensiktsmessighet som skal ligge til grunn for den inndelingen som velges, sammen med vurderingen av hvilke nye utviklingsmuligheter som finnes innenfor havbruksnæringen. På denne bakgrunnen vil vi vurdere resultatet fra høringen i de endelige forskriftsfastsettelsene.

S p ø r s m å l 1 4

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Morten Lund til fiskeriministeren, vil bli besvart av miljøvernministeren på vegne av fiskeriministeren. Spørsmålet vil bli tatt opp av representanten Tor Nymo.

Tor Nymo (Sp): «Særlig fra kystfiskere uttrykkes det nå uro over loddefisket som i år ble åpnet allerede fra 1. januar 2001, og der fangstene har vært små og med betydelig innblanding av småsild. Uroen har sammenheng med at loddestammen flere ganger tidligere har blitt overbeskattet, med svikt i andre fiskerier som følge.

Er det ved fastsetting av kvoter og fangsttid tatt tilstrekkelig hensyn til tidligere erfaringer og politiske forsikringer om å være forsiktig med å beskatte loddebestanden?»

Statsråd Siri Bjerke: Jeg vil først informere om de faktiske forholdene rundt reguleringen av loddefisket.

Loddebestanden i Barentshavet, som er en delt ressurs mellom Norge og Russland, er innenfor sikre biologiske grenser. Under den 29. sesjonen i Den blandete norsk-russiske fiskerikommisjon ble Norge og Russland enige om å åpne for et fiske etter vinterlodde i 2001 på 630 000 tonn, i tråd med anbefalingene fra Det internasjonale råd for havforskning. Norske fartøy kan fiske totalt 371 000 tonn lodde i 2001, og det internasjonale havforskningsrådet baserer sine råd på at fisket må foregå i første kvartal. Dette er gjenspeilet i den norske reguleringen av loddefisket.

Fisket ble åpnet den 15. januar 2001 innenfor et område sør for 74° N og vest for 32' Ø, og utenfor 4 nautiske mil av grunnlinjene. Før øvrige områder åpnes forutsettes det at det aktuelle området er kartlagt med henblikk på at den voksne lodden må ha skilt seg fra unglodden, og at innblanding av fisk og sild er innenfor følgende kriterier:

1. 300 eksemplarer av artene torsk, hyse, sild og blå-
kveite under minstemål pr. tonn lodde, eller
2. 35 kg torsk over minstemål pr. 100 tonn lodde, eller
3. 10 pst. av lodde under minstemål på 11 cm

Ytterligere åpning av felt vil skje etter tradisjonelt mønster, ved at Fiskeridirektoratet kartlegger aktuelle fangstområder med hensyn til innblanding av fisk og sild etter ovennevnte kriterier. Områder som er åpnet, vil kunne stenges dersom innblandingen i fangstene er i strid med gjeldende bestemmelser.

Jeg kan derfor berolige representanten på alle punkter. Det står bra til med loddebestanden, og kvotene og fangstsesongen er i samsvar med forskernes anbefalinger. Det norske fisket er videre regulert på en måte som sikrer at en ikke har for høy innblanding av lodde under minstemål eller andre arter i fisket etter lodde.

Tor Nymo (Sp): Jeg takker statsråden for svaret.

Norge har greid å forvalte sine ressurser i Barentshavet tålig bra. Til tross for enkelte forvaltningsfadesser, f.eks. i forhold til blåkveite, er situasjonen forholdsvis bra for de fleste viktige fiskeslagene. Da skal det nevnes at russernes tilbakeholdenhet ser ut til å ha sluppet taket, og at de har drevet kvotene på f.eks. torsk svært høyt. Uansett har vi stelt oss langt bedre enn det EU har gjort i Nordsjøen, der torskestammen er svært nær total kollaps.

Norge har store oppgaver i forvaltningen av ressursene i Barentshavet i forhold til sel og hval, hvor en rekke bestander nå er altfor store og bør bli gjenstand for langt sterkere beskatning. Særlig gjelder dette sel. Det er langt enklere å få gehør for en vel begrunnet argumentasjon som er tuftet på forvaltningsmessige prinsipper, hvis vi greier å holde vår sti ren i egne farvann, noe vi til dels har klart på 1980-tallet.

Mitt spørsmål til statsråden blir: Har vi råd til å miste troverdighet og status på dette området ved å risikere at en for lav loddebestand fører til at det blir for lite mat i havet?

Statsråd Siri Bjerke: For Norge er det viktig å drive en god ressursforvaltning i havet basert på vitenskap. Vi baserer oss også på en god dialog med brukerne av havet, fiskerne, og vi deltar aktivt i et internasjonalt samarbeid med EU og med Russland når det gjelder ulike bestander vi forvalter sammen med andre land.

For et land som er avhengig av fiskeressursene på en slik måte som Norge er, tror jeg det er grunnleggende nettopp å ta vitenskapelige hensyn. Det er det vi har gjort i dette tilfellet, og det er også det som på sikt best kan styrke vår troverdighet framover som miljønasjon og som fiskerinasjon.

Tor Nymo (Sp): Jeg takker igjen statsråden for svaret.

Vi må vise stor varsomhet i forhold til fiske av lodde. Blant annet var det intensive loddefisket på 1980-tallet en medvirkende årsak til at vi fikk den voldsomme krisen i fiskeriene som kulminerte med fiskestopp og et nytt forvaltningsregime for kystflåten.

De fangstene som nå leveres, har store innslag av smålodde og sild. Det kan bety at det er mindre lodde i havet enn man tidligere har antatt, og at det kvantum man har lagt opp til nå, kan gjøre stor skade på bestanden. Det kan spesielt ramme kystfiskerne. Lodda skal lokke med seg annen fisk nærmere land. Når lodda fanges så langt til havs, er det betydelig mindre fisk for kystfiskerne.

Er statsråden enig i denne beskrivelsen?

Statsråd Siri Bjerke: Det jeg er enig i, er at både varsomhet og vitenskap skal ligge til grunn for fastsettelsen av kvotene. Det er nettopp det som er gjort når det gjelder fastsettelsen av årets kvoter for lodde, og det er disse prinsippene det vil være riktig å arbeide ut fra i år og framover for en fiskerinasjon og en miljønasjon.

S p ø r s m å l 1 5

Ingebrigt S. Sørfonn (KrF): Eg tillèt meg å stilla følgjande spørsmål til miljøvernministeren:

«SFT går inn for å avvikle beredskapsdepotet for oljevernustyr på Fedje. Fedje ligg svært strategisk til for mellom anna Nord-Europa si mest trafikkerte havn, Mongstad.

Meiner statsråden at SFT sitt forslag er forsvarleg, sett ut frå det faktum at enorme mengder olje vert frakta på kjøll til og frå Mongstad, og at trafikkettleiken i området er svært høg, og bør det ikkje heller satsast på førebygging og auka beredskap?»

Statsråd Siri Bjerke: SFT har nylig gjennomført en omfattende miljørisiko- og beredskapsanalyse av statens oljevernberedskap. Hensikten med analysen har vært å klargjøre om den statlige beredskapen overfor større tilfeller av akutt forurensning er tilstrekkelig ut fra den miljørisiko som oljesøl fra skipsfarten representerer. Miljøverndepartementet mottok rapporten i begynnelsen av forrige uke. SFT kommer i denne rapporten med forslag til hvordan statens beredskap mot akutt oljeforurensning bør utvikles i årene framover basert på analysene som nå er gjennomført. Forslagene fra SFT går både på mer oljevernustyr, opplæring og øvelser og endret organisering.

Som en del av sin rapport har SFT sett på den statlige depotstrukturen. I den sammenheng foreslår de å legge ned det statlige oljeverndepotet på Fedje. SFTs begrunnelse for dette er at Fedje-depotet har dårlig tilgjengelighet, og at området dekkes av depotet i Bergen samt av det statlige depotet som SFT foreslår å flytte fra Solund til Florø. I tillegg har Hydro omfattende oljevernressurser på Stureterminalen, Statoil har omfattende oljevernressurser på Mongstadterminalen, og sokkeloperatørens beredskapsorganisasjon, NOFO, har et oljeverndepot på Mongstad.

Miljøverndepartementet vil nå gå grundig gjennom denne rapporten fra SFT, og vi vil sørge for at synspunkter fra ulike hold blir innhentet når det gjelder plasseringssaker i SFTs forslag. Det vil vi gjøre før vi tar en endelig beslutning knyttet til hvilket beredskapsnivå staten

bør legge seg på og hvor det statlige oljevernutstyret bør plasseres.

Men jeg vil også presisere at en styrking av oljevernberedskapen må fokusere på mer enn behovet for mekanisk oljevernutstyr. En styrking av beredskapen må derfor også omfatte forebyggende tiltak for å hindre at ulykker skjer, og tiltak som iverksettes for å begrense skadeomfanget etter at ulykken/havariet har inntruffet. Regjeringen har derfor satt i gang et systematisk arbeid med å konkretisere både forebyggende og beredskapsmessige tiltak, og forslaget fra SFT ser vi altså i denne sammenhengen.

Ingebrigt S. Sørfohn (KrF): Eg takkar statsråden for svaret, og er spesielt glad for å få stadfesta at det òg vil verta lagt opp til førebyggjande tiltak.

Likevel vil eg understreka – og eg er noko uroa over det – at når ein ser på tiltak mot akutt oljeforureining, foreslår faktisk SFT å flytta eit depot frå innseglinga til den hamna som det er snakk om, og ganske langt vekk geografisk. Me veit at tida har veldig mykje å seia i slike samanhengar, og det er enorme oljemengder som vert frakta her. 500 mill. tonn olje vert frakta på kjøl, fyrst og fremst til og frå Mongstad, men òg til og frå Sture, som ligg i det same området. I fjor var det ein trafikkettleik på 2 700 ved stoppestaden på Mongstad, og på Sture var det òg stor trafikkettleik. Dersom ein då ser på den krysande trafikken som går langs kysten der, er risikoen for eit uhell – og dermed ein katastrofe – overhengande.

Statsråd Siri Bjerke: Jeg deler representantens syn på betydningen av forebyggende tiltak når det gjelder sikkerheten langs kysten vår, men jeg peker igjen på at det verken vil være riktig eller forsvarlig av meg i dag å ha noen helt konkret oppfatning om de enkelte lokaliseringforslag som Statens forurensningstilsyn har kommet med i sin rapport om oljevernberedskapen. Derimot er det min hensikt å foreta en bred høring knyttet til disse forslagene, på den måten at ulike lokalmiljøer vil få uttale seg om sine syn på hvor utstyr bør plasseres for at vi skal få en optimal utnyttelse av vår totale beredskap.

Ingebrigt S. Sørfohn (KrF): Eg vil understreka at det like sidan Mongstadterminalen vart tatt i bruk, har vore ei uro i området med tanke på kva som vil skje, om beredskapen er god nok, og om dei førebyggjande tiltaka er gode nok i tilfelle ein katastrofe. Faktum er at det berre er nokre millimeter stål som skil mellom det som representerer svær verdiskaping, og den totale oljekatastrofen.

Det som skjer i Haugesund-området, og det som har skjedd, er berre som ein forrett – ikkje det eingong – å rekna i forhold til det som kan skje i dette området. Me veit òg at ein i tillegg til dette med nærleiken har å gjera med eit menneskap, som er svært oppegående, og som kjenner sjøen sine luner og kan beherska dei.

Mitt spørsmål er: Vil statsråden i den vurderinga som kjem, òg ta omsyn til både nærleiken til hamna og til den fagkunnskapen, den kompetansen og den erfaringa som heilt klårt ligg i dette området?

Statsråd Siri Bjerke: Hensikten med den gjennomgangen jeg skal gjøre og de beslutningene som jeg vil ta i nær framtid, er at vi skal få en bedre beredskap langs kysten vår. Da trenger vi mer modernisert og oppdatert utstyr, men det er også viktig at vi tenker oss nøye om når det gjelder hvor utstyret skal plasseres. Nærhet vil være ett viktig prinsipp som skal legges til grunn, men det er også viktig at vi har det tilstrekkelige utstyret plassert på de stedene hvor vi vil trenge det, og på den måten raskest får en god beredskap som kan tre i kraft dersom ulykken er ute. Men det er altså spørsmålene om hvordan vi best kan få en beredskap og hvor utstyret da bør plasseres, som er blant de vurderingene vi skal gjøre og raskt komme tilbake med beslutninger om.

S p ø r s m å l 1 6

Gunnar Kvassheim (V): «Et klart flertall på Stortinget har slått fast at det skal foretas en årlig avsetning av midler til rehabilitering og vedlikehold av Stavanger domkirke. Det er også bedt om at Miljøverndepartementet medvirker til å få avklart hvilket departement denne budsjettposten skal sortere under.

Hva er gjort for å følge opp den aktuelle merknaden i budsjettinnstillingen om Stavanger domkirke?»

Statsråd Siri Bjerke: Det er dokumentert et stort behov for vedlikehold og sikring av verdifulle kulturminner. Dette gjelder også kirker og kirkeinventar. Stavanger domkirke er ett av tolv kirkebygg som ved siden av Nidaros domkirke defineres som kirkebygg av nasjonal verdi. De siste årene er det derfor bevilget til dels betydelige beløp til restaurering av domkirken. Midlene er i hovedsak bevilget over Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementets budsjett, men stilt til rådighet for Riksantikvaren. Det er enighet om at Stavanger domkirke er et svært viktig anlegg.

Energi- og miljøkomiteen har i sin merknad påpekt at det er naturlig å etablere en ordning med årlige avsetninger over statsbudsjettet til Stavanger domkirke, på linje med den ordningen som gjelder for Nidaros domkirke. Komiteen sier samtidig at Miljøverndepartementet bør medvirke til å avklare over hvilket departements budsjett en slik avsetning skal gis. Som en oppfølging av denne merknaden har jeg nylig tatt initiativ til en drøfting av dette med kirke-, utdannings- og forskningsministeren, og disse drøftingene vil omfatte nettopp spørsmålet om midler til Stavanger domkirke for inneværende år.

For å belyse de problemstillinger som ligger i spørsmålet og merknaden fra komiteen, har jeg likevel behov for å gå litt prinsipielt inn på ansvarsforholdene for kirkene.

Drift, vedlikehold og restaurering av kirkene våre er i dag et kommunalt ansvar. Dette følger av kirkeloven. Et unntak fra denne hovedregelen er Nidaros domkirke, hvor staten har ansvaret for restaurering og det antikvariske vedlikeholdet. Utgiftene til dette blir dekket over budsjettet til Kirke-, utdannings- og forskningsdeparte-

mentet, og utgiftene til den vanlige driften påligger kommunen.

Miljøverndepartementet har et lovfestet faglig ansvar når det gjelder sikring og bevaring av middelalderkirkerne, men ikke noe generelt ansvar for istandsetting og vedlikehold av kirker. Over Miljøverndepartementets budsjett er det derfor kun en mindre del av departementets bevilgninger som går til å dekke utgifter ved restaurering av kirker. Stavkirkene står i denne sammenheng i en særstilling.

Spørsmålet om staten skal påta seg et generelt og utvidet ansvar for vedlikeholdet av Stavanger domkirke berører prinsipper knyttet til forholdet mellom stat og kirke. Jeg viser i denne sammenheng til at Regjeringen nylig har lagt fram en egen stortingsmelding – St.meld. nr. 14 for 2000-2001, Børs og katedral – som tar opp disse problemstillingene. Regjeringen har her gått inn for at deler av avkastningen fra Opplysningsvesenets fond skal kunne nyttes til vern og sikring av eldre kirker og kirkeinventar, og at statens utgifter til Nidaros domkirke skal overtas av fondet. Det er naturlig at tilskudd til Stavanger domkirke vurderes i sammenheng med dette forslaget.

Utfallet av Stortingets behandling av denne meldingen vil derfor også være vesentlig for avklaringen av de forhold som er tatt opp i spørsmålet fra Kvasheim.

Gunnar Kvasheim (V): Det er positivt at den drøftelsen med andre statsråder som komiteen bad om, nå er forestående, og jeg håper at Stortinget vil bli orientert om utfallet av den runden, slik at en vet hvor ansvaret blir plassert.

Det komiteen gjorde, var å ta konsekvensen av at Stavanger domkirke ikke er en hvilken som helst kirke, men en kirke som på mange måter kan likestilles med Nidarosdomen når det gjelder historisk betydning. Og det var ved å plassere Stavanger domkirke i denne situasjonen at en sa at det var naturlig at staten bidrog med årlige bevilgninger. For generelt er det slik at det er et kommunalt ansvar å vedlikeholde en kirke, men det er ikke tilfellet for Nidarosdomen, og komiteen har slått fast at staten også har et særlig ansvar når det gjelder domkirker. Så jeg ber om å få bekreftet at det vil bli midler til Stavanger domkirke på årets budsjett, slik komiteen har forutsatt.

Statsråd Siri Bjerke: Representanten Kvasheim er raskt ute med etterspørsel etter statsrådets oppfølging av budsjettbehandlingen når det gjelder Stavanger domkirke. Jeg tar det som et tegn på en sterk interesse for saken, og vil selvsagt gjøre mitt til at dette får en rask avklaring.

Det møtet med kirke- og undervisningsministeren som jeg nettopp refererte til, vil bli holdt i nær framtid, og vi vil selvfølgelig følge opp arbeidet med Stavanger domkirke på bakgrunn av merknaden fra stortingskomiteen og det jeg nettopp har sagt. Det er gitt penger til Stavanger domkirke de siste årene, og dette er et viktig bygg som fortjener fortsatt støtte.

Gunnar Kvasheim (V): Min iver på dette området bunner i at det er et viktig prosjekt. Det er viktig kontinu-

erlig å få vedlikeholdt denne bygningen ved statlig og kommunal medvirkning. Jeg ble en smule urolig da jeg tok opp denne problemstillingen under budsjettbehandlingen i Stortinget, for da svarte statsråden i de baner at dette primært er et kommunalt ansvar. Derfor ville jeg bare forsikre meg om at merknaden ble ivaretatt på forsvarelig måte, og det bekrefter statsråden at den blir når det gjelder avklaring av ansvarsforholdet.

Det andre punktet som berøres, og som jeg regner med at det blir gitt tilbakemelding på samtidig med en avklaring av hvilket departement som har ansvaret, er en bekreftelse på at det vil bli gitt midler, og over hvilket budsjett de vil bli stilt til rådighet.

Stavanger kommune har sagt at de årlig er villige til å bevilge 1 mill. kr, og med et statlig bidrag i den størrelsesordenen vil denne oppgaven kunne løses.

Statsråd Siri Bjerke: På hvilken måte Regjeringen vil følge opp Stortingets budsjettmerknad, er jeg helt sikker på at vi skal få rikelig anledning til å diskutere i Stortinget, ikke minst med bakgrunn i representanten Kvasheims engasjement. Men jeg kan bekrefte at vi selvfølgelig vil informere Stortinget på bakgrunn av de arbeidene som vi nå har satt i gang.

Presidenten: Vi går nå til spørsmål 26.

S p ø r s m å l 2 6

Presidenten: Dette spørsmålet er stilt av representanten Randi Karlstrøm til olje- og energiministeren. Det vil bli besvart av miljøvernministeren som rette vedkommende, og det blir tatt opp av representanten Kari Økland.

Kari Økland (KrF): Jeg vil få stille følgende spørsmål til miljøvernministeren:

«De senere tids havarier langs kysten har vist en mangelfull koordinering av beredskapsressurser. Fokus er rettet mot en ansvarspulverisering, som danner grunnlaget for mangelfull koordinering. I motsetning til handelsfartøy, som i realiteten representerer en begrenset forurensningsfare, kan en ulykke forbundet med petroleumsindustrien ha et større forurensningspotensial.

Er beredskapen forbundet med dette koordinert mer tilfredsstillende, eller mangler det også her en høyere koordinerende myndighet?»

Statsråd Siri Bjerke: Det er mye bra med norsk beredskap mot akutt forurensning. Aksjonene ved de siste havariene var vellykkede, men viste også at det er en rekke forbedringspunkter av forebyggende og beredskapsmessig karakter. Dette er punkter vi nå har hatt tak i.

Når det gjelder petroleumsvirksomheten på sokkelen, er operatørene i medhold av forurensningsloven pålagt å ha en beredskap for å ta hånd om akutt forurensning. Den enkelte operatør må etter pålegg fra Statens forurensningstilsyn, som er det sentrale myndighetsorganet for beredskap mot forurensning, utarbeide egne beredskapsplaner basert på miljøsikroanalyser. På bakgrunn av

(Statsråd Bjerke)

godkjente planer blir operatørene pålagt å ha beredskapsutstyr og personell, og å gjennomføre den nødvendige opplæring og de nødvendige øvelser. Petroleumsindustrien er således pålagt en beredskap for selv å kunne aksjonere og ta hånd om oljesøl fra sin virksomhet.

På norsk sokkel har selskapene en egen beredskapsorganisasjon, Norsk Oljevernforening for Operatørselskaper – NOFO. NOFO har opprettet fem oljeverndepoter med tilknyttet personell langs kysten. I tillegg har hver operatør beredskapsmaterieell på den enkelte installasjon for å kunne ta hånd om mindre oljesøl og å være første linje ved større søl før utstyret fra depotene kan være på plass.

Grunnen til at vi på dette området har en mer tilfredsstillende situasjon, er i første rekke at vi har å gjøre med en stasjonær virksomhet hvor aktørene er kjente og også tar ansvar. Dermed er forurensningslovens hovedregel om at den som driver en virksomhet som kan medføre fare for akutt forurensning, skal sørge for en nødvendig beredskap for å hindre forurensning, i sterkere grad gjennomført.

Kari Økland (KrF): Jeg takker statsråden for svaret. Men dersom det oppstår en krisesituasjon forbundet med petroleumsvirksomheten, vil det vel være vesentlig å ha en god oversikt over tilgjengelige ressurser og deres kapasitet. Senere tids erfaringer tyder på at beredskapen ikke er tilstrekkelig. Deler statsråden denne bekymring, og vil hun gjøre noe med det? Og hva vil hun eventuelt gjøre?

Statsråd Siri Bjerke: Jeg deler det syn at den totale sikkerheten langs kysten og beredskapen absolutt kan bli bedre. Det er grunnen til at Regjeringen nå har satt i gang et arbeid når det gjelder bedre forebygging, bedre overvåkning og bedre beredskap.

Men når det gjelder beredskapen knyttet til oljevirkosomheten, er situasjonen at vi har en god beredskap, og at vi har en god samordning mellom denne delen av beredskapen og den øvrige oljevernberedskapen i vårt land. Behovet for en styrking vil derfor først og fremst gjelde den totale oljevernberedskapen, som går utover det som også er oljeselskapenes ansvar. Her vil Regjeringen selvfølgelig videreføre arbeidet med en god samordning.

Kari Økland (KrF): Jeg takker igjen for svaret.

Det har tidligere vært referert til et arbeid med å integrere informasjonen fra Forsvarets radar, Kystverkets trafikksentraler og operatørselskapenes faste installasjoner på norsk sokkel m.m. Har statsråden kjennskap til dette arbeidet, og hva som er statusen i dette arbeidet?

Statsråd Siri Bjerke: Når det gjelder det forebyggen- de arbeidet og muligheten for å styrke det, går det bl.a. ut på å få til en mye bedre utnyttelse av Forsvarets radar- data inn i den sivile virksomheten. Dette er ett av de områdene Regjeringen har tatt tak i når det gjelder å få til en styrking. Det vil også være viktig å arbeide videre med

merking av seilingsleder for å få til en bedre sikkerhet. Det arbeides nå med en bedre samordning og en styrking av de ressursene som finnes, så dette vil bli fulgt opp.

Presidenten: Vi går tilbake til spørsmål 17.

S p ø r s m å l 1 7

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Hallgeir H. Langeland til miljøvernministeren, vil bli be- svart av utviklingsministeren som rette vedkommende.

Hallgeir H. Langeland (SV): Eg synest vel gjerne miljøvernministeren òg er rette vedkomande når det gjeld klimaspørsmål, men det er jo kjekt at utviklingsmi- nisteren nyttar høvet til å koma til Stortinget. Ho er ikkje her så mykje, så det er greitt.

«I Norge har vi gjort en del tiltak for å begrense de fy- siske skadene som klimaproblemene skaper, bl.a. flom- sikring. I fattige land som ikke bidrar noe særlig med klima- gassutslipp, som bl.a. Bangladesh, har landene ikke mid- ler til nødvendige tiltak. I disse landene fører klimapro- blemene svært ofte til katastrofer, med bl.a. tusenvis av døde, ødelagte avlinger og boliger.

Hva gjør Norge konkret for å hjelpe disse landene med klimaproblemene?»

Statsråd Anne Kristin Sydnes: Naturkatastrofer som stormer, flom og tørke rammer de fattigste hardest. Ifølge FNs klimapanel vil klimaendringer føre til at slike kata- strofer vil skje hyppigere og med større omfang. Det grunnleggende urettferdige ved klimaendringer er at de land som er mest sårbare overfor de mulige effektene av endringene, i liten grad har bidratt med egne utslipp. Denne problemstillingen minner oss også om sammen- hengen mellom fattigdom og sårbarhet, og derfor blir kampen mot fattigdom viktig i denne sammenhengen.

For å møte disse problemene er det sentralt å få på plass en internasjonal klimaavtale. Vi er svært skuffet over sammenbruddet i Haag, men vi arbeider aktivt for å få forhandlingene i gang igjen. Norge arbeider aktivt sammen med utviklingslandene for å få til en god avtale på dette området.

Kina er nå nr. 2 på utslippstoppen, mens India ligger på sjetteplass. Vi samarbeider med flere utviklingsland, bl.a. Kina og India, for å redusere deres utslipp og øke opptaket av klimagasser. Ifølge Det internasjonale ener- gibyrået vil utviklingslandene allerede i 2010 bidra med like store klimautslipp som industrilandene. Skal vi løse de globale klimaproblemene, må vi få utviklingslandene aktivt med i prosessen.

Flom, tørke og andre naturkatastrofer er imidlertid ikke noe nytt. Vi har lang erfaring med nødhjelp og ar- beider stadig mer med å forebygge slike katastrofer. Norsk bistand på dette området har vært konsentrert om kapasitetsbygging og tiltak for å hjelpe de mest sårbare befolkningsgruppene. Vi støtter også opp om FNs strategi for å forebygge naturkatastrofer.

NORAD har gitt støtte til oppbygging av meteorologisk kompetanse i Vietnam og kompetanse innen vannressursforvaltning, bl.a. når det gjelder flomvarsling, i en rekke land. I Bangladesh er det gitt støtte til utvikling av syklonsikre bygninger og en større nasjonal plan for krisehåndtering. NORAD gir støtte til gjenoppbygging, f.eks. slik man gjorde etter orkanen Mitch i Mellom-Amerika og flommene i Mosambik og Bangladesh.

Norge er engasjert i en rekke tiltak for å hjelpe ofrene etter naturkatastrofer, herunder katastrofer som følge av ekstreme værforhold. Om lag 215 mill. kr ble brukt til slike tiltak i 2000. Mesteparten av midlene gikk til akutt nødhjelp, med vekt på matvarehjelp, helsetiltak og å gi nødstilte husly. Om lag en fjerdedel ble anvendt til forebyggende tiltak og beredskapstiltak, som f.eks. tidligvarslingssystemer og forhåndslagring av nødhjelpsutstyr. Nødhjelpen er konsentrert om de fattigste befolkningsgruppene.

Vi må regne med at utfordringene på dette området vil bli enda større i tiden fremover. Dette følger vi bl.a. opp med økte bevilgninger, ikke minst til forebygging av skader som følge av naturkatastrofer.

Hallgeir H. Langeland (SV): Eg takkar for svaret.

For SV sin del er det viktig å gripa det vonde ved rota. Slik eg forstår det nå, må me faktisk bruka ein del u-hjelpsmidlar konkret til klimatiltak, i staden for at me gjer det som me burde gjera, nemleg redusera klimagassutsleppa våre.

Eg ønskjer ein kommentar frå statsråden til den politikken som Noreg har i forhold til klimagassproblematikken, i forhold til at ein reduserer bensinprisen og dermed får auka biltrafikk, og at ein går inn for å bygga gasskraftverk. Meiner statsråden at det faktisk er med på å redusera u-hjelpe ved at me brukar midlane til andre ting, i forhold til at dette er eit klimaproblem?

Statsråd Anne Kristin Sydnes: Som sagt er det slik at naturkatastrofer ikke er noe nyere fenomen, men noe vi har arbeidet med på utviklingssiden lenge. Slike forhold kan det komme til å bli mer av, og dermed vil også behovet for nødhjelp i slike sammenhenger øke. Da vil vi nok også bruke mer ressurser i bistandssammenheng på slike tiltak, kanskje særlig på forebyggingssiden. Det vil da være en kostnadseffektiv tilnærming til problemstillingen.

Ellers er det slik at Norge og den norske regjering ser på klimaproblemene som den kanskje største utfordring i vår tid. Klimaendringer vil ha meget alvorlige konsekvenser for alle land, men de mest sårbare er de som er de fattigste, som er mest sårbare allerede i utgangspunktet. Derfor er Regjeringens innsats i klimaforhandlingene også en innsats for fattige land.

Hallgeir H. Langeland (SV): Berre eit kort spørsmål til slutt som går på kvotesystemet. Det skal etablerast eit kvotesystem, og i eit slikt system er det berre rike land som på ein måte kan kjøpa seg fri, etter mi mening. For Bangladesh er det lite aktuelt t.d.

Kva synest utviklingsministeren det er nødvendig for Noreg og den norske regjeringa å gjera, slik at ein sikrar at det blir ei slags rettferd i det kvotesystemet som ein skal etablera, og som det er eit fleirtal for å etablera? Kva kan me gjera i forhold til eit utviklingsland som Bangladesh for å sikra at dei ikkje tapar i denne kampen?

Statsråd Anne Kristin Sydnes: Jeg synes det er viktig å understreke at de mekanismene man diskuterer internasjonalt i forbindelse med klimaforhandlingene, er mekanismer som vil bidra til både økte teknologioverføringer og økte kapitaloverføringer til de fattigste landene. Som utviklingsminister ser jeg veldig positivt på dette. Vi må sørge for at nettopp slik kapital- og teknologioverføring skjer i forbindelse med de mekanismene som det blir enighet om internasjonalt.

Presidenten: Spørsmål 18 er allerede besvart.

S p ø r s m å l 1 9

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Ågot Valle til landbruksministeren, vil bli besvart av justisministeren på vegne av landbruksministeren.

Ågot Valle (SV): Jeg har følgende spørsmål til landbruksministeren og ser fram til svaret som justisministeren kan gi:

«Ifølge Nationen sier EU-kommisjonen at Norge har full rett til å stoppe importen av levende storfe fra EU-land. Dette er aktuelt etter at det har oppstått kugalskap i flere EU-land. Landbruksministeren har tidligere uttalt at det er ønskelig at norske bønder ikke importerer storfe, men at Norge ikke kan innføre forbud.

Er ikke dette nok et eksempel på at Regjeringa ikke er villig til å utnytte den handlefriheten som Norge har som et ikke-EU-medlem?»

Statsråd Hanne Harlem: Representanten Valle stiller spørsmålet om Regjeringen ikke er villig til å utnytte den handlefriheten som Norge har som ikke-medlem i EU, ved å nedfelle et importforbud mot levende storfe, under henvisning til et oppslag i Nationen den 25. januar.

Jeg vil innledningsvis understreke at Regjeringen er villig til å utnytte den handlefriheten vi har i EØS-avtalen. Siste året har vi ved flere anledninger utnyttet denne muligheten, først ved å forby innførsel av enkelte typer dansk kjøtt sist vår inntil danskene selv fikk kontroll, og nå sist ved ikke å følge EU når det gjelder bruk av fiske-mel som fôr. Representanten Valles påstand er således etter mitt skjønn ikke riktig.

Representanten Valle refererer til at landbruksministeren tidligere har uttalt at det er ønskelig at norske bønder ikke importerer storfe, men at Norge ikke kan innføre forbud. Utsagnet er todelt.

Først spørsmålet om innførsel kan forby: Handel med levende storfe innen EØS-området er i utgangspunktet tillatt dersom reglene for slik handel nedfelt i EØS-avtalen, blir fulgt. Reglene er omfattende og vedrø-

rer både besetningen og dyret i avsenderlandet og kontroll ved mottak. Dersom en tross disse kravene til kontroll finner at innførselen vil medføre en trussel for folke- eller dyrehelsen, inneholder EØS-avtalen en såkalt sikkerhetsklausul som gir Norge mulighet for å nedlegge et midlertidig forbud mot innførsel. Importforbudet må med andre ord være faglig begrunnet. Denne muligheten er en avspeiling av den rettighet ethvert EØS-land har med hjemmel i EU-direktivene.

Når det gjelder faren for å spre kugalskap her i landet ved innførsel av levende storfe, er det Veterinærinstituttets vurdering at det med merking og kontroll av alle innførte dyr og avkom ikke foreligger en trussel som forsvarer et forbud. Ethvert forbud må nemlig forsvarers faglig gjennom konsultasjoner i EØS-komiteen. Dersom det viser seg at våre begrunnelser ikke blir akseptert, kan dette bli møtt med motreaksjoner, f.eks. i form av passende økonomiske reaksjoner eller andre tiltak som kan gjøre det vanskelig for oss. Faktum er altså at det kan innføres forbud, forutsatt at dette kan forsvarers faglig. I de tilfellene der enkelte EU-land ensidig har innført forbud mot import av levende storfe, mener kommisjonen at disse landene ikke har klart å gi en tilstrekkelig god faglig begrunnelse, og har ifølge opplysninger jeg har fått, gitt landene frist ut januar med å oppheve forbudet.

Så til utsagnet om at det er ønskelig at norske bønder ikke importerer storfe til avlsformål. Landbruksministeren har flere ganger svart på spørsmålet om import. Risikovurdering gjort av Veterinærinstituttet tilsier at det er større mulighet for å finne kugalskap hos importert storfe sammenliknet med norskfødte. Det ønskelige ville derfor være at de som har behov for import, innfører sæd eller embryo i stedet for levende dyr. Prioner som gir kugalskap, kan i følge fagfolkene ikke overføres ved sæd eller embryo. Import av sæd og embryo framfor import av levende dyr er for øvrig et smittereduserende tiltak også i forhold til andre sykdommer. Innførsel av slikt avlsmateriale er også å foretrekke framfor levende dyr, fordi førstnevnte påfører kontrollinstansene ekstra arbeid og kostnader.

For øvrig vil jeg gjøre oppmerksom på at landbruksministeren gir Stortinget en bredere redegjørelse om disse spørsmålene den 13. februar, med påfølgende debatt den 22. februar.

L o d v e S o l h o l m hadde her igjen teke over presidentplassen.

Ågot Valle (SV): Jeg takker for svaret.

Utbredelsen av kugalskap i flere EU-land viser hvor galt det kan gå når fri flyt og konkurranse er overordnet alle andre hensyn, og der et av resultatene er et gjennom-industrialisert jordbruk.

SV var og er imot EØS-avtalen, men vi er samtidig opptatt av at Norge bruker den handlefriheten vi har som et ikke-EU-medlem. Jeg registrerer at statsråden refererte til noen områder hvor en har brukt handlefriheten, men det er tross alt på små områder.

Tumultene i forrige uke gav grunn til noen kommentarer. Framstående byråkrater bekrefter overfor både Aften-

posten og Nationen at Norge har handlefrihet til å innføre importforbud. Hva gjør statsråden når det kommer fram – utnytter handlefriheten? Nei, han får nærmest panikk, og må for all del bevise overfor all verden at Norge ikke har handlefrihet på dette området. Resultatet er glødende telefonlinjer og kontrabeskjed fra kommisjonen. Er det ikke da grunnlag for å bruke den uenigheten som finnes i EU-kommisjonen til å beskytte norske forbrukere og norsk landbruk?

Statsråd Hanne Harlem: Regjeringens vurdering er at vi på dette tidspunkt ikke har handlefrihet til å innføre et importforbud, fordi EØS-avtalen sier at det er bare der vilkårene for å bruke sikkerhetsklausulen foreligger, at vi kan innføre et importforbud. Og de faglige myndigheter som vi har her i Norge til å vurdere den faglige holdbarheten i et eventuelt importforbud begrunnet i nettopp denne sikkerhetsklausulen, sier at det ikke er faglig grunnlag for å bruke sikkerhetsklausulen i EØS-avtalen og derved nedlegge et importforbud.

Ågot Valle (SV): Jeg takker igjen for svaret.

På bakgrunn av det som har skjedd og de uttalelsene som er kommet, og de uenighetene som tross alt er i EU-systemet, og som jeg mener burde vært utnyttet for alt det det er verdt, er jeg fristet til å tro at statsråden og Regjeringa er mer opptatt av å demonstrere hva det *ikke* går an å gjøre, enn å følge de rådene som både veterinærmyndighetene og Statens næringsmiddeltilsyn har gitt, nemlig at totalforbud er den eneste måten å sikre seg mot kugalskap på. Jeg er fristet til å tro at dette er en bevisst strategi for å lokke en gjenstridig opinion til å si ja til norsk EU-medlemskap ved et seinere høve. Men det skal jeg ikke si, for dette er et spørsmål om forbrukernes sikkerhet. Landbruksministeren har sagt han vil være en sterk forbrukerminister, og jeg vil oppfordre Regjeringa og statsråden til å utnytte den handlefriheten som jeg mener ligger både i sikkerhetsklausulen, uenigheten i Brussel og den sterke opinionen i EU-landenes egen befolkning. Det er vel ikke sånn at statsråden tror at EU vil straffe Norge på et område hvor det er så stor bekymring i EU-landene sjøl.

Statsråd Hanne Harlem: Jeg hører at representanten Valle fastholder at man har handlefrihet til å nedlegge et importforbud. Regjeringens vurdering er at den handlefriheten eksisterer ikke, og det ble også bekreftet klart og tydelig av EU i etterkant av den debatten som pågikk i forrige uke.

Det er altså norske faglige myndigheter, Veterinærinstituttet, som sier at den kontrollen vi har i Norge i dag, er fullt faglig forsvarlig, og det er nettopp denne forsvarlige kontroll av import av dyr til Norge – at vi har kontrollordninger som er gode nok – som gjør at de sier at det ikke er grunnlag for å nedlegge importforbud.

Jeg hører også at representanten Valle viser til Statens næringsmiddeltilsyn. Vi har fått bekreftet fra direktøren ved Statens næringsmiddeltilsyn senest i morges på bakgrunn av et oppslag i Nationen i dag at han ikke kjen-

ner seg igjen i den beskrivelsen som der er gitt: at han skal ha sagt at et totalforbud er nødvendig og det eneste riktige når det gjelder import av levende storfe.

S p ø r s m å l 20

Finn Kristian Marthinsen (KrF): Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til justisministeren: «11. oktober 2000 vedtok Stortinget å be Regjeringen utrede muligheten for å etablere en sentral kunnskapsbase med kompetanse på seksuelle overgrep mot barn. I brev 7. november 2000 skriver Kripos-sjefen til Justisdepartementet at han kan ha et slikt bistandskonsept operativt 4 måneder etter at klarsignal er gitt.

Vurderer statsråden å gi slikt signal, og vil det bli gitt så snart at «Barne-Kripos» kan være operativt før sommeren?»

Statsråd Hanne Harlem: Etter at Stortinget vedtok å be Regjeringen om å utrede muligheten for å etablere en sentral kunnskapsbase på seksuelle overgrep mot barn, har departementet mottatt en henvendelse fra Kripos, slik representanten Marthinsen nevner, med forslag om en personellstyrking på 15 årsverk for at Kripos skal kunne gi etterforskningsbistand som står bedre i forhold til aktuelt behov, samt å ivareta behovet for kompetanse- og metodeutvikling på området.

Kripos har allerede siden 1995 bygd opp kompetanse på seksuelle overgrep, særlig det som gjelder overgrep mot barn, både når det gjelder etterforskning og kriminalretting, og det har vært en økning i antall forespørsler om bistand. Departementet har bedt Kripos om å følge opp sitt bistandsarbeid overfor politidistriktene på dette området senest i tildelingsbrevet for 2001, men også i brev til politidistriktene og Kripos i juli i fjor. Før man tar stilling til forslagene fra Kripos-sjefen, har departementet bedt om en redegjørelse for bl.a. hvordan de stillingene som allerede er tildelt til denne type forbrytelser hos Kripos, brukes, hvilke bistandsbehov som etterspørres, og om det er felter innenfor saksområdet man nå ikke kan yte bistand på.

Ettersom det er riksadvokaten som har ansvaret for etterforskningen og den videre behandlingen av straffesaker, har jeg videre funnet det naturlig å anmode ham om å vurdere forslaget fra Kripos og angi hvilke behov man kan ivareta med en slik kunnskapsbase. Jeg har også bedt om synspunkter fra Politidirektoratet på hvordan man best skal kunne ivareta det sentrale i representanten Marthinsens forslag, nemlig en fortsatt styrking av arbeidet for å få avdekket og oppklart overgrep mot barn. Det er anmodet om svar innen 12. februar på disse henvendelsene.

Departementet har nylig mottatt redegjørelsen fra Kripos, der man peker på flere vesentlige sider ved bistandsfunksjonen, samt hvilke behov som fortsatt trenger en styrket oppfølging. Blant annet peker Kripos på at man har merket en klar kompetanseheving hos etterforskere og påtalejurister som arbeider med seksuelle overgrepssaker, men at man ikke har tilstrekkelig kapasitet til å

dekke politidistriktenes behov. Jeg vil imidlertid vurdere redegjørelsen fra Kripos sammen med svarene fra riksadvokaten og Politidirektoratet så snart også de to siste foreligger. Formålet må være klart nok, nemlig ønsket om en fortsatt styrking av arbeidet når det gjelder kompetanseheving, og arbeidet med å avdekke og oppklare overgrep mot barn.

For øvrig nevnes at spørsmålet som representanten Marthinsen tar opp, også omtales i den nylig fremlagte stortingsmelding, Politireform 2000. Der fremgår det

«at ved en styrking av KRIPOS' bistandskonsept og ved de nye politidistriktenes størrelse, oppnår man å få en helt annen situasjon enn i dag. Påtalemyndighetens oppfølging av voldtektsrapporten og de nye kompetansehevende tiltak vil også bidra til at arbeidet på dette saksområdet styrkes.»

Finn Kristian Marthinsen (KrF): Jeg takker for svaret. Jeg syns det var et utfyllende og omfattende svar, som på mange områder imøtekommer det hensyn og det anliggende som stortingsflertallet var ute etter da dette ble vedtatt.

Jeg tror det er helt riktig at man ser dette i et bredt perspektiv, og at man trekker inn ulike instanser også med tanke på å få inn svar på de spørsmålene og de områdene som justisministeren her har understreket og pekt på.

Jeg håper at dette betyr – og jeg skjønner det slik på statsrådets svar – at hun også er utålmodig når det gjelder å få dette opp og stå, for hvert barn det begås overgrep mot, er ett barn for mye. Jeg håper at det som kommer ut av dette, ikke vil være at man i for stor grad desentraliserer – jeg tenker i forhold til det man sier om politidistrikter – men at man sentraliserer, slik at man oppnår en stor kompetanse og ikke sprer dette.

Statsråd Hanne Harlem: Formålet er jeg overbevist om at representanten Marthinsen og jeg er helt enige om, det gjelder å fortsette arbeidet med å styrke etterforskning av overgrep mot barn. Men det jeg har vært opptatt av, er at før vi gjør nye ting og nye grep, skal vi være sikre på at vi gjør det riktige, så vi ikke får noe for opp og stå som ikke er det riktige. Derfor har vi hatt behov for å gå denne runden først for å være sikre på at vi gjør det riktige når vi først gjør noe.

Jeg føler meg for så vidt overbevist om at det ikke vil være aktuelt på noen måte å fjerne bistandskonseptet fra Kripos. Det har vi hatt i flere år, og det har vi vært fornøyd med, så det blir primært et spørsmål om hvordan vi videreutvikler det, hvilke oppgaver og hvilken kompetanse som bør ligge hos Kripos, og hva som er riktigst eventuelt å ha andre steder.

Finn Kristian Marthinsen (KrF): Jeg takker igjen statsråden for svaret.

Jeg tror helt sikkert vi er på linje i disse spørsmålene. Det er viktig at vi når vi får et slikt bistandskonsept opp og stå – utover det som allerede eksisterer – at vi har to ting in mente. Det ene er selvfølgelig at det som er hovedintensjonen med dette, er å hjelpe barna. Det andre er at

vi unngår de uheldige konsekvensene som vi har sett noen tilløp til, nemlig at noen har blitt dømt for å ha foretatt overgrep som de i ettertid blir frikjent for. Så dette kan slå begge veier: Det kan bli en beskyttelse av dem som blir anklaget uriktig, samtidig som det primært er en hjelp for barna og en hjelp i etterforskningen. Jeg tror at det er viktig at denne kompetansen bygges ytterligere ut, og jeg kan love Kristelig Folkepartis fulle støtte i det arbeidet som i så fall statsråden vil gjøre.

Statsråd Hanne Harlem: Jeg har ikke noe å tilføye.

S p ø r s m å l 2 1

Vidar Bjørnstad (A): «Ifølge Finn Abrahamsen, avdelingsleder ved voldsavsnittet ved Oslo politidistrikt, er våpensituasjonen i Oslo nå helt håpløs. Situasjoner der personer truer med kniv og skytevåpen, øker. Ulovlig våpenbesittelse har en alminnelig strafferamme på 3 måneder. Dette står ikke i samsvar med alvorligheten i de handlinger som blir begått.

Vil statsråden ta initiativ til å heve strafferammen for ulovlig våpenbesittelse?»

Statsråd Hanne Harlem: Stortinget vedtok våren 1998 en rekke endringer i våpenloven som bl.a. omfatter straffebestemmelsene for ulovlig besittelse og bruk av skytevåpen. Etter lovens § 33 er strafferammen hevet til to års fengsel for bl.a. «uten aktverdig grunn» å bære våpen på offentlig sted. Etter samme paragrafs annet ledd kan strafferammen heves til fengsel i fire år dersom overtredelsen er særlig grov. Fortsatt vil imidlertid de mindre alvorlige overtredelser av våpenloven kun ha en strafferamme på tre måneder. Jeg nevner eksempelvis at det kan dreie seg om overtredelser som at man ikke oppbevarer ammunisjon og våpen fra hverandre, slik man skal etter reglene.

Denne graderte skalaen for straffeutmåling – som trådte i kraft fra 5. juni 1998 – burde i utgangspunktet gi tilstrekkelige virkemidler når det gjelder straffereaksjoner for ulovlig våpenbesittelse. La meg likevel få tilføye at Regjeringen i Ot.prp. nr. 21 for 2000-2001 om endringer i våpenloven, som nå ligger til behandling i Stortinget, bl.a. har fremmet forslag om en oppjustering av våpenlovens straffebestemmelse. Etter denne er det nå gjort klart at den strengere strafferamme på to år også skal omfatte ulovlig besittelse av skytevåpen. Jeg vil med bakgrunn i Regjeringens nylig fremlagte forslag, som Stortinget har til behandling, ikke ta initiativ til en ytterligere heving av strafferammen nå, men holde spørsmålet under løpende vurdering.

Når det gjelder bekjempelse av voldskriminalitet og den urovekkende utvikling ved spredning av skytevåpen blant kriminelle, er det viktig også å se på andre forhold enn straffebestemmelsene. Blant annet er det viktig å få kontroll med det store antall uregistrerte våpen som i dag befinner seg i privat eie. Proposisjonen om endringer i våpenloven inneholder forslag om lovhjemmel for et nasjonalt våpenamnesti. Jeg vil her vise til de positive erfa-

ringene man har høstet gjennom et prøveprosjekt på våpenamnesti i fire politidistrikter.

La meg avslutningsvis få nevne at Stortinget sommeren 1999 vedtok en ny § 10 a i politiloven om adgang for politiet til på nærmere betingelser å kunne visitere personer på offentlige steder for å søke etter våpen. Denne visitasjonshjemmelen omfatter også kniver eller andre farlige gjenstander som i seg selv ikke er forbudt å eie. Bestemmelsen ble gjort midlertidig for tre år fra ikrafttreddelsen og vil bli evaluert i løpet av dette året.

Jeg nevner i tillegg at på bakgrunn av innspill fra Oslo politidistrikt er det også naturlig å knytte til den evalueringen en vurdering om det er grunn til å utvide visitasjonshjemmelen til også å gjelde andre typer visitasjon enn visitasjon av person, som f.eks. visitasjon eller ransaking av bil.

Vidar Bjørnstad (A): Jeg takker statsråden for svaret.

Mitt spørsmål har sin bakgrunn i en beskrivelse fra politiet i Oslo om et stort omfang av ulovlige våpen i kriminelle miljøer, og det ble fra høyt hold og fra flere hold i politiet tatt til orde for at en økning i den alminnelige strafferammen for ulovlig våpenbesittelse, som også vil omfatte kniv, muligens var en vei å gå. Jeg synes at statsråden gav et tilfredsstillende svar i forhold til de strafferammer vi har knyttet til våpenloven, og jeg er selvsagt kjent med at vi også har forslag i Stortinget nå om en skjerpelse. Og jeg tar til etterretning at man ikke ønsker å ta noe initiativ knyttet til en økning av strafferammen på dette området, men vil følge situasjonen.

Men vil ikke en heving av den alminnelige strafferammen i straffeloven også heve terskelen for ulovlig bevæpning med kniv – noe som i flere sammenhenger har endt i tragiske situasjoner – og være et effektivt virkemiddel også overfor kriminelle og gjenger?

Statsråd Hanne Harlem: Jeg er innstilt på å vurdere strafferammen for bruk og besittelse av våpen, men mener altså at den gjennomgangen vi hadde i forbindelse med endringsforslagene i våpenloven, gir en skjerpning som bør være tilstrekkelig i første omgang. Men dersom vi skulle vurdere det annerledes om kortere eller lengre tid, er vi selvfølgelig innstilt på å se på det igjen.

Vidar Bjørnstad (A): Jeg takker igjen statsråden for svaret. Og som sagt har jeg bare registrert at det fra flere hold i politiet er pekt på at en økning kan være effektiv i forhold til en del kriminelle og gjenger som opererer ikke bare med skytevåpen, men også har bevæpning med kniv.

I et tidligere svar sa statsråden noe jeg er helt enig med henne i – i slike situasjoner skal vi ta oss den tid som er nødvendig, slik at vi vet at vi også gjør det riktige.

Statsråd Hanne Harlem: Jeg har heller ikke her noe å tilføye.

S p ø r s m å l 2 2

Fra representanten Bjørn Hernæs til justisministeren:

«I kjølvannet av gjengkriminaliteten i Oslo melder Dagbladet 24. januar 2001 at «de kriminelle gjengene er væpnet til tennene». Mens lovlydige borgere er underordnet en til dels rigorøs våpenlov, som bl.a. gir anledning til husundersøkelser, er altså de kriminelle utstyrt med våpen. Dette er intet mindre enn en hån mot rettsstaten som det norske folk ikke vil finne seg i.

Hva vil statsråden gjøre for å avvæpne bandittene?»

Presidenten: Dette spørsmålet fell bort.

S p ø r s m å l 2 3

Kjellaug Nakkim (H): Jeg skal få stille følgende spørsmål til justisministeren:

«Moss politikammer og Moss byrett har i dag lite tilfredsstillende lokaler, og det er forutsatt at det skal bygges nytt politi- og tinghus.

Kan statsråden redegjøre for fremdriftsplanen, og når kan man forvente at de nye lokalene kan bli ferdigstilt?»

Statsråd Hanne Harlem: Jeg er kjent med lokalsituasjonen for politidistriktet og byretten i Moss. Jeg kan opplyse at det allerede er utarbeidet en fremdriftsplan som forutsetter at tilbudsmaterialet for et nybygg i Moss sendes ut i løpet av våren 2001. Ifølge fremdriftsplanen skal innlevering av tilbud for nye lokaler skje tidlig høsten 2001. Vi regner med at politiet kan inngå en leieavtale med den aktuelle tilbyder før årsskiftet. Byggeprosjektet er planlagt gjennomført med ferdigstillelse våren 2003.

Når det gjelder lokaler for Moss byrett, vil Justisdepartementet når tilbudene er kommet inn og evaluert, ta en avgjørelse om byggingen skal startes. Jeg minner om at Justisdepartementet i St.prp. nr. 1 for 2000-2001 har gjort oppmerksom på at hvis ikke både politiets og domstolens lokaler kan ferdigstilles samtidig, vil politiets behov prioriteres. Dette vil være et budsjettmessig spørsmål.

Dersom det skulle være mulig å finne dekning i neste års budsjett for nye lokaler også for Moss byrett, vil disse lokaler kunne stå ferdig våren 2003.

Kjellaug Nakkim (H): Jeg takker statsråden for svaret – det var for så vidt positivt. Men det som er et problem, er at disse lokalitetene, slik jeg forstår det, først og fremst skal leies, og at det ikke er departementet selv som skal stå for byggingen.

Det er nå engang slik at Moss byrett har utrolig trange lokaler og må ut og leie. Ville det ikke være mest hensiktsmessig, når disse to instanser skal være i samme hus, at man også bygger ut for begge samtidig? Det er leit at en husleie skal kunne sette stopper for at man skal kunne komme inn i tidsmessige lokaler.

Statsråd Hanne Harlem: Først vil jeg gjøre oppmerksom på at så vidt jeg er kjent med, er planene for

byggingen slik at politi og domstol skal være i hvert sitt bygg, men byggene skal ligge på samme tomt. Det er altså to uavhengige bygg i den planleggingen som så langt er gjort.

Vurderingen fra departementet er at dersom vi blir nødt til å velge mellom politi og domstol, er det politiets lokaler som er mest påkrevd, og derfor mener vi det er de lokalene som bør prioriteres dersom vi ikke kan klare å finne dekning for å gjøre begge deler. Og det som er situasjonen pr. i dag, er altså at vi foreløpig ikke er sikre på om det er mulig å finne budsjettdekning for den husleieøkningen som et nytt bygg vil medføre for både politi og domstol.

Kjellaug Nakkim (H): Jeg takker igjen for svaret.

Jeg synes justisministeren nå legger litt kjelker i veien for at Moss byrett skal kunne komme inn i tidsmessige lokaler, som den egentlig trenger.

Det er riktig at det egentlig er to fløyer, men de henger jo nøye sammen. Dessuten var også justiskomiteen oppmerksom på det departementet skrev i budsjettproposisjonen, og anmodet om at man måtte få dette inn i ett og samme bygg og gjøre det ferdig samtidig.

Jeg er enig i at det er mest prekært for politiet, men det er også prekært for byretten i de trange lokalene. Det står også i stortingsmeldingen om førsteinstansdomstolene i fremtiden at uavhengig av strukturendringer må Moss byrett inn i nye lokaler. Det står at på «lengre sikt» må man inn i nye lokaler, og det gjorde meg egentlig urolig for at byretten må drøye enda en tid før den kan komme inn i nye lokaler.

Statsråd Hanne Harlem: Jeg kan bare vise til det jeg sa. Jeg kan ikke i dag love at det vil være mulig å få Moss byrett inn i nye lokaler på samme tidspunkt som politiet. Grunnen til det er for så vidt budsjettmessige vurderinger, og for så vidt også den stortingsmeldingen som representanten Nakkim viste til. Det å gjennomføre det som står i meldingen, vil måtte medføre en vurdering av hvor det er riktig eventuelt å prioritere økte driftsrammer, for dette dreier seg i så fall om mer penger til domstolens drift for å kunne dekke husleieøkninger også andre steder hvor det blir nødvendig å gjøre bygnings- og lokaliseringmessige endringer som følge av de vedtak Stortinget eventuelt fatter i forbindelse med stortingsmeldingen om førsteinstansdomstolene.

S p ø r s m å l 2 4

Jørn L. Stang (Frp): Jeg har et spørsmål til justisministeren:

«Justisministeren har det overordnede ansvar for koordinering av Schengen-implementeringen. Det innbefatter grenseoppsyn og det polisiære samarbeid. I våre naboland blir grenseoppsynet i hovedsak ivaretatt av en etat med et definert ansvar. Norges Schengen-implementering vil berøre flere etater enn politiet. Dette kan muligens danne grunnlag for problemer dersom samarbeid og ansvarsdeling ikke er godt forankret.

Hvordan er dette løst?»

Statsråd Hanne Harlem: Arbeidet med å forberede alle sider ved Norges operative deltakelse i Schengen-samarbeidet, den såkalte Schengen-implementeringen, har vært drevet i form av to større prosjekter ledet av Justisdepartementet. Det ene prosjektet har tatt hånd om etableringen av en nasjonal base for Schengen Information System, SIS, slik at norsk politi kan benytte systemet fullt ut i samarbeid med de øvrige Schengen-land. Dette prosjektet avsluttes i disse dager, idet målsettingen for prosjektet er nådd. Etter beslutning 1. desember 2000 i EUs råd for justis- og innenrikssaker er SIS nå operativt i de nordiske land. Unntaket er bruk av SIS i forbindelse med yttergrensekontroll. Denne funksjonen settes først i verk 25. mars dette år, da den indre grensekontroll mellom Norden og det øvrige Schengen-området oppheves. Da trer de nordiske land samlet inn i samarbeidet.

Det andre prosjektet er også langt på vei avsluttet. Mandatet for dette har vært å ferdigstille en rekke ulike tiltak som er påkrevd for at i første rekke norsk politi skal kunne løse sine Schengen-relaterte oppgaver. Prosjektet har bl.a. omfattet fordeling av nye stillinger, opplæring, anskaffelse og utplassering av nødvendig materiell og utstyr, ajourføring av rundskriv, utarbeidelse av nytt regelverk og rutiner for grensekontroll. I tillegg til å sørge for politiets forberedelse har prosjektet også ivaretatt samarbeidet med andre etater. Det ble tidlig inngått et samarbeid med andre departementer og underliggende instanser samt innledet samarbeid med våre naboland om politisamarbeid over grensen.

Når det gjelder konsekvenser for grenseoppsynet, har det vært samarbeidet nært med Forsvarsdepartementet. Forsvaret har ansvaret for suverenitetshevdelse, det vil si grenseoppsyn i norsk territorialfarvann, i norsk luftrom og på grensen mot Russland. Derved får Forsvaret gjennom Sjøforsvaret, særlig Kystvakten og Hæren ved Garnisonen i Sør-Varanger, ansvaret for grenseoppsyn på vår maritime yttergrense og vår landbaserte yttergrense, som er et svært viktig ledd i vår Schengen-deltakelse. Ansvarsdelingen og samarbeidet mellom Justisdepartementet og Forsvarsdepartementet når det gjelder grenseoppsyn, har vært godt ivaretatt i prosjektperioden.

Det kan ellers legges til at grensekontroll og -oppsyn i de øvrige nordiske land med unntak av Danmark også er fordelt på ulike nasjonale myndigheter.

Jørn L. Stang (Frp): Jeg takker for svaret fra statsråden.

Det er jo Forsvaret som i hovedsak har ansvaret for grenseovervåkingen. Og den senere tids hendelser langs kysten har satt søkelys på manglende overvåking langs kysten, som vel representerer den lengste del av norsk yttergrense. Vår kyststrekning har en vesentlig geografisk utstrekning, og det representerer vel i seg selv en risiko for at uønskede grensepasseringer kan skje. Det er grunn til å anta at antallet fartøyplaner som omfattes av Schengen-bestemmelsene, er vesentlig høyere enn hundre tusen pr. år. I tillegg er det et lavt antall kystvaktfartøyer på kontinuerlig patrulje i territorialfarvannet. Overvåkingen langs kysten kan kalles alt annet enn

eminent, og det er et betydelig antall grenseovergangssteder langs kysten.

Har justisministeren begynt å bekymre seg for hvorvidt grenseovervåkingen er god nok?

Statsråd Hanne Harlem: Jeg føler meg trygg på at det man har lagt til rette for når det gjelder både selve grensekontrollen og grenseoppsynet, er tilstrekkelig godt ivaretatt. Det er altså Forsvaret som har ansvaret for det alminnelige grenseoppsynet, og det er politiet som har ansvaret for personkontroll på grensen, altså grensekontrollen. Slik sett er det en todelt oppgave her, som i de øvrige nordiske landene.

Jeg kan for så vidt ikke se at utfordringen med grenseoppsyn og norsk suverenitetshevdelse ved vår maritime yttergrense generelt sett blir vesentlig annerledes nå enn den har vært tidligere.

Jørn L. Stang (Frp): I forrige St.prp. nr. 1 fremgår det at det i forbindelse med Schengen-implementeringen ville være behov for å integrere overvåkingsressursene bedre i løpet av år 2000 for å sikre en tilfredsstillende overvåking langs kysten, som det heter. Dette er ytterligere beskrevet i budsjettproposisjonen for inneværende år. Her nevnes det sågar at en overvåkingssentral skal etableres innen utgangen av 2001. Dette har tydeligvis ikke skjedd.

I den senere tid har det vist seg at overvåkingen langs kysten ikke er god nok, og det kan jo alene resultere i at Norge blir en bakdør inn i Schengen-området hva angår menneskesmugling. Hvilke tiltak er iverksatt for å sikre en tilfredsstillende overvåking, i og med at den senere tids informasjon viser at de tiltak som var nevnt i forrige budsjettproposisjon for å ivareta et eksisterende behov, tydeligvis ikke er gjennomført?

Statsråd Hanne Harlem: Først til spørsmålet om den kritikk mot overvåkingen som har kommet i det siste. Den har særlig dreiet seg om overvåking av fartøyer som går i leden, som er på feil spor osv. Diskusjonen har vært om Forsvarets generelle overvåking i forhold til spørsmålet om Forsvaret i tilstrekkelig grad bidrar inn mot overvåking av fiske- og handelsfartøyer og deres maritime sikkerhet, og har ikke i alminnelighet dreiet seg om det grenseoppsyn Forsvaret utfører. Det er besluttet og bestilt et nytt kystvaktfartøy, det er også besluttet å bygge nye fregatter. Alt dreier seg om bedre overvåking av farvannet utenfor Norge.

Jeg har vanskelig for å følge representanten Stangs beskrivelse av at muligheten for å komme inn i Norge blir vesentlig større enn før en Schengen-implementering.

S p ø r s m å l 25

Jan Petter Rasmussen (A): Jeg vil få lov å stille følgende spørsmål til justisministeren:

«Den organiserte kriminaliteten er i bekymringsfull utvikling. Dette har blitt synliggjort gjennom beslag av

40 kg heroin i Asker fra personer angivelig tilknyttet det kosovoalbanske miljøet og i skremmende skyteepisoder i det såkalte gjengmiljøet i Oslo.

Hva gjør politiet for å avdekke denne formen for kriminalitet?»

Statsråd Hanne Harlem: Den organiserte kriminaliteten har høy mobilitet og opererer på tvers av så vel landegrensene som politidistriktsgrensene. Dette gjør at denne kriminaliteten må møtes med et bredt spekter av tiltak.

Et av virkemidlene er utvilsomt bedret koordinering av politiets samlede innsats. Ved opprettelsen av Politidirektoratet har norsk politi fått den faglige sentralledelsen som både storting og regjering har ansett nødvendig for å styrke og samordne innsatsen mot grenseoverskridende og organisert kriminalitet.

Etableringen av et nasjonalt råd for samordnet bekjempelse av organisert kriminalitet, ROK, er et annet viktig virkemiddel. Rådet består av medlemmer fra Politidirektoratet, påtalemyndigheten, Økokrim, Kripos, Oslo politidistrikt og politimestrene. Rådet skal på kort varsel iverksette prosjekter der flere politidistrikter er involvert. Det er øremerket 5 mill. kr til slike prosjekter, og det er allerede gitt støtte i flere saker.

Det foregår også et utstrakt samarbeid mellom Politiet og Tollvesenet om både koordinering, kontrollinnsatser og metodeutvikling. Det er tatt initiativ til regelmessige møter mellom tolldirektøren og den nye politidirektøren.

Forslagene i den nylig fremlagte St.meld. nr. 22 for 2000-2001, Politireform 2000, vil både øke mulighetene for bedre samordning politidistriktene imellom og frigi betydelige personellressurser som bl.a. kan settes inn i kriminalitetsbekjempelsen, også overfor organisert, grenseoverskridende kriminalitet.

Et annet viktig virkemiddel i kriminalitetsbekjempelsen er inndragning av det økonomiske utbyttet av kriminaliteten. Gjennom lovendringer er mulighetene for inndragning vesentlig bedret. Politiet er pålagt å bruke bestemmelsene aktivt. Vi vet av erfaring at slike tiltak har stor effekt overfor kriminelle organisasjoner og personer som drives av høyt profittmotiv.

Narkotikasmugling som involverer personer fra det tidligere Jugoslavia, er et prioritert satsingsområde i hele Norden og i store deler av Europa for øvrig. Justisdepartementet tok tidlig initiativ til et samarbeidsprosjekt mellom Oslo politidistrikt, andre berørte politidistrikter, Økokrim og Kripos for bedre bekjempelse av heroininnførsel til Norge, utført av disse grupperingene.

Samarbeidsprosjektet har gitt meget gode resultater og har høstet internasjonal anerkjennelse. Store mengder narkotika er avdekket og beslaglagt. Oppfølgingen av disse grupperingene fortsetter.

Når det spesielt gjelder vold og skyteepisoder i gjengmiljøene i Oslo, setter Oslo politidistrikt store krefter inn i bekjempelse av kriminelle gjenger. Gjennom løpende trusselvurderinger søker man å ligge i forkant og utvikle nye tiltak tilpasset endringer i de kriminelle miljøene.

Politidirektoratet opplyser at innsatsen mot denne kriminalitetsformen blir opprettholdt og ikke minst videre-

utviklet på minst like høyt nivå i tiden fremover. Videre vil alle politidistrikter som berøres av organisert kriminalitet, få faglig støtte til en samordnet innsats.

Jeg vil også nevne at norsk politi er representert i flere internasjonale fora for bekjempelse av grenseoverskridende kriminalitet. I regi av Baltic Sea Task Force, som foruten de nordiske land består av Russland, de baltiske statene, Polen og Tyskland, foregår det en rekke prosjekter som retter seg mot kriminelle fra Øst-Europa, herunder Polen. Det er bl.a. arrangert flere aksjoner rettet mot ulike former for organisert kriminalitet.

Også i regi av det nordiske politi- og tollsamarbeidet foregår det kontinuerlig informasjonsutveksling til bruk i bekjempelsen av kriminelle grupperinger.

Avslutningsvis vil jeg nevne at vår forestående inntreden i det operative Schengen-samarbeidet vil gi norsk politi nye muligheter i kampen mot organisert grenseoverskridende kriminalitet.

Jan Petter Rasmussen (A): Jeg takker statsråden for et godt og fyllestgjørende svar. Det virker på meg som at man nå er i gang med en rekke viktige tiltak og gjør en del viktige grep for å bekjempe denne typen kriminalitet som vi snakker om. Jeg går ut fra at statsråden hele tiden også er opptatt av at dette arbeidet ligger på et tilstrekkelig høyt nivå, at det ikke minst er organisert på den rette måten og godt nok, og at man bruker tilstrekkelig med ressurser på dette.

Men det som statsråden også var inne på, og som jeg vil spørre litt videre om, er forholdet til den internasjonale situasjonen. Det er klart at denne typen kriminalitet er grenseoverskridende i aller høyeste grad. Der er alltid nye utfordringer den veien, og derfor er det veldig viktig at vi hele tiden er på et høyt nivå når det gjelder internasjonalt politisamarbeid.

Det nevnes de østeuropeiske landene, og det jeg vil spørre om, er: Hvilket inntrykk har statsråden av de landene som tidligere hadde andre regimer enn de har i dag – hvordan fungerer politisamarbeidet med de tidligere østblokklandene, for å kalle dem det?

Statsråd Hanne Harlem: Vi legger stor vekt på å samarbeide med politiet i en del av de landene som vi vet at det smugles narkotika inn fra. Det har vært et veldig godt samarbeid med bl.a. Tsjekkia. Også Baltic Sea Task Force, som jeg nevnte i mitt svar, er et viktig samarbeidsforum for å ha et konkret og operativt politisamarbeid, særlig i kampen mot narkotikainnførsel.

I tillegg vil jeg gjerne nevne at både utviklingen av Europol og Schengen-samarbeidet og SIS-systemene vil være veldig viktig i vårt videre arbeid med å bekjempe organisert kriminalitet.

Jan Petter Rasmussen (A): Jeg takker igjen for svaret.

Dette forholdet var vi også inne på da vi behandlet stortingsmeldingen om internasjonalt politisamarbeid på slutten av vårsesjonen. I foregående spørsmål var statsråden inne på den kommende implementeringen av Schengen,

som virker å være i rute. Jeg går ut fra, som statsråden nevnte, at det blir fra 25. mars, og at vi da blir virkelig operative fra norsk side.

Når det gjelder forholdet til Europol, slo vi under nevnte stortingsbehandling av internasjonalt politisamarbeid fast at Europol er EU-landenes viktigste tiltak for å forebygge og bekjempe internasjonal, organisert kriminalitet. Det har som kjent vært operativt fra 1. juli 1999. Det har altså vart en stund. Et samlet storting sier også at det er veldig viktig å få en tredjelandsavtale med Europol. Det jeg vil spørre statsråden om til slutt, er status i arbeidet for at vi også skal kunne bli operative i Europol-samarbeidet.

Statsråd Hanne Harlem: Jeg kan ikke gi et helt presist svar på hvor forhandlingene om en tredjelandsavtale ligger. Det eneste jeg kan forsikre representanten

Rasmussen om, er at det står ikke på Norge når det gjelder å ha fortgang i arbeidet med å få til en tredjelandsavtale med Europol. Vi er interessert i å få til det så fort det lar seg gjøre. Men jeg vet at det i hvert fall en stund i høst delvis stod på at Europol ikke hadde gjort ferdig sin del av arbeidet.

Presidenten: Dermed er sak nr. 1 på dagens kart ferdig-handsama.

S a k n r . 2

Referat

Presidenten: Det ligg ikkje føre noko referat.

Møtet slutt kl. 13.45.
